

הַזֹּהַר הַקִּדוּשׁ

זֹהַר חַיֵּי שָׂרָה

The Holy Zohar

Zohar Chayei Sarah

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. ויהיו זמני שְׁרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנִים, רַבִּי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (יונה א) וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלְהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ. הָכָא אֵיית לְאַסְתַּכְלָא, מֵאֵי טַעֲמָא אַרְעִישֵׁת יִמָּא עֲלִיהָ דִּיִּוְנָה, וְכֵא אַרְעִישֵׁת עֲלִיהָ אַרְעָא, כִּיּוֹן דְּהוּה אֲזִיל בְּגִין דְּלֵא תִשְׁרִי עֲלִיהָ שְׂכִינְתָא, יִמָּא (עלאה) אַמַּאי אֲזִיד בֵּיה כּד הוּה אֲזִיל.

2. אֶלָּא וְדַאי מְלָה בְּאַתְרֵיהָ הוּה. יָם, תַּנָּן יָם דְּמֵיָא לְרַקִּיעַ וְרַקִּיעַ לְכֶסֶף הַכְּבוֹד, וּבְגִין כֶּף יִמָּא אֲזִיד בֵּיה וְנִטְלָ לִיהָ (בגין דהוה עריק) מִקְבֵּי יִמָּא עֲרֵק (נ"א ומקמי ימא ביה שרא יראה בדוכתיה), שְׂרִי יִמָּא יָדָא בֵּיה בְּדוּכְתָהָ (נ"א תשרי ידא בדוכתהא).

3. וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלְהוּ אֶל הַיָּם. אוֹלִיפָנָא כּד הוּו גְּטִילִי לִיהָ וְטַבְעֵי יִרְכּוּי בִּימָא, הוּה יִמָּא שְׂכִיָּה, זְקָפִין לִיהָ, אַתְרַעִישֵׁ יִמָּא, כּל מוּה דְּטַבְעֵי לִיהָ הָכִי אִשְׁתַּכִּיָּה יִמָּא, עַד דְּאִיהוּ אָמַר שְׂאוּנֵי וְהַטִּילוּנֵי אֶל הַיָּם, מִיָּד וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיְטִלְהוּ אֶל הַיָּם.

Jonah 1:15

“וַיִּשְׂאוּ, אֶת-יוֹנָה, וַיְטִלְהוּ, אֶל-הַיָּם; וַיַּעֲמֵד הַיָּם, מִזְעָפוֹ.”

“So they picked up Jonah, threw him into the sea, and the sea stopped its raging.”

The Zohar portion of Chayei Sarah has many discussions about the process of the soul in this life and in the afterlife.

As Kabbalah students, we learned that we come to this life with a Tikkun, a correction process that we must follow in order to better our souls.

The story of Jonah as the Zohar reveals to us is about the process of the soul in this life. We cannot run away from our process of correction. God puts us in this world to fulfill our missing.

If we do not follow it then we bring chaos onto ourselves and on the people around us. Jonah tried to avoid following God’s plan for him by leaving his home, taking a ship to another land.

The verse above and the Zohar teach us that if we do not work on our Tikkun judgment will follow us wherever we go. If we have issues with neighbors or people at work, we should work to resolve those issues because moving to a different city or changing the work environment will not resolve the issues.

In addition, we should pay attention to our environment and avoid people who carry judgment related to their Tikkun.

The next DZs continues the discussion on Jonah and the soul. Please read the book of Jonah. It is only four short chapters. <http://www.mechon-mamre.org/p/pt/pt1701.htm>

Note: I am available to help people with their Tikkun process and overcome their challenges in life. If you wish to know more check: <http://ZionNefesh.com>

4. כִּי־יִזְכַּר בְּיָמָיו, פָּרַחַה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ וְעָלְתָה עַד פְּסַא הַמַּלְאָךְ וְנִדְוֶנָה לְפָנָיו, וְחִזְרָה לּוֹ נִשְׁמָתוֹ, וְנִכְנַס בְּפִי הַדָּג הַהוּא וּמֵת הַדָּג. לְאַחַר מִכֵּן הִתְקַיַּם אוֹתוֹ הַדָּג, וּפְרָשׁוּהָ.

4. כִּי־יִזְכַּר בְּיָמָיו פְּרוּזָה מִנְיָה נִשְׁמָתוֹ, וְסִלְקָא עַד פְּרָשׁוּהָ דְמַלְכָא, וְאַתְדַּנְתָּ קַמֵּיהּ, וְאַתְדַּרְתָּ לִּיהּ נִשְׁמָתוֹ, וְעָאֵל בְּפוּמָא דְהוּא נוֹנָא, וּמֵית נוֹנָא, לְבַתַּר אֲתַקֵּיִם הוּא נוֹנָא, וְאוּקְמוּהָ. (דף קכא ע"ב)

5. בֵּא רָאָה, בְּשַׁעַה שְׂאָדָם עוֹלָה עַל מִטְתּוֹ בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, נִשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ וְנִדְוֶנִית לְפָנָי בֵּית הַדִּין שֶׁל הַמַּלְאָךְ. אִם זָכָא לְהִתְקַיַּם – חִזְרָת לְעוֹלָם הַזֶּה.

5. תָּא וּזְוִי, בְּשַׁעַתָּא דְבֵר נִשְׁ סְלִיק בְּעַרְסִיהּ כָּל לַיְלָא וְלַיְלָא, נִשְׁמָתוֹ נִפְקַת מִנְיָה וְאַתְדַּנְתָּ קַמֵּי בֵּי דִינָא דְמַלְכָא, אִי זָכָא לְאַתְקֵיִמָא, אֲתַהֲדַרְתָּ לְהֵאֵי עֲלָמָא.

6. וְהַדִּין הוּא בְּשָׁנֵי גּוֹנִים, שְׁהָרִי אֵין דְּנִים אֵת הָאִישׁ עַל הָרְעוֹת שֶׁהוּא עָתִיד וּמִזְמָן לַעֲשׂוֹת, שְׁבַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כ"א) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים וְגוֹ' בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם. וְלֹא תֹאמַר שְׂדֵנִים אוֹתוֹ עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה לְחֹדֶר, אֲלֵא לְהִיטִיב לוֹ עַל אוֹתָם טוֹבוֹת שֶׁל עֶבֶשׂ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וְדָנִים אוֹתוֹ עַל זְכוֹת שֶׁעָתִיד לַעֲשׂוֹת, וּבְשִׁבְלֵם הוּא נְצוּל, אֲף עַל גַּב שֶׁהוּא כְּעַת רָשָׁע. מִשּׁוּם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְכָל דְּרָבּוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה – לְהִיטִיב לְכָל, וְלֹא דָן אֵת הָאָדָם עַל הָרְעוֹת שֶׁהוּא עָתִיד לַעֲשׂוֹת, וּמִשּׁוּם כִּךָ נִדּוֹן הָאָדָם לְפָנָי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

6. וְדִינָא הוּא בְּתַרִּין גּוֹנִין, דְּהָא לֹא דִּינִין לִיהּ לְבֵר נִשְׁ עַל בִּישׁוּן דְּאִיהוּ עָתִיד וּזְמִין לְמַעַבְדַּ דְּכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית כ"א) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים וְגוֹ' בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם. וְלֹא תִימָא דְדִינִין לִיהּ עַל טְבִין דְּעֵבִיד לְחֹדֶר, אֲלֵא לְאוּטְבָא לִיהּ עַל אִינוּן טְבִין דְּהִשְׁתָּא כְּמָה דְּאַתְבָּר, וְדִינִין לִיהּ עַל זְכוֹן דְּאִיהוּ זְמִין לְמַעַבְדַּ, וּבְגִינִיהּ אֲשַׁתְּוִיב אֲף עַל גַּב דְּאִיהוּ הִשְׁתָּא וּזְמִיבָא. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד טִיבוֹ עִם כָּל בְּרִיין וְכָל אַרְזוּי דְּאִיהוּ עֵבִיד לְאוּטְבָא לְכָלָא, וְלֹא דִאִין לְבֵר נִשְׁ עַל בִּישׁוּן דְּאִיהוּ זְמִין לְמַעַבְדַּ, וּבְגִין כִּךָ אֲתַדָּן בֵּר נִשְׁ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

Jonah realized that the stormy sea was the result of his actions. He took the responsibility for the storm he brought on the people. He then asked them to throw him over the board to disconnect from his judgment. The Zohar reveals that after they threw Jonah into the sea his soul left his body, went up to be judged for his actions, and came back to him when the great fish swallowed him. The fish itself died and came back to life to keep Jonah alive in his belly. The Zohar explains that when a person goes to sleep his soul leaves the body. The King judges him in the heavenly court. If the soul has merited it comes back to life and returns to the body.

The court does not judge the soul from the evil it did before that day and not for the evil it will do in the future. The court judges the soul for the good it will do in the future.

After a few more troubles, Jonah accepted the mission assigned to him by God and it was a success. That is why the Zohar brought this explanation.

We read the book of Jonah on Yom Kippur afternoon. The reading helps our soul and reminds the court above that we need positive judgment so we can do good in the future.

Before we go to sleep we have few meditations that prepare our souls when leaving the body for the night's sleep. Good preparation of spiritual cleansing and planning positive future action help the soul in having a successful journey, receiving good messages, and rejuvenating energy.

The minimal meditation is the [Shema Israel prayer](#), [Ana B'Koach](#), confessing on the 'bad' we did during the day and fix it with meditation and planning positive actions of correction. Ends with the verse from Psalms 31:6

”בְּיָדְךָ, אֶפְקִיד רוּחִי: פָּדִית אֹתִי יְהוָה-אֵל אֱמֶת”

“Into Your hand, I commit my soul; You have ransomed me, O LORD, God of truth.”

Pronounced “beyadecha, afkid ruchi: padita oti Adonai-el emet”

7. בא ראה, כיון שהטילו את יונה לים מה כתוב? ויעמד הים מזעפון. הים העליון. מה זה ויעמד? שעמד בקיומו פראוי. הוא בעמידה בשחרגו שוכף. בשעה שהדין שרוי בעולם, אותו בית הדין הוא כמו אשה שמתעברת ומקשה ללדת, ובשמולידה, שוכף הרגזו. כך גם בשחרגו שורה בעולם, לא שוכף ולא נח עד שנעשה הדין ברשעים, ואז הוא המנוחה שלו, לעמד במקום שלם ולעמד בקיומו. זהו שכתוב (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. וזה בארנו.

7. תא זוזי, כיון דאטילו ליה ליונה בימא, מה כתיב, ויעמד הים מזעפון. הים עלאה, מאי ויעמד, דקאים בקיומיה כדקא יאות, בעמידה איהו כד רוננא שכיח, בשעתא דינא שריא בעלמא, ההוא פי דינא איהו פאתתא דמתעברא, וקשיא לאולדא, וכד אולידת שכיח רוננא. דכי נמי כד דינא שריא בעלמא, לא שכיח ולא זוזי עד דאתעביד דינא בזויבנא, כדן הוא זיונא דיליה, למימאם בדוכתא שלים, ולמימאם בקיומיה, הדא הוא דכתיב, (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. והא אוקימנא.

8. באבד רשעים רנה. והכתיב (יחזקאל יח) הזופץ אופץ מות רשע והא לית זיונא קמי קודשא בריה הוא כד אתעביד דינא ברשיעניא. אלא כאן קודם דאשתלים קיסטא, כאן לבתר דאשתלים קיסטא (אית ליה ניחא):

8. באבד רשעים רנה. והכתיב (יחזקאל יח) הזופץ אופץ מות רשע והא לית זיונא קמי קודשא בריה הוא כד אתעביד דינא ברשיעניא. אלא כאן קודם דאשתלים קיסטא, כאן לבתר דאשתלים קיסטא (אית ליה ניחא):

9. ויהיו חיי שרה. גוף המשנה, אנו קרובים היינו, שמענו קול מתהפך ממעלה למטה מתפשט בעולם, קול משבר הרים ומשבר סלעים חזקים, רוחות חזקות עולות. אנונינו פתוחות.

9. ויהיו חיי שרה. גופא דמתניתין, אנו קריבין הוינא, שבענא קלא מתהפך מעילא לתתא, אתפשטת בעלמא, קל מתבר טורין, ומתבר טורין תקיפין, עלעולין רברבין סלקין, אודננא פתיזון.

Jonah 1:15

”וישא, את-יונה, ויטלהו, אל-הים; ויעמד הים, מזעפון”

“So they picked up Jonah, threw him into the sea, and the sea stopped its raging.”

We go back to this verse and the Zohar explains that when the judgment on Jonah was made in the lower level the upper level of Binah rested.

Binah provides Light and is on the left column because, from the upper three, Binah has the pure desire of receiving Light from Chokmah and deliver it to the lower levels. When the vessel in the lower corrupts the vessel the Light cannot fit into the vessel, it becomes impure and the aspect of the judgment reveals.

To purify the vessel we need to break it otherwise it would be in an unstable and chaotic state that interacts with *‘free radicals’.

Proverbs 11:10

“בְּטוֹב צְדִיקִים, תִּעֲלֶץ קִרְיָה; וּבְאֵבֶד רָשָׁעִים רָנָה.”

“When it goes well with the righteous, the city rejoices, And when the wicked perish, there is joyful shouting.”

The righteous have a good vessel that is full of Light and radiates in their environment. The wicked have a corrupted vessel with the judgment that can be halted only when the vessel is no longer exists.

Ezekiel 18:23

“הֲחַפֵּץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע, נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו, יִחְיֶה.”

“Have I any pleasure in the death of the wicked, declares the Lord GOD, and not rather that he should turn from his way and live?”

God provides the Light to all vessels regardless if they are good or bad. Therefore, God does not want the wicked, which have a bad vessel, to die and release the Light in the vessel. God wants us to get rid of the ‘free radicals’ that attack the corrupted vessel. When that happens, God is joyous because the vessel can have its life back.

The following information on free radicals is from Wikipedia

- In chemistry, a radical (more precisely, a free radical) is an atom, molecule, or ion that has unpaired valence electrons or an open electron shell, and therefore may be seen as having one or more “dangling” covalent bonds.

With some exceptions, these “dangling” bonds make free radicals highly chemically reactive towards other substances, or even towards themselves: their molecules will often spontaneously dimerize or polymerize if they come in contact with each other. Most radicals are reasonably stable only at very low concentrations in inert media or in a vacuum.

- The free radical theory of aging (FRTA) states that organisms age because cells accumulate free radical damage over time.[1] A free radical is any atom or molecule that has a single unpaired electron in an outer shell.[2] While a few free radicals such as melanin are not chemically reactive, most biologically-relevant free radicals are highly reactive.[3] For most biological structures, free radical damage is closely associated.

10. הוּא אָמַר בְּמוֹטְלָנוּי קוּץ קוֹצֵיתָא, דְּמִיכָן דְּמִימִין שִׁנְתָא בּוֹזוּרִיהוֹן, קִיִּימִין בְּקִיּוּבִיהוֹן. מַלְכָא דְּמוֹמְלָל, נְטָרִי תִרְעִין, שְׁלִיטָא דּוּזִילִין סְגִיאִין, קָם בְּקִיּוּבִיָּה.

10. הָיָה אוֹמֵר בְּמִסְעָיו, אֶקֱוֶץ בְּקוּץ הַיְשָׁנִים הַדּוֹמָמִים. שְׁנָה בְּחֹרֵיהֶם (בְּעִינֵיהֶם), עוֹמְדִים עַל עֲמָדָם. הַמְלָךְ שְׂמֻדְבָּר, [וְלֹא עָבְרוּ, נִמְצְאוּ] שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, שְׁלִטוֹן שֶׁל חֵילוֹת רַבִּים עוֹמֵד עַל עֲמָדוֹ.

11. כלם לא מרגישים ולא יודעים שהספר פתוח ובשם נכתבים, ודומה עומד ונוטל בחשבון, ושוכני עפר שבים לחוץ, וקרוב טוב להמנות בהם, אינם חושקים בגלגול והפוך.

12. נפלים ולא עומדים, נמחים החיבים מספרו של דומה, מי יבקש אותם ומי ישב בחשבונותיהם. אוי להם! אוי לחייהם! אוי לרגשות שלהם [לנפשותם]! בשבילם נאמר (תהלים טט) ימחו מספר חיים וגו'.

13. ויהיו חיי שרה. מה שונה כאן שפתיבה מיתתה בתורה מכל נשות העולם שלא כתובה כן מיתתן בתורה? אמר רבי חייא, ולא! והנה כתוב (בראשית לה) ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה, וכתוב (במדבר כ) ותמת שם מרים וגו', וכתוב (בראשית לה) ותמת דבורה מינקת רבקה, וכתוב (בראשית לה) ותמת בת שוע אשת יהודה.

11. כלהו לא מרגישין, ולא ידעי דספרא פתיזו, ובשמה אכתוב, ודומה קאים, ונטיל בזושבנא, ודיירי עפרא תייבין לבר, וקריב טב לאתמנא בהו, לא תאיבין, גלגולא והפוך.

12. נפלין ולא קייבין, אתמוזון זייבין מספרא דדומה, מאן יתבע לון, ומאן יתיב בזושבנאון, ווי לון, ווי לזויהון, ווי לרגשיהון, בגינהון אתקרי, ימוזו מספר זויים וגו'.

13. ויהיו זויי שרה. מאי שניא הכא שרה דכתיב מיתתה באורייתא מכל נשי דעלמא דלא כתיב הכי מיתתהון באורייתא. אמר רבי זוייא ולאו, והכתיב (בראשית לה) ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה. וכתוב, (במדבר כ) ותמת שם מרים וגו'. וכתוב, (בראשית לה) ותמת דבורה (דף קכב ע"א) מינקת רבקה. וכתוב, (בראשית לה) ותמת בת שוע אשת יהודה.

When the soul leaves the body during the night's sleep it goes up and follows a process of evaluating its actions. The soul receives life energy according to the positive actions it will do in the future.

The Zohar in these paragraphs reveals to us the secrets of the final evaluation before the resurrection.

The angel Dooma, דומה, is the one who deals with the process of judgment done on the dead in their graves. He prepares them for the Resurrection. Dooma judges the evildoers in a process called 'hell'.

Rabbi Ashlag reveals that there are two types of judgment. One is from the aspect of the left column. It is the judgment that the wicked people receive and they don't merit coming back to life at the time of the Resurrection.

The second type of judgment comes from the central column and it destroys the existence of the body through a process of decay. That brings cleansing to the vessel and gives it the ability to stand among the living at the Resurrection. The wicked are those who lived and were driven by the desire for the self-alone. They were connected to the Left Column and for that, they receive the final judgment of the Left Column. The good and righteous people make unification of the Right and Left Columns to build vessels from the Central Column. The Light that they revealed saves them and preserves their vessels for the Resurrection. The judgment of the Central Column their bodies go through is painful but it cleanses them.

Psalms 69:29

”ימחו, מספר חיים; ועם צדיקים, אל-יכתבו.”

“Erase their names from the Book of Life; don’t let them be counted among the righteous.”

The angel Domma keeps accounting in the book of life and erases the names of the wicked from it. When the time comes he transfers the book to the angel Metatron that makes the activation of the Resurrection process by opening the upper gates, which is the secret of YHV, יהו. It is concealed in the introduction to the Tikunei Zohar in the part known as ‘Elijah Opened’, ‘פתח-אל-’, ‘פתח אליהו’, יהו.

14. אמר רבי יוסי בְּכִלְהוּ לָא פְתִיב כְּמָה דְכְתִיב בְּשָׂרָה דְאֵתְמַר וַיְהִי זַיִי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. שָׂרָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. שְׁהָרִי בְּכִלְהוּ לָא נִמְנָו יָמִים וְשָׁנִים כְּמוֹ לְשָׂרָה, וּבְכִלְהוּ לָא כְּתוּב פְּרָשָׁה אַחַת לְבִדָּה כְּמוֹ לְשָׂרָה. אֲלָא סוּד הוּא, מִשּׁוּם אוֹתָהּ הִדְרָגָה שְׁכָל הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים שֶׁל אָדָם תְּלוּוִים בָּהּ [שְׂוֹ הִיא ה"א הַאֲמֵרוֹנָה].

14. אמר רבי יוסי בְּכִלְהוּ לָא פְתִיב כְּמָה דְכְתִיב בְּשָׂרָה דְאֵתְמַר וַיְהִי זַיִי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. דְהָא בְּכִלְהוּ לָא אֲתַמְנֹן יוֹמִין וְשָׁנִין כְּמוֹ לְשָׂרָה. בְּכִלְהוּ לָא פְתִיב פְּרָשָׁתָא זֹדָא בְּלוֹזוּדָהָא כְּמוֹ לְשָׂרָה. אֲלָא רָזָא אִיהוּ בְּגִין הֵהוּא דְרָזָא דְכָל יוֹמִין וְשָׁנִין דְבֵר נִשְׁ בֵּיהּ תְּלִין (דדא היא ה"א בתראה).

15. פְתַחוּ וְאָמַר, (קִהְלַת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֵה נַעֲבָד. וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא וְדָאִי, שְׁהָרִי מִשָּׁם יוֹצֵאוֹת הַרוּחוֹת וְהַנְּשֻׁמוֹת וְתוֹעֵלַת לְעוֹלָם. מְלֶךְ לְשָׂדֵה נַעֲבָד, מִי הַמְּלֶךְ? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לְשָׂדֵה נַעֲבָד, כְּשֶׁהוּא נִתְקַן בְּרָאוּי. וּמְלֶךְ זֶה הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שְׁמֵתַחְבֵּר לְשָׂדֵה כְּשֶׁהוּא נַעֲבָד. מִי הַשָּׂדֵה? זֶה הַשָּׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ ה', שְׁכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית כז) בְּרִית שָׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ ה'. שְׁכַתוֹב [נַעֲשָׂה] נַעֲבָד וְנִתְקַן בְּכַל מַה שְׁצָרִיד לוֹ בְּרָאוּי, אִזּוּ הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן מִתְחַבֵּר עִמּוֹ.

15. פְתַחוּ וְאָמַר, (קִהְלַת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא מְלֶךְ לְשָׂדֵה נַעֲבָד. וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא וְדָאִי דְהָא מוֹתַמֵּן נְפִיקִין רוּזִין וְנִשְׁמֹתִין וְתוֹעֵלַתָא לְעֵלְמָא. מְלֶךְ לְשָׂדֵה נַעֲבָד, מֵאֵן מְלֶךְ דָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְשָׂדֵה נַעֲבָד כַּד אִיהוּ (עז ב אתתקן כדקא יאות. ומלך, דא, מלך עלאה דאתחבר לשדה כד איהו נעבד. מאן שדה, דא שדה אשר ברכו יי. דכתיב, (בראשית כז)) בְּרִית שָׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ יי. דְכַד אִיהוּ (אתעבד) נַעֲבָד וְאֲתַתְקַן בְּכַל מַה דְאֲצְטְרִיךְ לִיהּ כְּדָקָא יֵאוֹת, כְּדִין מְלֶךְ עֵלְמָה אֲתוּזְבֵר עִמֵּיהּ.

16. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מְלֶךְ לְשָׂדֵה נַעֲבָד – כְּמָה גִּוְנִים סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים כְּאֵן. מְלֶךְ – זֶה הַשְּׂכִינָה שְׁאִין שׁוֹרָה בְּבֵית לְהַתְקֵן בָּהּ אֲלָא בְּזִמְן שְׁנַשָּׂא אָדָם וּמְזַדְּג עִם אִשְׁתּוֹ לְהוֹלִיד וְלַעֲשׂוֹת פְּרוֹת, וְהִיא מוֹצִיָּא נְשֻׁמוֹת לְהַשְׁרוֹת בָּהּ, וּמִשּׁוּם כֵּן לְשָׂדֵה נַעֲבָד וְלֹא לְאַחַר.

16. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מְלֶךְ לְשָׂדֵה נַעֲבָד. כְּמָה גִּוְנִין רִזִּין עֵלְמָן הַכָּא. מְלֶךְ. דָּא (עזב) שְׁכִינְתָא דְכָא שְׂרָיָא בְּבֵיתָא לְאֲתַתְקֵנָא בָּהּ אֲלָא בְּזִמְנָא דְאֲתַנְסִיב בֵּר נִשְׁ וְאֲזַדְּוּג בְּאֲנַתְתִּינָה לְאוֹלְדָא וְלַמְעַבְד אִיבִין, וְאִיהִי אֲפִיקַת נְשֻׁמֵתִין לְאֲשֶׁרָהּ בָּהּ, וּבְגִין כֵּן לְשָׂדֵה נַעֲבָד וְלֹא לְאַזְזָרָא.

Genesis 23:1

“וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה, מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים-שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה”

“Now Sarah lived one hundred and twenty-seven years; these were the years of the life of Sarah.”

The Zohar explains that even though the Torah mentions the death of other women, Sarah's death is mentioned in a unique way and the Torah portion was named after her.

Chaye Sarah, "חיי שרה", means 'the lives of Sarah'. Sarah was a reincarnation of Eve. She didn't have a child until 90 years old to represent the building of the vessel with all the Sefirot of Light up to Malchut. She was taken by Abimelech, the King of Gerar and by Pharaoh, the king of Egypt. They wanted her but she had protection from God. She kept her purity and suffered the pain of being away from her husband. This was a correction to the sin of Eve.

Sarah initiated the earthly connection to the Garden of Eden. Abraham buried her in the Cave of Machpelah that he bought for her resting place.

The special process that Abraham went through to buy the cave teaches us that there is a significance to where the person is buried. The righteous people are called living even when they are dead and buried. Their energy is pure and stays in this world to support us.

Jacob was another pure person and the Torah portion of 'Vayechi' is about his life. Also about the blessings that he gave to his children, about telling them their future and about his death. In both portions, the Zohar discusses deep secrets about death and the afterlife.

The Zohar teaches us that this world is the world of lies. The righteous souls that leave it find themselves in the realm of truth and life.

Death is not something that we should fear. The only fear is about dying before completing our Tikkun process, leaving this world with an impure soul. We should work today and every day on our soul correction until our last breath. When the soul breaks out of the illusionary world, it feels an amazing freedom and unlimited possibilities that will come to be in the world without negativity and work on the correction.

17. דְּבַר אַחַר, מִלֶּךְ – זוֹ אִשָּׁה יִרְאֵת ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי לֹא) אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל. לְשִׁדָּה נֶעֱבַד – זוֹ אִשָּׁה זָרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם ז') לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשָּׁה זָרָה. מִשּׁוֹם שֵׁשׁ שָׂדֵה וְיֵשׁ שָׂדֵה. יֵשׁ שָׂדֵה שְׂכָל הַבְּרֻכּוֹת וְהַקְּדָשׁוֹת בּוֹ שׁוֹרוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כְּרִיחַ שָׂדֵה אֲשֶׁר בְּרִכּוֹ ה', וְיֵשׁ שָׂדֵה שְׂכָל חֲרָבֵן וְטַמְאָה וְכִלְיוֹן וְהֶרֶג וְקִרְבוֹת שְׁרוּיִים בּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ הָיָה לְפַעֲמִים שֶׁהוּא נֶעֱבַד לְשִׁדָּה הַזֹּאת, שְׂכֵתוֹב (שֵׁם ל') תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזֵה אֶרֶץ וְגו', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגו' וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ. וְהַמֶּלֶךְ הָיָה מִתְבַּסֵּס אֹרֹו וְנִחְשָׁף עַד שֶׁנִּטְהַר וּמִתְחַבֵּר לְמַעְלָה.

17. דְּבַר אַחַר מִלֶּךְ דָּא אִשָּׁה יִרְאֵת יי כְּמוֹ דְּאֵת אִמְרָא, (מְשָׁלִי לֹא) אִשָּׁה יִרְאֵת יי הִיא תִתְהַלֵּל. לְשִׁדָּה נֶעֱבַד דָּא אִשָּׁה זָרָה כְּמוֹ דְּאֵת אִמְרָא, (מְשָׁלִי ז') לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשָּׁה זָרָה. בְּגִין דְּאֵית שָׂדֵה וְאֵית שְׂדֵה. אֵית שְׂדֵה דְּכָל בְּרֻכָּאן וְקִדּוּשֵׁין בֵּיה שְׁרִיין כְּמוֹ דְּאֵת אִמְרָא כְּרִיזוֹ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרִכּוֹ יי. וְאֵית שְׂדֵה דְּכָל זְוִירוֹב וּמִסְאָבוֹ וְשִׁינְאָה וְקִטּוּלִין וְקִרְבוֹן בֵּיה שְׁרִיין. וְהִיא מִלֶּךְ זְמַנִּין דְּאֵיהּ נֶעֱבַד לְהֵיא שְׂדֵה דְּכִתְיִב, (מְשָׁלִי ל') תַּזְזוֹת שְׁלֵשׁ רִגְזֵה אֶרֶץ (דָּף קַכֵּב ע"ב) וְגו', תַּזְזוֹת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגו' וְשִׁפְזוֹה כִּי תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ. וְהִיא מִלֶּךְ אֶתְכַסֵּיא גְּבוּרִיָּה וְאֶתְזוּשָׁף עַד דְּאֶתְרַכֵּי וְאֶתְזוּבֵר לְעֵילָא.

18. וּבְגִין כֶּף שְׁעִיר דְּרֵאשׁ זְוֹדֵשׁ, בְּגִין דְּאֶתְפָּרֵשׁ הֵהוּא שְׂדֵה מִמְלֻכָא קִדְיֵשׂא וְלֹא שְׁרִיין בְּהֵיא שְׂדֵה בְּרֻכָּאן מִהֵיא מִלֶּךְ. וְכֵד אֵיהּ נֶעֱבַד לְהֵיא שְׂדֵה כְּדִין

18. וּבְגִין כֶּף שְׁעִיר דְּרֵאשׁ זְוֹדֵשׁ, בְּגִין דְּאֶתְפָּרֵשׁ הֵהוּא שְׂדֵה מִמְלֻכָא קִדְיֵשׂא וְלֹא שְׁרִיין בְּהֵיא שְׂדֵה בְּרֻכָּאן מִהֵיא מִלֶּךְ. וְכֵד אֵיהּ נֶעֱבַד לְהֵיא שְׂדֵה כְּדִין

כְּתִיב, (דברים כב) כִּי בִשְׂדֵה מִצְאָה וְגו'. כִּי בִשְׂדֵה כֶּמֶה וּכְשֶׁהוּא נֶעֱבֵד לְשָׂדֵה הַזֶּה, אִז כְּתוּב (דברים כב) כִּי בִשְׂדֵה מִצְאָה וְגו'. כִּי בִשְׂדֵה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

A field, 'שְׂדֵה' is the aspect of Malchut. The positive aspect of the 'field' is when the Shechina dwells in Malchut. On Friday night, we welcome Shechina to be with us during Shabbat that is the aspect of Malchut. It gives us the opportunity to connect to that special Light. The Holy Ari used to go out to the field of Friday nights facing the west to receive the Shechina. The Shechina (Malchut) meets with Yessod that is in the direction of the west.

Genesis 27:27

”וַיִּגַּשׁ, וַיִּשְׁק-לוֹ, וַיִּרַח אֶת-רִיחַ בְּגָדָיו, וַיְבָרְכֵהוּ; וַיֹּאמֶר, רֵאֵה רִיחַ בְּנֵי, כְּרִיחַ שְׂדֵה, אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְהוָה”

“So he came near and kissed him. And Isaac smelled the smell of his garments and blessed him and said, “See, the smell of my son is as the smell of a field that YHVH has blessed!”

This verse describes the meeting of Jacob with his father, Isaac. Jacob disguised himself as Esau but his purity attracted the Light to surround him. That brought a special scent that his father recognized but did not say a word even though he knew that Esau had a different scent. Isaac gave all of his blessings to Jacob.

When Esau came later and realized that there was no more Light of blessings left for him, he became angry.

The negative side appears in Malchut and creates chaos when there is no Light. Proverb 30:21

”תַּחַת שְׁלוֹשׁ, רָגְזָה אֶרֶץ; וְתַחַת אַרְבַּע, לֹא-תוּכַל שָׂאת”

“Under three things the earth trembles; under four it cannot bear up:”

Rabbi Shimon, in the Zohar portion of Miketz (paragraph #246) reveals the secret of the seven years of famine in Egypt. It was planned by God to block the Light from reaching the other side. Joseph that is the chariot of Yessod received full control over the Light that came to Malchut.

The Torah explicitly tells us in Genesis 41:50 that the two sons of Joseph, Menashe, and Ephraim were born before the Light was blocked from coming to Malchut. One of the things we can learn from this verse is that we need to connect to the Light before bringing children to the world.

”וּלְיוֹסֵף יָלֵד שְׁנֵי בָנִים, בְּטָרַם תְּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב”

“Before the year of famine came, two sons were born to Joseph.”

Our spiritual connections draw the blessings of God to our level of Malchut. It supports the Shechina and manifests the blessings in our lives.

19. תָּא זִוְיָ, אֶתְת זִוְיָה לְעֵלְמָא אֲתֵרְבִּיקָת בְּהַאי זִוְיָא וְאַטִּיל בְּה זִוְהֵמָא. וְגֵרְמָא מוֹתָא לְעֵלְמָא וּלְבִעְלָה. אֶתְת שְׂרָה וְזוֹזְתָת וְסִלְקָת וְלֹא אֲתֵרְבִּיקָת בֵּיה כְּמָא דְאֶתְ אֲמֵר, (בראשית יג) וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וַיַּעַל אֲשֶׁר לוֹ. בָּא נַח לְעוֹלָם, מַה כְּתוּב? (שם ט) וַיִּשְׁתַּחֲוֶה מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל וְגו'. 19. תָּא זִוְיָ, אֶתְת זִוְיָה לְעֵלְמָא אֲתֵרְבִּיקָת בְּהַאי זִוְיָא וְאַטִּיל בְּה זִוְהֵמָא. וְגֵרְמָא מוֹתָא לְעֵלְמָא וּלְבִעְלָה. אֶתְת שְׂרָה וְזוֹזְתָת וְסִלְקָת וְלֹא אֲתֵרְבִּיקָת בֵּיה כְּמָא דְאֶתְ אֲמֵר, (בראשית יג) וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וַיַּעַל אֲשֶׁר לוֹ. בָּא נַח לְעוֹלָם, מַה כְּתוּב? (שם ט) וַיִּשְׁתַּחֲוֶה מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל וְגו'.

20. וּבִגְזֵן דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה לֹא אֶתְדַבְּקוּ בֵּיהּ, בְּגֵזֵן כַּף שָׂרָה זְכָתָהּ לְזוּיֵין עֲלָאִין לָהּ וּלְבַעֲלָהּ וּלְבִנְיָהּ אַחְרֵיהּ. זְהוּ שְׂכָתוּב (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר חֲצֵבְתֵם וְאֶל מִקְבֵּת בּוֹר נִקְרָתֶם. וְעַל כֵּן וַיְהִי חַיִּי שָׂרָה, שְׂזָכָתָהּ בְּהֵם בְּכָלֶם. וְלֹא כְתוּב בְּכָל הַנְּשִׂים וַיְהִי חַיִּי חַוָּה, וְכֵן בְּכָלֶם. הִיא נְדַבְּקָה בַחַיִּים, וְעַל כֵּן שָׁלָה הָיָה חַיִּים. הוּוּ זַיִין:

When Eve came to the world she connected to the Snake that injected her with his impurities, and the outcome was mortality in the world and to Adam, her husband.

Genesis 13:1

“וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר-לוֹ, וְלוֹט עִמּוֹ-הַנְּגֵבָה.”

“So Abram went up from Egypt to the Negev, he and his wife and all that belonged to him, and Lot with him.”

When Sarah went down to Egypt it was under control of the other side, she ‘went up’ from Egypt and it means that she kept her purity even among the Klipot of the other side. Her spiritual state was elevated and because of that, she merited ‘Life’ in this world and the world to come.

Genesis 23:1

“וַיְהִי חַיִּי שָׂרָה, מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים-שְׁנַיִם, חַיִּי שָׂרָה”

“And the life of Sarah were one hundred year and twenty year and seven years; these were the two lives of Sarah.”

Lessons:

Rosh Hashanah is a day that we go through the judgment process because of the sin of Adam and Eve. Sarah made a correction to that sin when she didn’t give in to Pharaoh’s seductions. That is one of the reasons why we read from the Torah on that day the story about the pure life Sarah brought to the world. On the next day of Rosh Hashanah, we read about the binding of Isaac, when Abraham took his son, Isaac, elevating him with his love and submission to the will of God. He received the mercy of YHVH and Isaac received a renewed life.

When we come to this life, we are put into ‘Egypt’. It is the aspect of the desire for the self alone, dependency and bondage to the material world.

During our lifetime we need to fight all temptations of the material world and keep our souls pure and corrected so we can have the merit to have the Life that we had in the Garden of Eden before the sin.

Unfortunately, many people cling to the material world as a goal and not as a means to advance the soul to the higher state. When the soul is elevated with purity, it will have immortality when and after all the Pharaohs of the world are removed by Mashiach.

There are people who give their lives to achieve more in the material aspect of this world and in the end, they die in it.

There are those people who use the material world to earn a ticket to immortal life in the world to come. They don't die in this world but go into a sleep state until the Resurrection.

This is how to go up from 'Egypt'.

21. אשרי מי שמקטין את עצמו בעולם. כמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה: מי שהוא קטן – הוא גדול. מי שהוא גדול – הוא קטן. שפתוב ויהיו חיי שרה וגו'. מאה שהוא חשבון גדול, כתוב בו שנה. קטן השנים אחד הקטין אותו. שבע שהוא חשבון קטן, הגדיל אותו ורבה אותו, שפתוב שנים. בא ראה שאינו מגדל הקדוש ברוך הוא אלא למי שמקטין, ולא מקטין אלא למתגדל. אשרי הוא מי שמקטין את עצמו בעולם הזה, כה הוא גדול בעלוי לאותו העולם. עד כאן.

21. תוספתא ופאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא. כמה איהו רב ועלמה בההוא עלמא. והכי פתוז רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב. מאן דאיהו רב איהו זעיר. דכתיב ויהיו חיי שרה וגו' מאה דאיהו זושבן רב כתיב ביה שנה, זעירו דשנין זוד אזעיר ליה. שבע דאיהו זושבן זעיר אסגי ליה ורבי ליה דכתיב שנים. תא זוזי, דלא רבי קודשא בריה הוא אלא לך אזעיר, ולא אזעיר אלא לך רבי. ופאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא, כמה איהו רב בעלמא לההוא עלמא. עד כאן.

22. מי שפסק יפסק. מי שקצר יתקצר. מי שקצר יתארך. רצונו לומר, מי שפוסק בדברי תורה על דברים בטלים – יפסקו חיי מן העולם הזה, ודינו קים בעולם ההוא. מי שמקצר באמן ולא מאריך תוך מנוחה – יתקצר מהחיים של העולם הזה. מי שאומר אחד, צריך לחטף האל"ף ולקצר את הקריאה שלה, ולא יתעכב באות הזו בלל, ומי שיעשה את זה יתארכו ימיו. [אלו החדושים שהגידו לרבי שמעון בר יוחאי בישיבה של מעלה.] ע"כ התוספתא

22. מאן דפסק יתפסק. מאן דקצר יתקצר. מאן דקצר יתארך. רצונו לומר מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון זייהי מיהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא. מאן דקצר אמן ולא מאריך גו' גייזא יתקצר מזיזין דהאי עלמא. מאן דאמר אזוד אצטרף לזוטא אלא ולקצר קרנא דיליה וכל יעכב בהאי אות כלל, ומאן דיעביר דא יתארכון זיזין. (אלו הם חדושים שהגידו לרבי שמעון בר יוחאי בישיבה של מעלה), (עד כאן התוספתא השיך לך קכ ע"ב)

Genesis 23:1

”ויהיו חיי שרה, מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים—שני, חיי שרה”

“And the life of Sarah were one hundred year and twenty year and seven years; these were the two lives of Sarah.”

The large numbers in this verse are mentioned in the singular as 100 years and 20 years and the single-digit number is said in the plural as 7 years.

The Zohar tells us that the Torah teaches us here that “Those who are small are big and those who are big are small”. This statement is quoted by many commentaries to teach the aspect of humility in everything we do.

The Holy One blessed be He makes small of those who have pride and make themselves big in this world, and those who behave as small, the Holy one makes them big.

We find support to the teaching of the Zohar in 1 Samuel 16:7, when Samuel the prophet was sent by God to find a king to replace King Saul among the family of Yishai. Samuel saw the big brother, who had impressive looks and was about to anoint him, but God told the prophet;

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל, אֵל-תִּבְטַ אֶל-מֵרְאֹהוּ וְאֶל-גְּבוּהַ קוֹמָתוֹ—כִּי מֵאַסְתִּיהוּ: כִּי לֹא, אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם—
”כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם, וַיהוָה יִרְאֶה לְלֵבָב.”

“But YHVH said to Samuel, “Do not look at his appearance or at the height of his stature, because I have rejected him; for God sees not as man sees, for man looks at the outward appearance, but YHVH looks at the heart.”

Yishai the father brought his seven sons in front of the prophet but God didn't choose any of them. Then the prophet asked if there were any more, and they brought David, the youngest who didn't think of himself and didn't come to see the prophet.

David was humble and didn't look for titles of glory. God chose him and he was anointed to be a new king of Israel.

The lessons that can be learned from this short statement of the Zohar are many. To really understand it, we should remember that Malchut and the material world have no Light of their own. All that exists in a material form, including our body, has a long or short temporary state. There's no exception unless a person elevates himself to a divine state and can move between spiritual and physical dimensions like Pinchas, who is Elijah.

Our spiritual connections expand and extend our souls. Whatever we do for others without the expectation of being rewarded in this world adds to our souls. There are no limits of spiritual growth. Physical growth of the body means greater material that requires greater Light to sustain it. Without Light, a big sized body would die because there's more darkness than Light. Accumulation of wealth has no spiritual value unless it is used to build and support others.

Pride is one of the most difficult sins to correct after death. A prideful person can not stand in front of the Light before his pride on all levels is cleansed.

The 72 names represent the spiritual forces that manifest in this world. We find all the Hebrew letters except for the letter Gimel ג, a letter that represents 'Pride', 'גאווה'. Everything in this world is manifested with the power of God. We own nothing in this world and we cannot take pride on anything we do, even doing a mitzvah. All forms of giving, Tzedakah, Charity, Maaser are actually delivery of God's blessings to others through our hands.

After King David prepared everything for the building of the First Holy Temple, he assembled the people and made a short speech.

1 Chronicles 29

10. David praised the Lord in the presence of the whole assembly, saying: “Praise be to you, Lord, the God of our father Israel, from everlasting to everlasting.

11 Yours, Lord, is the greatness and the power and the glory and the majesty and the splendor, for everything in heaven and earth is yours. Yours, Lord, is the kingdom; you are exalted as head over all.

12 Wealth and honor come from you; you are the ruler of all things. In your hands are strength and power to exalt and give strength to all.

13 Now, our God, we give you thanks,
and praise your glorious name.

14 “But who am I, and who are my people, that we should be able to give as generously as this? Everything comes from you, and we have given you only what comes from your hand.

Are we humble and as big as King David?

I suggest reading the entire chapter

23. ויהיו זמני שרה. איננו זמין כלהו לעילא, מאה שנה לעילא. ועשרים שנה לעילא, ושבע שנים לעילא, כלהו הו כדקא יאות. אמר רבי שמעון (דף קכג ע"א) תא וזוי רזא דמלה, מאי שנה בכלהו דאמר שנה שנה, ובאינון שבע דאמר שנים. דכתיב מאה שנה ועשרים שנה, ולבתר שבע שנים.

24. אלא מאה שנה, כללא דכלא תמן, דאתכליל אתר עלאה, כלא כוזדא, ברזא דמאה ברכאן, בכל יומא. וכן עשרים שנה, דאתכליל עלאה סתימא דכל סתימין, ובגין כך כתיב שנה רזא דיוזודא, דלא אתפרש מוזשבה ויובלא לעלמין.

24. אמר רבי שמעון, בא ראה את סוד הדבר, מה שונה בכלם שאמר שנה שנה, ובאותם שבע אמר שנים, שבתוב מאה שנה ועשרים שנה, ואחר כך שבע שנים? אלא הכל אחד. מאה שנה – הכלל של הכל [ג"א הכל פאחד בסוד של מאה ברכות בכל יום. וכן עשרים שנה, שנקלל העליון, הנסתר של כל הנסתרים. ומשום כך כתוב שנה, הסוד של היחוד]. הקדוש ברוך הוא שנקלל ממקום עליון, הנסתר של כל הנסתרים במאה, בסוד של מאה ברכות של כל יום, וכן עשרים שנה. ומשום כך כתוב שנה, סוד היחוד, שלא נפרדים המחשבה והיובל לעולמים.

The Zohar reveals the secrets of Genesis 23:1

“And the life of Sarah were one hundred year and twenty year and seven years; these were the two lives of Sarah.”

The 10 Sefirot with 10 sefirot in each level forms 100 links that represent the Tree of Life. Rabbi Shimon explains that Sarah had complete unification with the Tree of Life and she received her ‘Life’ from Binah.

100 is the connection to Keter, Arich Anpin.

20 is the connection to Chokmah and Binah

7 is the lower seven sefirot.

“These were the two lives of Sarah” means that Sarah received her life from the upper three sefirot and from the lower seven.

During our daily prayers, including blessings over the food, we can connect to the 100 blessings that help us connect to all levels of the Tree of Life. Most of us don’t come even close to it, nevertheless, we need to jump on any opportunity to say blessings and answer Amen to other people blessings. Most people go to Shabbat services. That’s a great time to focus on the prayers and say Amen to every blessing. As you know, with the simple answer of Amen be to make unification between Malchut and the Light.

This name represents the Amen and the unification of upper and lower.

יהו אדני

25. שבע השנים הללו התפרדו ויצאו מכלל הנסתר שלמעלה. ואף על גב שהכל יחוד אחד, אבל נפרדים בדין ורחמים בכמה צדדים ודרכים מה שלא היה כף למעלה. ומשום כף בתוב שנה, סוד היחוד שלא נפרד לעולמים. שבע השנים הללו נפרדים בדין ורחמים בכמה צדדים ודרכים מה שאין בן למעלה. ומשום כף בשבע השנים הללו כתוב בהם שנים ולא שנה. וכלם נקראים חיים. ויהיו חיי שרה, שהיו ממש, שנבראו והתקיימו למעלה.

26. אמר רבי חייא, הנה פרשנה, שהרי באשר נעקד יצחק, הוא היה בן שלשים ושבע שנים, וכיון שנעקד, מתה שרה, שכתוב ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. מאין בא? מהר המריה בא, מלעקד את יצחק, ואותם שלשים ושבע שנים מיום שנולד יצחק ועד השעה שנעקד, הם היו חיי שרה. ודאי כחשבון ויהי' בגימטריא שלשים ושבע שנים היו, כמו שנתבאר, משנולד יצחק ועד שנעקד.

Genesis 23:1

”ויהיו חיי שרה, מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים-שני, חיי שרה”

“And the life of Sarah were one hundred year and twenty year and seven years; these were the two lives of Sarah.”

The word ‘ויהיו’, ‘and they were’ (related to the life of Sarah), has a numerical value of 37. Sarah died when Isaac was put on the altar by his father when he was 37 years old.

Genesis 23:2

”ותמת שרה, בקרית ארבע הוא חברון-בארץ כנען; ויבא, אברהם, לספד לשרה, ולבכתה”

“Sarah died in Kiriath-arba (that is, Hebron) in the land of Canaan; and Abraham came to mourn for Sarah and to weep for her.”

The Zohar explains that “Abraham came”, means he came from the mount of Moriah, where he took Isaac for binding. That’s how we know that Sarah died when he was there.

25. שבע שנים אליו אתפרשן ונפקאן מכללא סתימאה דלעילא. ואף על גב דכלא יזודא זודא, אבל מתפרשן בדינא ורוזמי בכמה סטרין ואורוזין מה דלא הוי הכי לעילא. ובגין כף כתיב שנה רזא היזודא דלא אתפרש לעלמין. שבע שנים אליו אתפרשאן בדינא ורוזמי בכמה סטרין ואורוזין מה דלא הוי הכי לעילא. ובגין כף באלין שבע שנים כתיב בהו שנים ולא שנה, וכלהו אקרון זויים. ויהיו זויי שרה, דהו ממש דאתבראו ואתקיימו לעילא.

26. אמר רבי חייא הא אוקמוה דהא כד אתעקד יצחק בר תלתין ושבע שנים הוה, וכיון דאתעקד יצחק מיתת שרה, דכתיב ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. מאין בא, מהר המורייה בא מלמעקד ליה ליצחק, ואינן תלתין ושבע שנים מיומא דאתיליד יצחק עד שעתיא דאתעקד אינן הוה זויי שרה ודאי כוונשבן ויהי' בגימטריא תלתין ושבע שנים הוה כמנה דאתמר מדאתיליד יצחק עד דאתעקד.

Before telling us that Sarah died, the Torah tells us about her life. We learn that the life of the person unfolds before he dies. Sarah's life was described in a way that honored her more than any other women in the Torah.

The sages tell us that Satan told Sarah that Isaac died because Abraham took him for sacrifice on Mount Moriah. The sorrow caused her soul to leave her body. The song "אשת חיל", "Woman of Valor", that comes from Proverbs 31:10-31 which we sing on Friday nights, is attributed to Abraham. The sages say that it was a eulogy for his wife.

Sarah is the mother, the matriarch, of the Israelites. She brought to life the first child into the covenant of God with Abraham. Isaac brought Jacob, who is Israel, and from him came all the children of Israel.

When we pray or meditate for the healing of a person we mention the name of his/her mother. When that name is unknown we use instead of the name Sarah, because all the children of Israel connect to her.

May all the sick be healed by the merits and Life of Sarah Imenu ('our mother').

27. רבי יוסי פתח ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו. היא קרא אוקמוה זבריא, הפרות אמרוה. כמה דכתיב, (שמואל א ו) וישרנה הפרות בדרך. מאי וישרנה, דהווי אמרי שירתא זודתא. ובאי שירה אמרו. מזמור שירו לוי שיר זודש כי נפלאות עשה.

27. רבי יוסי פתח ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו. הפסוק הזה בארוהו החברים שהפרות אמרו אותו, ככתוב (שמואל א ו) וישרנה הפרות בדרך, שהיו אמרות שירה חדשה. ואיזו שירה הן אמרו? מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה.

28. הכא אית לאסתכלא, דכל בזה דברא קודשא ברין הוא בעלמא כלהו אמרי תושבון ושירתא קביה בין לעילא בין לתתא, ואי תיבא דאינהו מנרבמיהו (ד"א ל"ג הוו) אמרי שירתא דא, הכי הוא ודאי דרוא עלאה איהו, אבל הנני ארונא הוה על גבייהו, וכיון דארונא אשתקיל עליהו ושוייה לעילא אינן שרירו (נ"א לא שכיבו מ) שירתא, דהא כיון דאתנטיל מנמיהו ארונא הוה געאן כארוז שאר פרות דעלמא וקא אמרו שירתא. ודאי ארונא (דף קכג ע"ב) דעל גבייהו עביר לון לאמרא.

28. כאן יש להסתכל, שכל מה שברא הקדוש ברין הוא בעולם, בלם אומרים שירה ותשבחות לפניו, בין למעלה בין למטה. ואם תאמר שהם מעצמם ד"א קיי אומרים את השירה הזו – כך זה ודאי שיהו סוד עליון. אבל אלו הארון היה על גבן וכיון שהארון נשקל עליהם ושמוהו למעלה, הן שרו (נ"א לא שכיבו) שירה, שהרי כיון שנטל מהן הארון, היו גועות בדרך שאר הפרות של העולם ולא אמרו שירה. ודאי שהארון שעל גבן עשה אותן לומר.

I suggest reading 1 Samuel Chapters 1 through 6 before starting this study. In the book of Samuel, we read about a war between the Philistines and the Israelites. The Philistines won the war even after the Israelites brought the Holy Ark into the battlefield expecting God to win the war for them. They lost 30,000 soldiers including the two sons of the High priest. The Holy Ark was also taken by the Philistines.

The Holy Ark was brought into the Philistine's Temple and was left there for the honor of their God, Dagon. The outcome was devastating for the Philistine.

Their God, Dagon, was humiliated and the people of their cities became ill with different diseases.

The Philistines had the Holy Ark for seven months and understood that it would be better to return the Ark to the Israelites before they will all be destroyed.

They made a wagon specifically for that purpose. They took two pure cows, worthy to be sacrificed in the Holy Tabernacle and tied them to the wagon.

When the Ark was put on the wagon the cows pulled it toward to Israelites.

The Zohar reveals that the cows were singing the words of Psalms 98.

Psalms 98:1

מְזֹמֵר, שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי-נִפְלְאוֹת עָשָׂה;

”הוֹשִׁיעָה-לוֹ יְמִינוּ, וְזָרַע קִדְשׁוֹ”

“A Psalm. Oh sing to the LORD a new song, for he has done marvelous things! His right hand and his holy arm have worked salvation for him.”

1 Samuel 6:12

”וַיִּשְׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ, עַל-דֶּרֶךְ בֵּית שֶׁמֶשׁ, בְּמַסְלָה אַחַת הֵלְכוּ הֵלֶךְ וְגָעוּ, וְלֹא-סָרוּ יְמִין וּשְׂמֹאלוֹ; וְסָרְנִי פְלִשְׁתִּים הַלְכִים אַחֲרֵיהֶם, עַד-גְּבוּל בֵּית שֶׁמֶשׁ.”

“And the cows sang on the way, in the direction of Beth-shemesh; they went along the highway, lowing as they went, and did not turn aside to the right or to the left. And the lords of the Philistines followed them to the border of Beth-shemesh.”

The Zohar reveals that the cows were singing Psalms 98 on the way to the Israelites. When the Ark was removed from the wagon the cows went back to making their natural mooing sounds.

We have many lessons to learn from this study. The first one is that the two sons of the high priest corrupted the spiritual connections and allowed the Philistines to challenge them and win. The priests died in the war.

We can not use the Holy One for our individual purposes when we are not pure. I see people use names for amulets and jewelry. It became big money-making business and unfortunately it's like idol worshiping. People 'believe' in the 'name' to bring them benefits and that is very wrong.

We pray to the Light of the Endless, who is for us the Holy One Blessed be He. God reveals himself through different channels but that doesn't make them holy.

The cows were able to sing like humans when they were tied to the Holy Ark. Without it, they were just cows.

29. מְזֹמֵר. הָא אֹקִימָנָא, וְאַתְמָר בְּכֹלָא כְּתִיב מְזֹמֵר לְדָוִד אוֹ לְדָוִד מְזֹמֵר. וְהִכָּא לֹא אָמַר דָּוִד כָּלְל. אֶלָּא מְזֹמֵר דְּרוּזוֹ קוּדְשָׁא אֲמִין לְאִמְרָא לִיה לְאִמְנָא דִּיּוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מִעַפְרָא. וְכַדִּין שִׁירוּ לַיְי שִׁיר זֹדֶשׁ, כְּדִין אִיהוּ זֹדֶשׁ, דְּהָא שִׁירְתָּא כְּהָאִי לֹא אֶתְמָר מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עֲלֵמָא.

29. מְזֹמֵר. הָא אֹקִימָנָא, וְאַתְמָר בְּכֹלָא כְּתִיב מְזֹמֵר לְדָוִד אוֹ לְדָוִד מְזֹמֵר. וְהִכָּא לֹא אָמַר דָּוִד כָּלְל. אֶלָּא מְזֹמֵר דְּרוּזוֹ קוּדְשָׁא אֲמִין לְאִמְרָא לִיה לְאִמְנָא דִּיּוֹקִים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל מִעַפְרָא. וְכַדִּין שִׁירוּ לַיְי שִׁיר זֹדֶשׁ, כְּדִין אִיהוּ זֹדֶשׁ, דְּהָא שִׁירְתָּא כְּהָאִי לֹא אֶתְמָר מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי עֲלֵמָא.

30. אָמַר רַבִּי חַיִּיב, (קהלת א) אֵין כָּל זֹדֵשׁ תַּזוּת הַשְּׁמַשׁ. וְהָכָא שִׁירְתָּא דָּא אִיהִי זֹדֵשׁ וְאִיהִי תַּזוּת הַשְּׁמַשׁ, דְּהָא תַּזוּת שְׂמֻשָּׁא לְהוּי. וּבִמְאִי אִיהוּ דָּא סִיְהָרָא, וּכְדִין הוּי זֹדֵשׁ תַּזוּת הַשְּׁמַשׁ. בִּמְאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. וּבִמְאִי אֵינֹן נִפְלְאוֹת, הָאִי דְכַתִּיב הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וְזָרַע קִדְשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ. לְבִמְאִן (דף קכד ע"א) לְהִהוּא דְרָגָא דְאָמַר שִׁירְתָּא דָּא, בְּגִין דְּבָהוּ אֶסְתַּמְיָהּ בִּימִינָא וּבְשִׂמְאֵלָא. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ, וְדָאִי לְהִהוּא דְרָגָא דְהָאִי מְזַמְּרִי, אִימְתִי בְּזַמְנָא דִּיקוּבִינֵי מִתִּי עֲלָמָא וְיִתְעָרוּן מִעַפְרָא, כְּדִין יְהִי זֹדֵשׁ מִהַ דְּלָא אֶתְעַבִּיד בְּהָאִי עֲלָמָא.

30. אָמַר רַבִּי חַיִּיב, (קהלת א) אֵין כָּל זֹדֵשׁ תַּזוּת הַשְּׁמַשׁ. וְהָכָא שִׁירְתָּא דָּא אִיהִי זֹדֵשׁ וְאִיהִי תַּזוּת הַשְּׁמַשׁ, דְּהָא תַּזוּת שְׂמֻשָּׁא לְהוּי. וּבִמְאִי אִיהוּ דָּא סִיְהָרָא, וּכְדִין הוּי זֹדֵשׁ תַּזוּת הַשְּׁמַשׁ. בִּמְאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה. וּבִמְאִי אֵינֹן נִפְלְאוֹת, הָאִי דְכַתִּיב הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וְזָרַע קִדְשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה לּוֹ. לְבִמְאִן (דף קכד ע"א) לְהִהוּא דְרָגָא דְאָמַר שִׁירְתָּא דָּא, בְּגִין דְּבָהוּ אֶסְתַּמְיָהּ בִּימִינָא וּבְשִׂמְאֵלָא. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ, וְדָאִי לְהִהוּא דְרָגָא דְהָאִי מְזַמְּרִי, אִימְתִי בְּזַמְנָא דִּיקוּבִינֵי מִתִּי עֲלָמָא וְיִתְעָרוּן מִעַפְרָא, כְּדִין יְהִי זֹדֵשׁ מִהַ דְּלָא אֶתְעַבִּיד בְּהָאִי עֲלָמָא.

Psalms 98:1

מְזַמְּרִי, שִׁירֵי לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ כִּי-נִפְלְאוֹת עָשָׂה;

”הוֹשִׁיעָה-לוֹ יְמִינוֹ, וְזָרַע קִדְשׁוֹ”

“A Psalm. Oh sing to YHVH a new song, for he has done marvelous things! His right hand and his holy arm have worked salvation for him.”

The Zohar explains that this Psalm begins with ‘A Psalms’ and not as common “A Psalms of David” or “for David, a Psalms”. The reason for that is that the Holy Spirit will sing it in the future. It will be at the time the Holy One Blessed be He raises the Israelites from the dust.

The verse says “sing to YHVH a new song” because it will be a new song that was never sang from the day the world was created.

31. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּזַמֵּן שִׁיעֵשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נְקֻמָּוּת בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֲזַן תֵּאמַר הַשִּׁירָה [הַזֶּה], שְׁהָרִי אַחַר כֶּף יִתְעוֹרְרוּ מִן הָעֶפֶר הַמֵּתִים שֶׁל הָעוֹלָם וְיִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם בְּקִיּוּם שְׁלָם, שְׁלֵא יְהִי [כְּבִתְחִלָּה שֶׁהַמֵּת שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, מְשׁוּם שֶׁהַנְּחָשׁ] [נִי'א פֶּרֶת וּמִתָּה בְּעוֹלָם, וְיַעֲבֹר הַנְּחָשׁ מִהָעוֹלָם שֶׁהוּא גֵרָם] גֵּרָם מוֹת בְּעוֹלָם לְכָל, וְנִטְמָא הָעוֹלָם וְנִחְשָׁבוּ פְּנִיּוֹ.

31. רַבִּי יוֹסִי אָמַר בְּזַמְנָא דִּיעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְקֻמִין בְּעֲלָמָא בְּגִימְיָהוּ דִּישְׂרָאֵל, כְּדִין יִתְאָמַר שִׁירְתָּא, דְּהָא לְבָתֵּר יִתְעָרוּן מִעַפְרָא מִתִּי עֲלָמָא וְיִתְזוּדֵשׁ עֲלָמָא בְּקִיּוּם שְׁלָם דְּלָא לִיהוּי (כְּקִדְמִיתָא דְשִׁלֵּיט מוֹתָא בְּעֲלָמָא בְּגִין דְּחֻוּיָא) (נ"א כרת ומיתה בעלמא ויתעבר חוויא מעלמא דגרים) גְּרִים מוֹתָא בְּעֲלָמָא לְכָלָא וְאֶסְתַּאֲב עֲלָמָא וְאֶתְזוּשִׁיךְ אֲנָפּוּי.

32. בֵּא רָאָה, כְּתוּב (בראשית ג) וְאִיבָה אִשִּׁית בִּינָךְ וּבִין הָאִשָּׁה. מֵאִי וְאִיבָה? מֵהַ זֶה וְאִיבָה? כְּכַתוּב (איוב ט) חָלְפוּ עִם אֲנִיּוֹת אָבָה. שְׁהִנֵּה כַּמָּה אֲנִיּוֹת וּסְפִינּוֹת מְשׁוּטְטוֹת בְּתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל, וְיֵשׁ אֲנִיּוֹת וּסְפִינּוֹת נִפְרָדוֹת זֶה מִזֶּה. וְאוֹתָן הָאֲנִיּוֹת שֶׁהִנְחָשׁ הִזָּה שָׁטַ בְּתוֹכָן, נִקְרְאוֹת אֲנִיּוֹת אָבָה.

32. תָּא זִוּוּי, כְּתִיב, (בראשית ג) וְאִיבָה אִשִּׁית בִּינָךְ וּבִין הָאִשָּׁה. מֵאִי וְאִיבָה כְּכַתִּיב (איוב ט) זִלְכְּפוּ עִם אֲנִיּוֹת אָבָה. דְּהָא כַּמָּה אֲרַבִּין שְׁטָאן גֵּו יִמָּא רַבָּא, וְאִית אֲרַבִּין וּסְפִינֵן מִתְפָּרְשֵׁן דָּא מִן דָּא. וְאֵינֹן אֲרַבִּין דְּהָאִי נִזְזֵשׁ עָאט בְּגִוּוּיָהוּ אֶקְרוּן אֲנִיּוֹת אָבָה.

33. בִּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה. דָּא אִשָּׁה יִרְאֵת יִי. וּבֵין זֶרַעְךָ, וּבֵין שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבֵין זֶרַעְךָ, אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וּבֵין זֶרַעָהּ, אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. הוּא יְשׁוּפֵךְ רֹאשׁ – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעֵתִיד לְבַעַר אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתוֹב (ישעיה כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח, וְכַתוּב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ.

33. בִּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה. דָּא אִשָּׁה יִרְאֵת יִי. וּבֵין זֶרַעְךָ, אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וּבֵין זֶרַעָהּ, אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. הוּא יְשׁוּפֵךְ רֹאשׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְזַמִּין לְבַעַר לִיה מַעֲלָמָא דְכַתִּיב, (ישעיה כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח. וְכַתִּיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ.

After the first sin God ‘punished’ the Snake, telling him (Genesis 3:15)
 “ואיבה אשית, בינך ובין האשה, ובין זרעך, ובין זרעה: הוא ישופך ראש, ואתה תשופנו עקב”
 “And I will put enmity Between you and the woman, And between your seed and her seed; He shall bruise you on the head, And you shall bruise him on the heel.”

The Zohar explains that this ‘enmity’ is the ability for the Snake to hold to the vessel of the woman.

There’s a woman of Malchut and there’s a woman of valor “אשה יראת ה” (Proverb 31:30).

“And (enmity) between your seed and her seed”
 ‘Your seed’ is the aspect of nations from the Snake’s side that go against Israel.
 ‘Her seed’ is the aspect of the nation of the Israelites that are from the side of the Light.

‘He shall bruise you on the head’ is the Holy One Blessed be He, that will remove the Snake from the world as it is written (Isaiah 25:8)

”בלע המות לנצח, ומחה אדני יהוה דמעה מעל כל פנים; וחרפת עמו, יסיר מעל כל הארץ—כי יהוה, דבר”
 “He will swallow up death forever; and YHVH GOD will wipe away tears from all faces, and the reproach of his people he will take away from all the earth, for YHVH has spoken.”

The Snake brought mortality on Adam and Eve. God punished Adam, Eve, the Snake, and the Earth. But even though the Snake challenges everything we do, that connection of enmity that he has on us is only temporary because, within the words of the ‘punishment’, God immediately promised to remove the Snake from the world and restore immortality for ‘his people’, the Israelites.

34. ראש – זה לעתיד לבא פשיתעוררו המתים, שיהי אז העולם יהיה ראש, שיתקים בראש, שהוא העולם העליון. ואתה תשופנו עקב – זה בעולם הזה, בעת שהוא עקב ואינו בקיום, ואותו הנחש נושף את העולם ומחשיף פני הבריות.

34. ראש, דָּא לְזַמְנָא דְאֵתִי דִּיתְעָרוֹן מִתְיָא. דְּהָא כְּדִין לְהוּי עַלְמָא רֵאשׁ, דִּיתְקִיִּים בְּרֵאשׁ דְּאִיהוּ עַלְמָא עַלְמָא. וְאֵתֵהּ תְשׁוּפְנוּ עַקֵּב. דָּא בְּהָאֵי עַלְמָא הַשְּׁתָּא דְאִיהוּ עַקֵּב וְלֹאֵו אִיהוּ בְּקִיּוּמָא וְהָהוּא זְוּיָא זְוּיָא לְעַלְמָא וְאוּזְשִׁיף אֲנָפוּי בְּרִיין.

35. בא ראה, הימים של אדם נבראו ועמדו באותם הדרגות העליונות, בין שהסתמו להתקים באותן הדרגות, שכתוב (תהלים ז) ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'. מפאן

35. תָּא זְוּי, יוֹמִין דְּבֵר נֶשׁ אֲתַבְּרִיאוּ וְקִיּוּמוֹ בְּאִינוּן דְּרִגִין עַלְמִין, בֵּינן דְּמִסִּימוּ לְאֲתַקִּימוּ בְּאִינוּן דְּרִגִין דְּכַתִּיב, (תהלים ז) יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שִׁבְעִים שָׁנָה וְגו',

מפאן ולהלאה לית דרנא לאתקיימא. ובגין כך ורהב"ם עמל ואון, ואינון פלא הוו.

36. אבל אינון יומין דצדיקיא (דף קכד ע"ב) הוו ואתקיימו כמא דאת אמר ויהיו זויי שרה. וכן ואלה ימי שני זויי אברהם. ואי תימא הכי זמי כתיב בישמעאל דכתיב, (בראשית כה) שני חיי ישמעאל? אלא שחזר בתשובה, ועל כן קרא בימיו ויהיו:

Genesis 3:15

”ואיבה אשית, בינה ובין האשה, ובין זרעה, ובין זרעה: הוא ישופך ראש, ואתה תשופנו עקב”

“And I will put enmity Between you and the woman, And between your seed and her seed; He shall bruise you on the head, And you shall bruise him on the heel.”

The ‘heel’ is the aspect of the world before the Final Correction and the control of the Snake. The ‘head’ is the aspect of time after completing the Tikkun of the world. The head represents the upper three sefirot that will shine in the world after the correction of the global Tikkun.

The man was created for a life process of 70 years corresponding to the seven sefirot. The main Tikun process is during this life period. Beyond that, there’s no Sefira to draw ‘life’ from it. For most people life after 70 years is the only opportunity to be righteous.

Genesis 23:1

”ויהיו חיי שרה, מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים-שני, חיי שרה”

“Now Sarah lived one hundred and twenty-seven years; these were the years of the two lives of Sarah.”

Righteous people who live longer than 70 years continue their work for the correction of the world, and they are considered to have two lives. One of 70 years and the second life is beyond that age. Righteous people draw the life force from the upper three sefirot.

‘Two lives’ are also mentioned about Abraham and Ishmael. The Zohar explains that because Ishmael did Teshuvah (repentance) he merited a second life for the process of repentance.

Before age 70 we need to put efforts on our soul cleansing and reach a level of righteousness to live longer. We then have more opportunities to increase the size and purity of our vessels and merit the world to come.

It’s never too late to come back to the path of the Light and righteousness, even if we are older than 70 years.

37. (דף קכא ע"א) מדרש הנזעלם ויהיו. רבון פתווי בהאי קרא, (שיר השירים ז) לכה דודי נצא השדה נלינה בפפרים. תנו רבון היוצא לדרך יתפלל שלש תפלות, תפלה שהיא חובה של יום, ותפלת הדרך על הדרך שהוא עושה, ותפלה שיחזור לביתו לשלום. ויאמר את השלשה האלו, אפלו

בְּאֶחָד יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ, שְׁשָׁנִינוּ, כֹּל שְׂאֵלוֹתָיו
שֶׁל אָדָם יָכוֹל לְכַלֵּל אוֹתָן בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

לְהוֹיָה שְׂלֵשָׁה, אֶפְיֻלוּ בְּאֶזְדָּר יָכִיל לְמַעַבְדֵיהֶּ, דְּתַנְיִנָּן
כֹּל שְׂאֵלוֹתָיו שֶׁל אָדָם יָכִיל לְמַכְלִילֵהוּ בְּשׁוֹמֵעַ
תְּפִלָּה.

38. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל מַעֲשָׂיו שֶׁל אָדָם
כְּתוּבִים בְּסֵפֶר, הֵן טוֹב וְהֵן רָע, וְעַל כֵּלָם
עֲתִיד לְתַת אֶת הַדִּין. שְׁשָׁנִינוּ, אָמַר רַב
יְהוּדָה אָמַר רַב, מַה שְׂכַתּוּב (תהלים
קלט) גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיךָ – אוֹתָם הַדְּבָרִים
שֶׁעָשָׂה הַגֶּלֶם, שְׂאִינוּ מְשַׁגֵּחַ בְּעוֹלָם הַבָּא,
כֵּלָם רָאוּ עֵינַיךָ שְׁעִינַת בְּהֵם. וְעַל סִפְרָךְ כֵּלָם
יִכְתְּבוּ – לְתַן עֲלֵיהֶם דִּין וְחֻשְׁבוֹן לְעוֹלָם
הַבָּא. הַלְכָךְ יִקְדִּים אָדָם תְּפִלָּתוֹ תְּמִיד וְיִעִיל
לוֹ.

38. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֹּל עוֹבְדוֹי דְּבַר נֶשֶׁ כְּתִיבִין
בְּסֵפֶרָא, הֵן טוֹב הֵן בִּישֵׁי, וְעַל כֵּלָהוֹן עֲתִיד לְמִיתָן דִּינָא,
דְּתַנְיִנָּן אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מַאי דְכְּתִיב, (תהלים
קלט) גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיךָ, אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁעָשָׂה הַגֶּלֶם
שְׂאִינוּ מְשַׁגֵּחִין בְּעוֹלָם הַבָּא, כּוֹלָם רָאוּ עֵינַיךָ שְׁעִינַת
בְּהֵם. וְעַל סִפְרָךְ כּוֹלָם יִכְתְּבוּ, לְיַתָּן עֲלֵיהֶם דִּין וְחֻשְׁבוֹן
לְעוֹלָם הַבָּא, הַלְכָךְ יִקְדִּים אָדָם תְּפִלָּתוֹ תְּמִיד וְיִעִיל
לֵיהּ.

Psalms 139:16

”גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיךָ וְעַל סִפְרָךְ כֵּלָם יִכְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ וְלֹא [וְלֹא] אֶחָד בָּהֶם.”

“Your eyes have seen my unformed body; And in Your book were all written The days that were ordained for me, When as yet there was not one of them.”

The Zohar explains this verse and tells us that everyone’s actions, good or bad are written in a book that exists in the upper level. The book is opened when the person comes before the judge.

The ‘unformed body’ is the aspect of the physical action in this world. Everything is recorded and counted for the world to come, even if it was done without consciousness. The Zohar recommends that we prepare our consciousness and pray before any action we do in this world.

Proverb 3:6 ”בְּכָל-דַּרְכֶיךָ דַּעְהוּ; וְהוּא, יִישַׁר אַרְחֻתֶיךָ.”

“In ALL your ways acknowledge Him, and He will direct your paths.”

When we have the Light in our mind we add Chassadim to every action we take. When we do a Mitzvah (precept, good action) and use L’Shem Yichud* we correct our souls. We need to add the proper meditation of unifying the Light and the vessel.

The translation of the Hebrew paragraph is below.

For the unification of the Holy One Blessed be He and the Shechina (יאהדונהי), with Awe and Love (יאההויה), Love and Awe (איההויה), in complete unification (יהוה) on behalf of all Israel. Here we come to establish a connection with this action to its supernal and spiritual root, to give gratification to our Maker and do the will of our Creator. And the beneficent of our God be upon us. And the work of our hands establishes our connection below and our action connects to Him (YHVH).

Hebrew text with transliteration.

לְשֵׁם l'shem יְיָ yichud קוּדְשָׁא kudsha בְּרִיךְ berich הוּא hu
 וְשִׁכְיִתִּיהָ u'shechinteh (יֵאֱהָרֹנְתִי), בְּדוֹחֵיכִי bidchilu וְרוֹחֵימוֹ u'rechimu
 (יֵאֱהָרֹנְתִי), וְרוֹחֵימוֹ u'rechimu וְדוֹחֵיכִי u'dechilu (אֵיֵהָרֹנְתִי),
 לְיִחוּדָא l'yachada שֵׁם shem יוֹד Yod קַיִ" Kay בּוֹאֵ"ו b'vav קַיִ" kay
 בְּיִחוּדָא b'yichuda שְׁלִים sh'lim (יְהוּה) בְּשֵׁם b'shem כָּל kol יִשְׂרָאֵל
 Israel. הִנֵּה hineh אֲנֹנְנוּ anachnu בָּאִים ba'im לְקַיִם l'kayem

<insert the name of the action/precept >

לְתַקַּן l'taken אֶת et שְׂרֵשָׁה shorsha בְּמַקוֹם b'makom עֲלִיּוֹן elyon,
 לַעֲשׂוֹת la'asot נְזוּת nachat רוּחַ ruach לְיוֹצְרֵנוּ l'yotzreinu
 וְלַעֲשׂוֹת v'la'asot רִצּוֹן retzon בּוֹרְאֵנוּ bor'einu. וְיֵהִי viyehi נֵעַם noam
 אֲדֹנָי adonai אֱלֹהֵינוּ eloheinu עֲלֵינוּ aleinu. וּמַעֲשֵׂה u'ma'aseh
 יְדֵינוּ yadenu כּוֹנְנָה konenah עֲלֵינוּ aleinu. וּמַעֲשֵׂה u'ma'aseh
 יְדֵינוּ yadeinu כּוֹנְנָהוּ konenehu:

39. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵין אָדָם עוֹשֶׂה עֲבֵרוֹת אֲלָא מִי שֶׁהוּא גֹלֵם וְלֹא אָדָם, וְהֵינּוּ אוֹתוֹ שְׂלֵא מִסְתַּכֵּל בְּנִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה, אֲלָא כָּל מַעֲשָׂיו בְּבִהְמָה הוּא שְׂאִין מְשַׁגְּחַת וְאֵין יוֹדַעַת. אָמַר רַבִּי בּוֹ, וְכִי גֹלֵם נִקְרָא דוּד שְׂאֵמַר אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה? אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק, אָדָם הִרְאִישׁוֹן אָמְרוּ, גִּלְמֵי רְאוּ עֵינֶיךָ. קָדָם שְׂזַרְקַת בִּי נִשְׁמָה, רְאוּ עֵינֶיךָ לַעֲשׂוֹת בְּדַמּוֹתֵי בְּנֵי אָדָם שִׁדְמּוּ לִי. וְעַל סַפְרָךְ כֵּלָם יִכְתְּבוּ, מִי הֵם? יָמִים יִצְרוּ, בְּצוּרָה הוּא שְׁלִי. וְלֹא אֶחָד בָּהֶם, שְׂלֵא נִשְׂאָר אֶחָד מֵהֶם.

40. אָמַר רַבִּי בּוֹ, לְמָה? אָמַר לוֹ, בַּא רְאָה, כֵּלָם שִׁדְמּוּ לוֹ אוֹ בְּרַמְזוֹ שְׁלוֹ, לֹא מֵתוּ בְּמִיתַת נַפְשָׁם, וְכֵלָם לְקוּ בְּאוֹתוֹ עֲנִין מִמֶּשׁ. בַּא רְאָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּמּוֹתוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאִישׁוֹן וְיִפְזוּ הֵיךְ בּוֹהֵר הַרְקִיעַ הַעֲלִיּוֹן שְׁעַל גְּבֵי שְׂאָר הַרְקִיעִים, וְכֵאֲוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁגִּנּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. וְכֵל אוֹתָם שְׁהִיוּ רְמוּזִים בּוֹ מִדְּמּוֹתוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאִישׁוֹן, בּוֹ הֵם לְקוּ וּמִיתוּ.

39. אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵין אָדָם עוֹשֶׂה עֲבֵרוֹת אֲלָא מִי שֶׁהוּא גֹלֵם וְלֹא אָדָם, וְהֵינּוּ אוֹתוֹ שְׂלֵא מִסְתַּכֵּל בְּנִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה, אֲלָא כָּל מַעֲשָׂיו בְּבִהְמָה הוּא שְׂאִין מְשַׁגְּחַת וְאֵין יוֹדַעַת. אָמַר רַבִּי בּוֹ, וְכִי גֹלֵם מִתְקַרֵּי דוּד דְּאָמַר הוּא פְּסוּקָא. אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק אָדָם הִרְאִישׁוֹן אָמְרוּ, גִּלְמֵי רְאוּ עֵינֶיךָ, קוּדְשָׁה שְׂזַרְקַת בִּי נִשְׁמָה, רְאוּ עֵינֶיךָ לְמַעַבְדַּבְדִּיקֵי בְּנֵי נִשְׂאָ דְּדַמּוּ לִי. וְעַל סַפְרָךְ כֵּלָם יִכְתְּבוּ, מִאֵן אֵינּוּן. יָמִים יוֹצְרוּ, כֵּהֲאִי צוּרָה יְדִירִי. וְלֹא אֶזְזַד בָּהֶם דְּלֹא אֶשְׁתָּאֵר זוּד מִנְהוּן.

40. אָמַר רַבִּי בּוֹ, לְמָה. אָמַר לֵיהּ תָּא זְוִי, כֵּלָהוּ דְּדַמּוּ לֵיהּ אוֹ בְּרַמְזָא דִּילֵיהּ, לֹא מֵתוּ בְּמִיתַת נַפְשָׁהוּן, וְכֵלָהוּ לְקוּ בְּהֵוֹא עֲנִינָא מִמֶּשׁ. תָּא זְוִי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה דִּיקְנִיָּה דְּאָדָם הִרְאִישׁוֹן וְשִׁפְירוֹתֵיהּ הִוָּה כְּזֵהֲרָא דְּרַקִּיעָא עַלְמָא דְּעַל גְּבֵי שְׂאָר רַקִּיעֵי, וְכֵהֵוֹא זֵהֲרָא דְּגִנּוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵי לְעוֹלָמָא דְּאֵתִי, וְכֵל אֵינּוּן דְּהוּוּ רְמִיזָא בֵּיהּ מִדִּיקְנִיָּה דְּאָדָם הִרְאִישׁוֹן בֵּיהּ לְקוּ וּמִיתוּ.

Psalms 139:16

”גלמי ראו עיניך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולא [ולו] אחד בהם.”

“Your eyes have seen my unformed body; And in Your book were all written The days that were ordained for me, When as yet there was not one of them.”

The ‘unformed body’ from this verse that we started studying in previous DZ, is a body that lives without taking care of the soul it carries.

The Zohar reveals that Adam, the first created man, said these words after his sin. He was created on Friday and made the sin before receiving the additional soul of Shabbat.

Adam’s beauty and light were like the radiance of the highest sky in the heavens. It was like the Light God concealed for the righteous in the world to come. For that reason, all men that were brought to life in Adam’s form died in ways other than natural death. The Zohar brings the example of King Saul and Samson. They had some of Adam’s light and power and died by an external force.

Even though we are all Israelites and parts of the soul of Adam, we do not share the special Light he had from the upper and concealed level. It is waiting for the righteous among us and we should make efforts to earn this Light for the world to come.

41. שָׁבַד דְּרַבּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא – נוֹתֵן עֶשֶׂר לְאָדָם, לְמַה? לְזוֹן אֶת הָעֲנִיִּים וְלַעֲשׂוֹת מִצְוֹתָיו. אֵינּוּ עוֹשֶׂה אֶת זֶה וּמִתְגַּאֵה וְיֵאָמַר נִתְגַּלָּה בּוֹ בְּעֶשֶׂר הַהוּא – בּוֹ יִלְקָה, שְׂבָתוֹב (קִהְלַת ה) עֶשֶׂר שְׂמוֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ. נוֹתֵן לוֹ בָּנִים, לְמַה? לְלַמֵּד אוֹתָם דְּרַבּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו, כְּמוֹ שְׂאֲמוֹר בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית יח) כִּי יִדְעֵתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בְּנֵי וְאֶת כָּל בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׂמְרוּ דְרַבּוֹ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְגו'. הוּא לֹא עוֹשֶׂה אֶת זֶה וּמִתְגַּאֵה בָּהֶם – בָּהֶם הוּא לֹקֵה, שְׂבָתוֹב (אֵיּוֹב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ וְגו'. וְכֵן כְּמוֹ זֶה, בְּשִׁנּוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיִּפִּי טוֹב עֲלִיּוֹן שֶׁל אָדָם הִרְאִישׁוֹן לָהֶם, לְמַה? בְּדִי לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. לֹא עָשׂוּ כִּד אֱלֹהֵי הַתְּגָאוֹ בּוֹ – בּוֹ לֹקִים, בִּיִּפִּי הַזֶּה.

41. דְּכִף אֹרְזוּזֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהִיב עוֹתְרָא לְבַר אֵינִישׁ, לְמַה, לְמִיזֵן עֲנִיִּין וְלְמַעַבְדַּי פְּקוּדוּי. לֹא עֲבִיד הָאִי וְאִתְגַּאֵי (וְאִי אֲתַגְלִיא בִּיה) בְּהֵהוּא עוֹתְרָא, בִּיה יִלְקִי דְכְּתִיב, (קִהְלַת ה) עֶשֶׂר שְׂמוֹר לְבַעֲלָיו לְרַעְתּוֹ. יְהִיב לִיה בְּנִין, לְמַה, לְמִיכַף לְהוֹ אֹרְזוּזֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלְמִיטַר פְּקוּדוּי כְּדָאֲמוֹר בְּאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית יח) כִּי יִדְעֵתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בְּנֵי וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׂמְרוּ דְרַבּוֹ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְגו'. לֹא עֲבִיד הָאִי וּמִתְגַּאֵה בְּהוּ, בְּהוּ לְקִי דְכְּתִיב, (אֵיּוֹב יח) לֹא נִין לוֹ וְלֹא נֶכֶד בְּעַמּוֹ וְגו'. וְכֵן כְּהֵאִי גְוֹנָא כִּד יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁפִּירוֹתָא טַבָּא עֲלָאָה דְאָדָם הִרְאִישׁוֹן לְהוּ, לְמַה, בְּגִין לְמִיטַר פְּקוּדוּי וְלְמַעַבְדַּי רְעוּתִיה, לֹא עֲבָדוּ כְּדִין אֱלֹהֵי אִתְגַּאוּ בִּיה. בִּיה לְקוּ בְּהֵאִי שְׁפִירוֹתָא.

Adam was given Light from the supernal levels and all the good of the Garden of Eden but after the sin, he lost everything.

God gives us gifts that manifest in different ways. Some have talents, special skills, the power to influence others, and or money. All are given opportunities to do good by following the ways of the Torah.

Ecclesiastes 5:12

”יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמש שמור לבעליו לרעתו”

“There is a grievous evil which I have seen under the sun: riches being hoarded by their owner to his hurt.”

The Zohar quotes this verse to teach us that wealth is given to people as a tool to test them on how they will use it. They should use it for improving and feeding the world around them. They should not take pride in owning their wealth because it's temporary and it can be turned against them.

The greater the gift, the greater the purpose and work that is attached to it.

Proverbs 10:22

“בְּרַכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֶצֶב עִמָּה”

“It is the blessing of the LORD that makes rich, And He adds no sorrow to it.”

The blessings of God are what make us rich. When we keep our connection to YHVH we enjoy the wealth without loss and sorrow.

Proverbs 23:4,5

“אַל תִּיגַע לְהַעֲשִׂיר מִבִּינְתֶךָ חֲדָל”

“הַתַּעוּרָה [הַתַּעֲרִיף] עֵינֶיךָ בּוֹ וְאַיִנּוֹ כִּי עָשָׂה יַעֲשֶׂה לוֹ כְּנַפְיִים כְּנֶשֶׁר וְעִיר [יַעוּרָה] הַשָּׁמַיִם”

“Do not weary yourself to gain wealth, Cease from your consideration of it.”

“When you set your eyes on it, it is gone. For wealth certainly makes itself wings Like an eagle that flies toward the heavens.”

Wealth can disappear like a bird crossing the sky. It can be here in one moment and disappear in no time.

Jeremiah 9:22

“כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ אֵל יִתְהַלֵּל עֹשֶׂי בְּעֲשָׂו”

“Thus says YHVH, “Let not a wise man boast of his wisdom, and let not the mighty man boast of his might, let not a rich man boast of his riches;”

We can't take pride in the gifts given to us by God. Wisdom, strength, and wealth are all from him and without keeping with the Light of the Torah our wisdom can fail us, our strength can be drained, and our wealth can be lost.

Proverbs 30:8

“שָׂוֵא וּדְבַר קֶזֶב הֲרַחֵק מִמֶּנִּי רָאשׁ וְעֶשֶׂר אֵל תִּתֵּן לִי הֲטָרִיפְנִי לֶחֶם חֲקִי”

“Keep deception and lies far from me, Give me neither poverty nor riches; Feed me with the food that is my portion,”

King Solomon was very rich and had from the Light of Adam. He learn that it's better to be happy from what you have rather than go for the illusion of material existence.

God gives us what we need for our personal correction process. The goal is to correct ourselves, not to be beyond that but the better and pure version of the self.

Proverbs 22:4

“עֲקֹב עֲנָוָה יִרְאֵת ה', עֶשֶׂר וְכָבוֹד וְחַיִּים”

“The reward of humility and the fear of YHVH Are riches, honor and life.”

With the Light in us we can have all that we need.

Proverbs 30:9

“כִּי אֶשְׁבַּע וְכַחֲשֵׂתִי וְאָמַרְתִּי מִי יְהוָה וְכִי אֶגְדֹּל וְגִבַּתִּי וְתַפְשֵׂתִי שֵׁם אֱלֹהֵי”

“That I not be full and deny You and say, “Who is YHVH?” Or that I not be in want and steal, And profane the name of my God.”

The risk that comes with wealth is about having a sense of self-importance and greatness. It makes a person feel invincible and forget that everything is from God.

42. אָמַר רַב יְהוּדָה, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן, הָיָה גֹלֶם טָרָם שְׂרָק בּוֹ נִשְׁמָה, וְקָרָא לְאוֹתוֹ הַמְּלֶאֶךְ הַמְּמַנֶּה עַל צוּרוֹת בְּנֵי אָדָם, וְאָמַר לוֹ: עַיִן וְצַר בְּדַמּוֹת הֵן שֵׁשׁ בְּנֵי אָדָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָו כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, כְּלוֹמַר שֵׁתָא שֵׁשׁ.

42. אָמַר רַב יְהוּדָה, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן, הָיָה גּוֹלָם עַד לֹא זָרִיק בֵּיהּ נִשְׁמַתָּא, וְקָרָא לָהּ הוּא בְּמִוּנָה עַל דִּיוּקְנָא דְבְנֵי זָשָׂא, וְאָמַר לוֹ עַיִן וְצַר בְּדִיוּקְנָא דְדִין שֵׁתָא בְּנֵי זָשָׂא, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (בְּרֵאשִׁית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, כְּלוֹמַר שֵׁתָא.

43. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאוֹתוֹ עֶפֶר מִמֶּשׁ שְׁנִבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, לָקַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרָא אֶת שֵׁשֶׁת אֱלֹהִים, וְקָרָא לוֹ שֵׁת שֵׁשׁ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָו כְּצִלְמוֹ, מֵאוֹתָהּ הָעֶסֶה שְׁנִבְרָא הַגֹּלֶם שְׁלוֹ. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר גְּלָמֵי רָאוּ עֵינֶיהָ, וְעַיִנָּתָ בּוֹ לַעֲשׂוֹת [בּוֹ] שְׁדוּמִים לוֹ. וְעַל סִפְרָךְ בָּלָם יִכְתְּבוּ, מִי הֵם? בָּלָם שְׁלֵא שְׁמָרוּ מַה שְׁנָתַן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָהֶם וְנִטְרְדוּ מִן הָעוֹלָם [וְנִדְוְגוּ בְּאוֹתוֹ הַדִּין].

43. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִהֵהוּא עֶפְרָא מִבְּשֵׁ דְאֶתְבְּרִי אָדָם הָרִאשׁוֹן זָסִיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֶתְבְּרָאָה אֶלְיָן שֵׁתָא, וְקָרָא לִיהּ שֵׁתָא, שֵׁתָא, הָדָא הוּא דְכִתְיִב וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ מֵאוֹתָהּ הָעֶסֶה שְׁנִבְרָא הַגּוֹלָם שְׁלוֹ, וְעַל כֵּן נֶאֱמַר גְּלָמֵי רָאוּ עֵינֶיהָ וְעַיִנָּתָ בּוֹ לַעֲשׂוֹת (ד"א ל"ג ב) הָדָא מִנּוּ לִיהּ. וְעַל סִפְרָךְ בָּלָם יִכְתְּבוּ, מֵאֲן אֵינּוּן, כְּלָהּוּ דְלֹא נִטְרְדוּ מֵאִי דִיִּתְבּוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לוֹן וְאֶתְטְרְדוּ מִן עֲלָמָא (וְאֶתְדַנּוּ בַּהוּא דִּינָא).

Genesis 5:3

”וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָו, כְּצִלְמוֹ; וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ, שֵׁת”

“he delivered in his own form and image, and named him Seth.”

The name Seth also means six. The verse says “delivered in his own image”, not delivered a son in his own image. The Zohar reveals that before God put the soul into Adam, he ordered the angel that is appointed on the forms of people, to form six other people in the same form. They were Samson שמשון, King Saul, Asahel עשהאל – nephew of King David, Josiah יאשיהו – King of Judah, Tzidkiyahu צדקיהו – last king of Judah, Absalom אבשלום – son of Solomon.

The Zohar says that God created these six ‘images’ from the same source Adam was created.

The six didn’t follow their life’s purpose and they died with judgment before their time.

Adam was like the aspect of Shabbat that included in it the six days of the week, which is the process of work, creating the vessel for the Light of Shabbat. The cycle of seven is very important, critical in the process of Creation. We work six days to receive the Light of Shabbat and we work for 6000 years to earn the Light of Mashiach. The correction of our soul is the correction of Adam. When we purify and complete the soul of Adam, we will have the Final Redemption and the concealed Light will shine again in the world.

44. שְׁנֵינוּ שָׁם, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מְצִאֵנוּ שְׁשָׁלֵשׁ מִשְׁמְרוֹת הוּא הַלִּילָה, וְלִבְל

44. תִּנָּן הָתָם אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אֶשְׁכּוּזָא דְתַלְתָּ מִטְרָן הָוֵי לִילָיא, וְכָל זוּד וְזוּד אֵית עֲגִיזָא

אחד ואחד יש ענין לקב"ה באדם, בשוויצאת נשמתו ממנו ונשארו אותו גלם ישן על מטתו, ונשמתו עולה בכל לילה לפני הקדוש ברוך הוא. אמר רבי יצחק, אם היא צדיקה – שמחים עמה, ואם לא – דוחים אותה החוצה.

הקודש הוא בבר נש. כד נפיק נשמתיה מיניה ואשתאר ההוא גולמא נאים על ערסיה, ונשמתיה סלקא בכל ליליא קמי קודשא בריך הוא, אמר רבי יצחק אי זכאה היא זודאן עמה, ואי לא דזויין לה לבר.

There are three parts to the night. Each of these parts has significance for the body, the soul and the Holy One Blessed Be He. When a person goes to sleep at night, his body stays in bed and his soul ascends and comes before the Holy One. If the soul is righteous then she is welcomed with joy, otherwise, she is rejected and pushed out.

45. אמר רב יהודה אמר רב, מה שכתוב (שיר השירים ה) השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני. אמר רבי פנחס אמר רבי יהודה, השבעתי אתכם בנות ירושלים – הנשמה אומרת לאותם הנשמות הזוכות להבנס לירושלים של מעלה, והם הנקראות בנות ירושלים על שזוכות לבנס שם, ולפיכך הנשמה אומרת להם השבעתי אתכם בנות ירושלים, אם תמצאו את דודי – זה הקדוש ברוך הוא. רב אמר, זה זיו האספקלריה של מעלה. מה תגידו לו שחולת אהבה אני, להנות מהזיו שלו ולהסתופף בצלו. רב הונא אמר, שחולת אהבה אני – אותה התשוקה והכסוף שפספתי בעולם על הכל, לפיכך אני חולה.

45. אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב, (שיר השירים ה) השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שזוכות אהבה אני. אמר רבי פנחס אמר רבי יהודה השבעתי אתכם בנות ירושלים, הנשמה אומרת לאותם הנשמות הזוכות לבנס לירושלים של מעלה, והם הנקראות בנות ירושלים על שזוכות לבנס שם, ולפיכך הנשמה אומרת להם השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי דא קודשא בריך הוא. רב אמר זה זיו אספקלריאה של מעלה. מה תגידו לו שזוכות אהבה אני, ליהנות מזיו שלו ולהסתופף בצלו. רב הונא אמר שזוכות אהבה אני, אותה התשוקה והכסוף שפספתי בעולם על הכל לפיכך אני חולה.

Rabbi Yehuda quotes Song of Songs 5:8

”השבעתי אתכם, בנות ירושלים: אם-תמצאו, את-דודי-מה-תגידו לו, שחולת אהבה אני”

“I adjure you, O daughters of Jerusalem, if you find my beloved, that you tell him I am sick with love.”

Rabbi Pinchas repeats Rabbi Yehuda’s words and explains that ‘daughters of Jerusalem’ is the aspect of the souls that have the merit to be in the upper Jerusalem, which is the spiritual parallel to Jerusalem of the world below.

‘Sick’ is a state that represents a lack of light. The Hebrew word is ‘חולה’ with the numerical value of 49 that is one less than 50. 50 is the aspect of Binah. Without the light of Binah, we are all in the aspect of sick. Shabbat is our healing time because we have a connection to the Torah and Binah.

The Zohar quotes the above verse because it is all about the desire for the Light. Our souls constantly desire the Light for fulfillment. Some souls seek higher Light from Binah and they are welcomed above. The souls that seek easy access to energy from the lower levels are pushed out from accessing the higher pure levels.

Jerusalem of the lower level is like a sick body without the light that brings completion and fulfillment. Without the Holy Temple and the constant flow of Light to the world, Jerusalem is 'sick'. That is why Jerusalem is a code word for the soul's yearning for the light, feeling sick without it.

This aspect is revealed from the name itself.

Jerusalem, 'ירושלם' is numerically 586, same as 'Shofar', 'שופר', which is the aspect of connection to the upper levels.

The actual pronunciation of the name is 'Yerushalayim' that is normally requires the letter Yod ' to be present just before the last letter of the name. Instead, we find only the 'chirik' with is a vowel the comes under the Yod in order to pronounce it properly. Interestingly is that the English word ignores the Yod and I guess is because of the missing Yod.

We find 622 times the incomplete form of the name 'ירושלם' and only 5 times the complete and proper form of the name 'ירושלים' in the Bible. ([tap here for the search tool I used](#))

The 5 times the name appears is related to the Holy aspect of Jerusalem.

The letter Yod ' represent the Light from Keter and Chokmah and the name without the Yod that appears 622 times in the Bible has the numerical value of the word בכתר, 'in Keter', revealing where to find the missing Light that Jerusalem, 'ירושלם' needs to be 'healthy'.

The verse expresses the desire of the body (Jerusalem) to connect to the Light it needs. The souls that ascend are asked to look for the 'the beloved' that is the Holy One Blessed be He and asked to heal its love with his presence.

The complete name will come to be when Mashiach removes the negativity from the worlds and bring the third and everlasting Holy Temple.

When we go to sleep we can have an open conversation with God (no complaints or demands), expressing our desire to have more light in our lives by asking guidance. Our soul will carry the message and if we are doing our work to be pure, we may see changes for the better manifested in everything we do. It obviously depends on many aspects of our spiritual work but it is always good to start by following the spiritual laws from the Torah, especially as we study directly from the Zohar as we do here.

46. רבי יהודה אמר זו אהבה שאוהבת הנשמה לגוף, רבי יהודה אמר זו אהבה שאוהבת הנשמה לגוף. שבין שנשלם קצו של גוף, אותם הימים שנגזרו עליו, כמו שנאמר ויהיו חיי שרה, מה כתוב? ויקם אברהם מעל פני מתו וגו'. אמר רב יהודה אמר רב, מה כתוב בפסוק קדם זה? שכתוב ותמת שרה בקרית ארבע היא זכרון בארץ כנען.

46. רבי יהודה אמר זו אהבה שאוהבת הנשמה לגוף, דכיון שנשלם קצו של גוף אותם הימים שנגזרו עליו כמה דאת אמר ויהיו חיי שרה, מה כתוב ויקם אברהם מעל פני מתו וגו'. אמר רב יהודה אמר רב מה כתוב בפסוק קודם זה דכתוב ותמת שרה בקרית ארבע היא זכרון בארץ כנען.

Genesis 23:1

”ויהיו חיי שרה, מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים-שני, חיי שרה”

“Now Sarah lived one hundred and twenty-seven years; these were the years of the life of Sarah.”

Rabbi Yehuda says that ‘Now Sarah lived...’ is the count of years decreed for the body to live in this world.

Genesis 23:3

”וַיָּקָם, אַבְרָהָם, מֵעַל, פְּנֵי מֵתוֹ; וַיְדַבֵּר אֶל-בְּנֵי-חֵת, לֵאמֹר”

“Then Abraham rose from before his dead, and spoke to the sons of Heth, saying,”

‘Abraham rose from before the dead’ is related to the body. In the prior verse, Genesis 23:2 we read;

”וַתָּמָת שָׂרָה, בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֶבְרוֹן—בְּאֶרֶץ כְּנָעַן; וַיָּבֵא, אַבְרָהָם, לִסְפֹּד לְשָׂרָה, וּלְבַכְתָּהּ”

“And Sarah died at Kiriath-arba (that is, Hebron) in the land of Canaan, and Abraham went in to mourn for Sarah and to weep for her.”

47. רבי יצחק אמר רבי יוחנן, ברא הקדוש ברוך הוא את האדם והכניס בו ארבעה דברים הנחלקים בגוף. אמר רבי יהודה, המחברים בגוף. רבי יצחק אמר הנחלקים בגוף, שהם חולקים להתפרש כל אחד ליסודו כשיצא האדם מן העולם הזה. רבי יהודה אמר, המחברים בגוף בחייו, משמע מהפסוק שכתוב ותמת שרה – זה הגוף. בקרית ארבע – אלו ארבעה היסודות. היא חברון – שהיו מחברים בגופו בחייו. בארץ כנען – בעולם הזה הבוחר אדם בזמן מועט.

47. רבי יצחק אמר רבי יוחנן ברא קודשא בריך הוא לאדם והכניס בו ארבעה דברים הנחלקים בגוף. אמר רבי יהודה המזוברים בגוף. רבי יצחק אמר הנחלקים בגוף שהם זולקים להתפרש כל אחד ליסודו כשיצא האדם מן העולם הזה. רבי יהודה אמר המזוברים בגוף בחייו, משמע מקרא דכתיב ותמת שרה, זה הגוף. בקרית ארבע, אלו הארבע יסודות. היא חברון, שהיו מזוברים בגופו בחייו. בארץ כנען, בעולם הזה הבוחר אדם בזמן מועט: (ע"כ מדרש הנעלם)

Rabbi Yitzchak quotes Rabbi Yochanan, ‘The Holy One Blessed Be He, created man and put in him four separate elements’. Rabbi Yehuda says ‘connected in the body’ and Rabbi Yitzchak says ‘separated in the body’ and goes back to its original state when the soul leaves the body.

Rabbi Yehuda explains himself saying; ‘and Sarah died’ is the aspect of the body, ‘at Kiryat-Arba’ (city of four), is the four elements and ‘is Hebron’ implies ‘connected’ to the body during his life.

The word Hebron, ‘חברון’ has the root ‘חבר’ that means ‘connection’. ‘in the land of Canaan’ means ‘connected’ in this world that the soul comes to connect for a short time.

The four elements are Fire, Air, Water and Earth that God used to create the body of Adam. According to Rabbi Yitzchak, the elements go back to their source when the soul leaves the body. Rabbi Yehuda says ‘connected’ to mean that their purpose is to support the soul in its work in this world.

The four elements are expressed in all aspects of our lives. The Zodiac is divided into four types, while each one of us has a dominant element that is related to his spiritual work in this world.

The planets in our solar system are also made from the four elements. The Sun is a planet of fire, Uranus and Neptune are water, Jupiter and Saturn are gas, Mercury, Venus and Mars are terrestrial (earth) planets.

Our Earth has all four elements when we consider the core as fire.

Both Rabbis are correct and we follow Rabbi Yehuda that teaches us to use the body for the purpose of improving the state of the soul because the time to live in this world is very short.

48. ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. היינו [שכתוב] ששנינו, כל שבעת הימים נפשו של אדם פוקדת לגופו ומתאבלת עליו. זהו שכתוב (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. כמו זה, ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. ויבא אברהם, זו היא הנשמה. לספד לשרה, זה הגוף.

‘and Abraham went in’ (Genesis 23:2) is the aspect of the soul and to ‘mourn for Sarah’ is the aspect of the body.

Job 14:22

”אך-בשרו, עליו יכאב; ונפשו, עליו תאבל”

”But his body pains him, And his soul mourns on him”

When the soul leaves the body, for the next seven days it stays close to it and mourns its separation from the body.

49. אמר רבי יצחק בשעה שהנשמה זוכה לעולה למקום מעלתה, הגוף שוכב בשלום ויגוף על משכבו. זהו שכתוב (ישעיה נז) יבוא שלום ינחו על משכבותם הלך נכחו. מה זה הלך נכחו? אמר רבי יצחק, הנשמה הלך נכחו למקום העדן הגנוז לה. מה משמיע? אמר רבי יהודה, מזה נשמע נכחה בתוב ביה"א. ובשעה שאינה זוכה, והיא ראויה לקבל ענשה, הולכת משוממת ומבקרת בכל יום את הגוף ואת הקבר.

49. אמר רבי יצחק בשעה שהנשמה זוכה לעולה למקום מעלתה, הגוף שוכב בשלום ויגוף על משכבו. זהו שכתוב (איוב נז) יבוא שלום ינחו על משכבותם, הלך נכחה. מאי הולך נכחה. אמר רבי יצחק הנשמה הולך נכחה למקום העדן הגנוז לה. מאי משמע. אמר רבי יהודה ביהאי משמע, נכחה בתיב, (לפנינו כ' בואו ועי' לעיל פג ב בדרך אמת אות ג) בה"א. ובשעה שאינה זוכה והיא ראויה לקבל עונשה הולכת משוממת ומבקרת בכל יום לגוף ולקבר.

Isaiah 57:2

”יבוא שלום, ינחו על-משכבותם; הלך, נכחו”

”He enters into peace; They rest in their beds, Each one who walked straightforward.”

‘walked straightforward’ means that the soul goes to its place in heaven.

This verse from Job reveals that when a righteous dies he goes into a state of peace, the body goes into rest and his soul goes to his place in heavens.

Rabbi Yitzchak says that when the soul has merits, it goes up to its reserved level in heavens and the body lies down, resting in peace. When the soul has no merits, the ‘punishment’ process starts and the soul wonders, visiting its grave every day, experiencing the pain of leaving this world without enough merits to move up.

50. אמר רבי יוסי הא קוליתא דקרדינותא, כד איל בסריזותא לכאן ולכאן איל ומבקר לה לאתרה

50. אמר רבי יוסי, יוסי, עצם הקולית [גרד] הקשה הנה, בשחולף בסריחות

תריסר ירוזי. כף נשמתא ההיא דאתוויא להבלא ענשא, אולה לבר בעלמא ומפקדת לה לאתרה תריסר ירוזי בבתי קברי ובעלמא.
 לכאן ולכאן, הולך ומבקר את מקומו שנים עשר חדשים. כף הנשמה ההיא שראויה לקבל ענש, הולכת בחוץ בעולם, ופוקדת את מקומה שנים עשר חדשים בבתי הקברות ובעולם.

Rabbi Yosei says that the soul that displaced itself from righteous path wanders around the world and visits her grave's place for twelve months. The Zohar uses a plural form that implies a connection to places the soul lived and buried in previous lives.

51. אמר רבי יהודה תא וזוי, דכתיב ויקם אברהם מעל פני מתו וגו', אמר רבי אבא והא תנן דכד נשמתא היא בתשלומוא עלאה, ניתוסף בה ה' ונקראת אברהם בתשלומוא עלאה. והכא את אמר דכד ליתא זכאה כל כף דכתיב ויקם אברהם. עבדת מאן דיתבי בכרסיא נזוית בגו זיטר תתאה.
 51. אמר רבי יהודה, בא ראה שכתוב ויקם אברהם מעל פני מתו וגו'. אמר רבי אבא, והרי שנינו שבאשר הנשמה היא בשלמות עליונה, נוספת לה ה"א, ונקראת אברהם בשלמות עליונה, וכאן אתה אומר באשר אינו צדיק כל כף, שכתוב ויקם אברהם. עשית שמי שיושב בכסא יורד לתוך קטן תחתון?

Genesis 23:3

”ויקם, אברהם, מעל, פני מתו; וידבר אל-בני-חתי, לאמר”

“Then Abraham rose from before his dead, and spoke to the sons of Heth, saying,”

Rabbi Yehuda explains that when the soul achieved elevation to Binah, it becomes part of the upper levels. Abraham was elevated and received the ה H of Binah, added to his name. The verse says that ‘Abraham rose’ and it implies that he was at a lower level. We may understand that Abraham wasn't so righteous but as we explained in #47 above, Abraham is the soul and Sarah is the body. ‘Then Abraham rose from before his dead’ is the aspect of the righteous soul that goes up from the lower body.

52. אלא כף גזרתי - ויקם אברהם מעל פני מתו. שאמר רבי בו אמר רבי זריקא, פשהנשמה ראויה לעלות למקום עדנה, קדם מגנה על הגוף הקדוש שיוצאת משם, ואחר כף עולה למקום מעלתה. זהו שכתוב ויקם אברהם מעל פני מתו, זה הגוף.
 52. אלא הכי גזרנא ויקם אברהם מעל פני מתו, דאמר רבי בו אמר רבי זריקא פשהנשמה ראויה לעלות למקום עדנה, קודם מגנה על הגוף הקדוש שיוצאת משם ואחר כף עולה למקום מעלתה, הדא הוא דכתיב ויקם אברהם מעל פני מתו זהו הגוף.

Another explanation is that when a righteous soul merit to go up to its rightful place in heaven, it does it after protecting the righteous body that hosted the righteous soul. The soul then draws light to the body and gives it the ability to connect to other bodies of righteous. That explains that Abraham (the soul) went down to the body for its protection.

After death, the body immediately attracts entities of the other side that tries to ‘suck’ any drop of energy that the body contains. The righteous soul can protect the body until its burial. We know that righteous bodies can stay

without the decay process because the soul purified the body, leaving no opening for negativity to come.

53. וַיְדַבֵּר אֵל בְּנֵי חֵת – אֱלוֹ שְׂאֵר גּוֹפוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם (ד"א ל"ג בני) זִוְתוֹתֵיהֶם וְנִהְלָמִים בְּעוֹלָם לְמַעַן יֵרָאֵת קוֹנָם, חֲתִים עַל שֶׁהֵם שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם, וְלָמָּה צְרִיכָה אוֹתָם? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכֹּל כְּתוּבִים בְּמִנְיָן, וְעַל [שְׁהִיָּה, ד"א זֶה הִיָּה אוֹתוֹ] הַגּוֹף בְּמִנְיָן עִמָּהֶם. וּמָה אָמַר לָהֶם בְּדֶרֶךְ פִּיּוֹס וּבְדֶרֶךְ כְּבוֹד?

‘and (Abraham) spoke to the sons of Heth’. The word Heth ‘חַת’ also means ‘fear’. They are the dwellers of the dust and that is why they are called the sons of Heth. The righteous have the ‘fear’ of God and accept the hardship of this world to be closer to him. They need their bodies to be ready for the Resurrection. Abraham (soul) needed the sons of Heth to keep the righteous bodies and when the time comes, the souls could connect back to the body.

54. וּמָה אָמַר לָהֶם בְּדֶרֶךְ פִּיּוֹס וּבְדֶרֶךְ כְּבוֹד. גַּר וְתוֹשֵׁב אֲנִי עִמָּכֶם וְגוֹ'. שֶׁהַגּוֹף הַזֶּה אֲנִי עִמָּכֶם וְגוֹ' דִּהְיִי גּוֹפָא יְהוּי בְּמִנְיָנָא זֶדַד עִמְכוֹן בְּזוֹבוּרָא דָּא. אָמַר רַבִּי רְאֵה מַה כְּתִיב וַיַּעֲזוּ בְנֵי חֵת זֹאת אֶת אַבְרָהָם וְגוֹ'. כְּמוֹ כֵן בְּדֶרֶךְ כְּבוֹד בְּדֶרֶךְ פִּיּוֹס, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב שְׁמַעְנוּ אֲדוֹנֵי נְשִׂיא אֱלֹהִים אֶתְּהָ בְּתוֹכְנוּ.

”גַּר-וְתוֹשֵׁב אֲנִי, עִמָּכֶם; תָּנוּ לִי אַחֲזֵת-קֶבֶר עִמָּכֶם, וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלִּפְנֵי”

Abraham approached the Sons of Heth with respect. The Zohar explains that Abraham wanted to establish a positive connection between the souls and the bodies.

The sons of Heth replied with respect to Abraham accepting the special relationship.

Genesis 23:6

”שְׁמַעְנוּ אֲדוֹנֵי, נְשִׂיא אֱלֹהִים אֶתְּהָ בְּתוֹכְנוּ—בְּמַבְחַר קֶבְרֵינוּ, קֶבֶר אֶת-מֵתְךָ; אִישׁ מִמֶּנּוּ, אֶת-קֶבְרוֹ לֹא-יִקְלָה”

”Hear us, my lord, you are a mighty prince among us; bury your dead in the choicest of our graves; none of us will refuse you his grave for burying your dead.”

55. מַאי נְשִׂיא אֱלֹהִים אֶתְּהָ. אָמַר רַבִּי פְּנּוּס קוֹרֵם שִׁיעָא הַצְּדִיק מִן הָעוֹלָם, בְּתַ קוֹל יוֹצֵאת בְּכָל יוֹם עַל אוֹתָם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֶדֶן הַכִּינּוּ מְקוֹם לְפִלוֹנֵי שִׁיבָא לְכָאן. וְעַל כֵּן הֵם אוֹמְרִים, מֵאֵת אֱלֹהִים מְלַמְעֵלָה אֶתְּהָ נְשִׂיא בְּכָל יוֹם בְּתוֹכְנוּ, בְּמַבְחַר קֶבְרֵינוּ בְּמַבְחַר הַצְּדִיקִים, בְּחִבּוּרַת הַצְּדִיקִים הַמַּבְחָרִים מִנָּה אוֹתוֹ, הַכְּנִיסְהוּ בְּחֻשְׁבוֹן עִמָּנוּ, וְאִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא

הַכְנִיסָהוּ בְּזוֹשֵׁבוֹן עִמּוֹנוּ, וְאִישׁ מִמּוֹנוּ לֹא יִמְנַע אֶת הַבְּנִיָּין
 כִּי כוֹלְנוּ שְׂמֻזִּים בּוֹ וּמִקְדִּימִים לוֹ שְׁלוֹם. יִמְנַע אֶת הַמְּנִיָּין, כִּי כָלְנוּ שְׂמֻחִים בּוֹ
 וּמִקְדִּימִים לוֹ שְׁלוֹם.

‘you are a mighty prince among us’ (Genesis 23:6). The sons of Heth treated Abraham as an elevated being. Rabbi Pinchas explains that before a Tzadik leaves the world, a voice in the garden of Eden announces the coming of the Tzadik and ask to prepare for him a place among the other Tzadikim. ‘in the choicest of our graves’, ‘במבחר קברינו’ is the aspect of selecting a place among the most righteous of them. The righteous soul is accepted and everyone is joyous to welcome another Tzadik into their level.

56. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן (דף קכד ע"א) פּוֹי תָא זְוִי, בִּינָן
 שְׁהַנְּשִׂמָה פּוֹגְעַת בְּהֵם (ותדון), לְאֹזֶר כֶּף פּוֹגְעַת לְאוֹתוֹ
 הַמְּלֶאךָ הַמְּמוֹנָה עֲלֵיהֶם דִּתְנֵן מִלְּאָךְ מְמוֹנָה עַל בְּתֵי
 קַבְרֵי וְדוּמָה שְׂמוֹ, וְהוּא מִכְרִיז בִּינֵיהֶם בְּכָל יוֹם עַל
 הַצְּדִיקִים הַעֲתִידִים לִכְפֹּס בִּינֵיהֶם, וּמִיָּד פּוֹגְעַת בּוֹ כְּדִי
 לְשַׁכֵּן הַגּוֹף בְּהַשְׁקָט וּבְבִטּוּחָהּ וּבְמַנוּחָהּ
 וּבְהַנָּאָה, (עלאה) הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְדַבֵּר אֶל עֶפְרוֹן.
 56. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן פּוֹי תָא זְוִי, בִּינָן
 שְׁהַנְּשִׂמָה פּוֹגְעַת בְּהֵם וְתִדּוֹן, לְאַחַר כֶּף
 פּוֹגְעַת לְאוֹתוֹ הַמְּלֶאךָ הַמְּמוֹנָה עֲלֵיהֶם.
 שְׂשֻׁנִינּוּ מִלְּאָךְ הַמְּמוֹנָה עַל בְּתֵי הַקְּבֻרוֹת
 וְדוּמָה שְׂמוֹ, וְהוּא מִכְרִיז בִּינֵיהֶם בְּכָל יוֹם עַל
 הַצְּדִיקִים הַעֲתִידִים לִכְפֹּס בִּינֵיהֶם, וּמִיָּד
 פּוֹגְעַת בּוֹ כְּדִי לְשַׁכֵּן הַגּוֹף בְּהַשְׁקָט וּבְבִטּוּחָהּ
 וּבְמַנוּחָהּ וּבְהַנָּאָה [עֲלִיּוּנָה]. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיְדַבֵּר
 אֶל עֶפְרוֹן.

Genesis 23:13

וַיְדַבֵּר אֶל-עֶפְרוֹן בְּאָזְנוֹ עִם-הָאָרֶץ, לֵאמֹר, אִךְ אִם-אַתָּה לֹא, שָׁמַעְנִי: נָתַתִּי כֶסֶף הַשְּׂדֶה, קַח מִמֶּנִּי, וְאִקְבְּרָה
 “את-מתי, שמה

“He spoke to Ephron in the hearing of the people of the land, saying, “If you will only please listen to me; I will give the price of the field, accept it from me that I may bury my dead there.”

The name Efron comes from the word for ‘dust’ of the earth. The Zohar says that the angel appointed to the graves is called ‘דומה’ ‘Duma’. He announces the Tzadikim that come to be buried. He welcomes their souls and put their bodies to rest in peace and protection.

57. אָמַר רַבִּי יִיסָא, זֶה הַמְּלֶאךָ הַנִּקְרָא
 דוּמָה. וְלָמָּה נִתְּבַנָּה שְׂמוֹ עֶפְרוֹן? עַל שֶׁהוּא
 מְמַנֶּה עַל שׂוֹכְנֵי עֶפְרָי, וְהַפְּקִדוֹ בְּיָדוֹ כָּל פְּנִיקְסֵי
 הַצְּדִיקִים וְחַבּוּרוֹת הַחֲסִידִים הַשׂוֹכְנִים בְּעֶפְרָי,
 וְהוּא עֲתִיד לְהוֹצִיאֵם בְּזוֹשֵׁבוֹן.
 57. אָמַר רַבִּי יִיסָא זֶה הַמְּלֶאךָ הַנִּקְרָא דוּמָה, וְלָמָּה
 נִתְּבַנָּה שְׂמוֹ עֶפְרוֹן, עַל שֶׁהוּא מְמוֹנָה עַל שׂוֹכְנֵי עֶפְרָי.
 וְהוֹפְקִדוֹ בְּיָדוֹ כָּל פְּנִיקְסֵי הַצְּדִיקִים וְזוֹבּוּרוֹת הַחֲסִידִים
 הַשׂוֹכְנִים בְּעֶפְרָי, וְהוּא עֲתִיד לְהוֹצִיאֵם בְּזוֹשֵׁבוֹן.

Rabbi Yeisa says that the angel Duma was given the name Efron in the Torah because he is appointed on the dwellers of the dust. He’s responsible for keeping the books that account for all the Tzadikim and those who conduct their lives according to the Torah. When the time comes he will bring the books to count for all the souls and connect them to the dew of life that will come down to resurrect the bodies back to life.

The name ‘Duma’ ‘דומה’ also means ‘silent’ because he’s in a place where there’s silence.

58. וְתֵאֵנָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְעֵתִיד לָבֵא כְּשִׁיפְקֹד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיוֹת הַמֵּתִים, יִקְרָא לְמִלְאָךְ הַמְּמַנָּה עַל הַקְּבָרוֹת, וְדוּמָה שְׁמוֹ, וְיִתְבַּע מִמֶּנּוּ מִנֵּין כָּל הַמֵּתִים הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְאוֹתָם גְּרֵי הַצֶּדֶק וְשִׁנְהֲרָגוּ עַל שְׁמוֹ, וְהוּא מוֹצִיאָם בְּחֻשְׁבוֹן כְּמוֹ שֶׁנִּטְלָם בְּחֻשְׁבוֹן. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו' אִישׁ לֹא נֶעְדָּר.

58. וְתֵאֵנָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְעֵתִיד לָבֵא כְּשִׁיפְקֹד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיוֹת הַמֵּתִים, יִקְרָא לְמִלְאָךְ הַמְּמַנָּה עַל הַקְּבָרוֹת, וְדוּמָה שְׁמוֹ, וְיִתְבַּע מִמֶּנּוּ מִנֵּין כָּל הַמֵּתִים הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְאוֹתָם גְּרֵי הַצֶּדֶק וְשִׁנְהֲרָגוּ עַל שְׁמוֹ, וְהוּא מוֹצִיאָם בְּחֻשְׁבוֹן כְּמוֹ שֶׁנִּטְלָם (שמות צז ב) בְּחֻשְׁבוֹן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (ישעיה מ) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם וְגו' אִישׁ לֹא נֶעְדָּר.

Rabbi Elazar says that when the Holy One Blessed be He comes to resurrect the dead, he will call the angel, Duma, who is appointed on the registration of every soul that died. The angel Duma will list the accounts of the righteous, the devotees and the converts that dedicated their lives to the ways of the Torah. They will all be counted and resurrected, none of those would be missed.

Isaiah 40:26

שֵׂאוּ-מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי-בָרָא אֱלֹהִים, הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם; לְכֹלֵם, בְּשֵׁם יִקְרָא, מְרֵב אוֹנִים וְאִמִּיץ כֹּחַ, “אִישׁ לֹא נֶעְדָּר”

“Lift up your eyes on high and see: who created these? He who brings out their host by number, calling them all by name; by the greatness of his might and because he is strong in power, not one is missing.”

Tikun #49 of Tikunei Zohar reveals the meaning of this verse and says that ‘his might’ is the aspect of Keter and ‘Strong in power’ is the aspect of ‘Chokmah’, the two highest level where the light of the Resurrection would come from.

59. וְלַמְדֵּנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַבִּי יַעֲקֹב, נַפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים נְתוּנוֹת בְּיַדוֹ שֶׁל מִלְאָךְ זֶה שְׁשֵׁמוֹ דוּמָה לְהַכְנִיסָם בְּגִיהֶנֶם וְלָדוֹן שָׁם. וְכִיּוֹן שֶׁנִּמְסְרוֹת בְּיַדוֹ, שׁוֹב אֵינָן חוֹזְרוֹת, עַד שִׁיכְנְסוּ לְגִיהֶנֶם. וְזֶה יִרְאֵת דְּוֹד שֶׁנִּתְיָרָא בְּשַׁעֲשֵׂה אוֹתוֹ עוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צד) לֹלִי יְיָ עֲזָרְתָה לִּי כִּמְעַט שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי. אָמַר רַבִּי יִיסָא, הַנְּשִׁמָּה פּוֹגַעַת לֹא לְהַכְנִיס אוֹתוֹ גּוֹף עִם שְׂאָר גּוֹפּוֹת הַצְּדִיקִים בְּחֻשְׁבוֹנָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיְדַבֵּר אֶל עַפְרוֹן וְגו'.

59. וְתֵאֵנָא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַבִּי יַעֲקֹב, נַפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים נְתוּנוֹת בְּיַדוֹ שֶׁל מִלְאָךְ זֶה שְׁשֵׁמוֹ דוּמָה, לְהַכְנִיסָם בְּגִיהֶנֶם וְלָדוֹן שָׁם, וְכִיּוֹן שֶׁנִּמְסְרוֹת בְּיַדוֹ, שׁוֹב אֵינָן חוֹזְרוֹת עַד שִׁיכְנְסוּ לְגִיהֶנֶם, וְזֶה יִרְאֵת דְּוֹד שֶׁנִּתְיָרָא כְּשַׁעֲשֵׂה אוֹתוֹ עוֹן שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צד) לֹלִי יְיָ עֲזָרְתָה לִּי כִּמְעַט שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי. אָמַר רַבִּי יִיסָא הַנְּשִׁמָּה פּוֹגַעַת לֹא לְהַכְנִיס אוֹתוֹ גּוֹף עִם שְׂאָר גּוֹפּוֹת הַצְּדִיקִים בְּחֻשְׁבוֹנָם הִדָּא הוּא דְכָתִיב וַיְדַבֵּר אֶל עַפְרוֹן וְגו'.

Rabbi Shmuel, son of Rabbi Yaakov adds that the souls of the wicked people also given to the hands of the angel Duma. He registers them and takes them to Gehennam where they follow their judgment process.

Psalms 94:17

“לֹלִי יְהוָה, עֲזָרְתָה לִּי כִּמְעַט, שְׁכָנָה דוּמָה נַפְשִׁי”

“Unless YHVH had been my helper, my soul would soon have dwelt with Duma.”

King David knew that once the souls are in the hands of Duma they can't go back and must enter Gehennam. He gave thanks to God for forgiving his sin with Bathsheba. Without it, he may had to be given to the hands of Duma.

60. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, הַמְלֵאךְ קוֹדֵם וְאוֹמֵר לוֹ: רְאֵה מָה בָּתוּב לְמַעַלָּה – וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת. שָׁחַתוּ לְשָׁכֵן בַּעֲפָר, וְהוּא מִקְדָּיִם וְאוֹמֵר לוֹ לְהַכְנִיס אוֹתוֹ הַגּוֹף בְּחֻשְׁבוֹן הַצְּדִיקִים. זֶהוּ שְׁבָתוּב וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחֵתִי אֶת אַבְרָהָם בְּאֶזְנֵי בְנֵי חֵת לְכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר. מָה זֶה לְכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ? רַב נַחֲמָן אָמַר, אוֹתָם שְׁנַכְנְסוּ בְּכַתֵּב חֻשְׁבוֹן פְּנִיקָסוֹ. שְׂאֵמֵר רַב נַחֲמָן, וְכָךְ נִגְזַר [עַל] חֻשְׁבוֹן, עַל יַד הַדּוּמָה נִכְנְסִים לְבֵתֵי הַקְּבֻרוֹת, וּבְחֻשְׁבוֹן הַפֶּתַח עֲתִיד לְהוֹצִיא אוֹתָם, וְהוּא מְמַנֶּה עַל שׁוֹכְנֵי הָעֶפֶר.

60. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם הַמְלֵאךְ קוֹדֵם וְאוֹמֵר לוֹ. רְאֵה מָה בָּתוּב לְמַעַלָּה וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת, שְׁחַתּוּ לְשָׁכֵן בַּעֲפָר. וְהוּא מִקְדָּיִם וְאוֹמֵר לוֹ לְהַכְנִיס אוֹתוֹ הַגּוֹף בְּחֻשְׁבוֹן הַצְּדִיקִים, הֲדָא הוּא דְכָתִיב וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחֵתִי אֶת אַבְרָהָם בְּאֶזְנֵי בְנֵי חֵת לְכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר. מָה זֶה לְכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ. רַב נַחֲמָן אָמַר אֵינְךָ דְעָלָה בְּכַתֵּב חֻשְׁבוֹן פְּנִיקָסִיהָ, דְאָמַר רַב נַחֲמָן וְהָכִי אֶתְגַּזֵּר (על) חֻשְׁבוֹן, עַל יְדוּי דְדוּמָה עָאֲלִין בְּבֵתֵי קְבָרֵי וּבְחֻשְׁבוֹן פֶּתַח אֲמִין לְאֶפְקָא לֵון וְהוּא מְמוֹנֶה עַל דְּיִירֵי עֶפְרָא.

Genesis 23:10

”וְעֶפְרוֹן יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חֵת וַיַּעַן עֶפְרוֹן הַחֵתִי אֶת אַבְרָהָם בְּאֶזְנֵי בְנֵי חֵת לְכָל בְּאֵי שֶׁעַר עִירוֹ לֵאמֹר”

“Now Ephron was sitting among the Hittites, and Ephron the Hittite answered Abraham in the hearing of the Hittites, of all who went in at the gate of his city,” Abraham asked Ephron to sell him the Cave of Machpela to bury Sarah, his wife.

The name Ephron, ‘עֶפְרוֹן’ has the root ‘עפר’ that means ‘Soil’, ‘Earth’. Ephron is the aspect of the angel Duma that registers all dead people.

‘of all who went in at the gate of his city’ implies to all the souls that passed through Duma and registered in his books.

61. מָה זֶה הַשְּׂדֵה נְתַתִּי לָךְ וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אוֹצֵר שֶׁל שְׁלוֹה וּמְנוּחָה רַבָּה. אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם בַּר מַנְיֹמִי, אֵין לָךְ כָּל צְדִיק וְצְדִיק מֵאוֹתָם הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה שְׂאִין לוֹ מֵאֲתִים עוֹלָמוֹת וְכַסּוּפִין בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) וּמֵאֲתִים לְנוֹטְרִים אֶת פְּרִיו, וּמֵאֲתִים עַל שְׁמוֹסְרִים עֲצָמָם בְּכָל יוֹם כְּאִילוֹ נְהָרְגוּ עַל קִדְשָׁת שְׁמוֹ, וְנִצְחוּ כְּמוֹ הַפְּסוּק הַזֶּה. [וְכָךְ אָמְרוּ בַּפְּסוּק הַזֶּה] שְׁבָתוּב וְאַהֲבַת אֶת הַיְיָ בַּפְּסוּק הַזֶּה בְּדִי לְמִסֵּר נִפְשׁוֹ עַל קִדְשָׁת שְׁמוֹ, מַעַלָּה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוֹ נְהָרְגוּ בְּכָל יוֹם עָלָיו. זֶהוּ שְׁבָתוּב (תְּהִלִּים מו) כִּי עָלִיד הֲרָגְנוּ כָּל הַיּוֹם. אָמַר רַב נַחֲמָן, כָּל הַמּוֹסֵר נִפְשׁוֹ בַּפְּסוּק זֶה, נוֹחַל אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רַב יוֹסֵף, וְהָרִי שְׁנִינוּ מֵאֲתִים? אָמַר רַב נַחֲמָן, מֵאֲתִים עַל הַתּוֹרָה – וּמֵאֲתִים עַל שְׁמִסֵּר עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם עַל קִדְשָׁת שְׁמוֹ.

61. מָהוּ הַשְּׂדֵה נְתַתִּי לָךְ וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַפְּקָדָא דְשְׁלוֹה וּמְנוּחָה רַבָּה. אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם בַּר מַנְיֹמִי אֵין לָךְ כָּל צְדִיק וְצְדִיק מֵאוֹתָם הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה שְׂאִין לוֹ מֵאֲתִים עוֹלָמוֹת וְכַסּוּפִין בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח) וּמֵאֲתִים לְנוֹטְרִים אֶת פְּרִיו, וּמֵאֲתִים עַל שְׁמוֹסְרִים עֲצָמָם בְּכָל יוֹם כְּאִילוֹ נְהָרְגוּ עַל קִדְשָׁת שְׁמוֹ, נִצְחוּ כְּהָאֵי פְּסוּקָא (נ"א וְכַר אֲמְרוּ בַּהֵאֵי פְּסוּקָא) דְכָתִיב וְאַהֲבַת אֶת יְיָ וְגו' וְתִאֲנָא כָּל הַמְּכוּיִן לְבוֹ בַּהֵאֵי פְּסוּקָא כְּדִי לְמוֹסֵר נִפְשׁוֹ עַל קִדְשָׁת שְׁמוֹ מַעַלָּה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִילוֹ נְהָרְגוּ בְּכָל יוֹם עָלָיו, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (תְּהִלִּים מו) כִּי עָלִיד הֲרָגְנוּ הוֹרְגְנוּ כָּל הַיּוֹם. אָמַר רַב נַחֲמָן כָּל הַמּוֹסֵר נִפְשׁוֹ בַּהֵאֵי פְּסוּקָא נִזְוַל אַרְבַּע מֵאוֹת עוֹלָמוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רַב יוֹסֵף וְהָאֵי תַנָּן מֵאֲתִים. אָמַר רַב נַחֲמָן מֵאֲתִים עַל הַתּוֹרָה, וּמֵאֲתִים עַל שְׁמִסֵּר עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם עַל קִדְשָׁת שְׁמוֹ, (עַד כַּאֲן מְדַרְשׁ הַנַּעֲלָם)

Genesis 23:11

“לא-אדני שמעני-השדה נתתי לך, והמערה אשר-בו לך נתתיה; לעיני בני-עמי נתתיה לך, קבר מתוך”
 “No, my lord, hear me: I give you the field, and I give you the cave that is in it. In the sight of the sons of my people I give it to you. Bury your dead.”

Rabbi Yosei says that the ‘field’ and the ‘cave’ represent treasure of peace and rest. Rabbi Shalom says that the tzadikim that deal with the Torah earn 200 worlds for their devotion to the study.

Songs 8:12

“כרמי שלי, לפני; האלף לך שלמה, ומאתים לנטרים את-פריזי”

“My vineyard, my very own, is before me; you, O Solomon, may have the thousand, and the keepers of his fruit, two hundred.

The rewards that those who dedicated their lives to the study of Torah are great.

The study of Zohar disconnects us from the mundane world and ‘kills’ the desires of the body to allow the soul reach higher spiritual levels. It’s like sacrificing the body like sheep on the Altar.

Psalms 44:23

“כי-עליך, הרגנו כל-היום נחשבנו, כצאן טבחה”

“Yet for your sake we are killed all the day long; we are regarded as sheep to be slaughtered.”

The Shema Israel prayer is taken from the Torah. When we recite it and meditate to accept on ourselves the four types of death, it’s as if we killed ourselves for the holiness of YHVH.

Rabbi Shalom Buzaglo and Rabbi Mordechai Sharabi tell us that one hour of Zohar and Kabbalah study on a weekday equal to one year studies the simple level of Torah (פשוט), which is the stories and their literal meanings. One hour of Zohar’s study on Shabbat equal to 75 years of literal study.

How many ‘years’ do you study Zohar during the week? Shabbat?

62. ותמת שרה בקרית ארבע. רבי אבא אמר כגוונא דא לא הוו בכל נשי עלמא דהא אתמר זושבן יומהא ושנהא וקיימהא בעלמא וההוא אתר דאתקברת ביה. אלא לאזוזאה דלא הוה כשרה בכל נשי עלמא.
 62. ותמת שרה בקרית ארבע. רבי אבא אמר כגוונא דא לא הוו בכל נשות העולם, שהרי נאמר חשבון ימיה ושנותיה וקיימה בעולם ואותו המקום שבו היא נקברה. אלא להראות שלא היתה כמו שרה בכל נשות העולם.

Genesis 23:2

”ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבלתה”

“And Sarah died at Kiriath-arba (that is, Hebron) in the land of Canaan, and Abraham went in to mourn for Sarah and to weep for her.”

The Torah gives Sarah special status by specifying the count of her years and the place she was buried. The Zohar says that it was done to tell that there was no woman like Sarah in the entire world. The same status was not given to any other woman in the Bible.

63. ואי תיבא הא מרים דכתיב (במדבר כ) ותמות שם. בגין לאזוזאה סרוזנא דישראל קא מרים ותקבר שם. 63. ואם תאמר הנה מרים, שכתוב (במדבר כ) ותמת שם מרים ותקבר שם – זה בא

אתא, דהא מייא לא אולי להו בישראל אלא בזכותא דמרים. אבל לא אתמר במיתתה כמה דאתמר בשרה.

להראות את סרחונם של ישראל, שהרי המים לא הלכו בישראל אלא בזכות מרים. אבל לא נאמר במיתתה כמו שנאמר בשרה.

The death and place of Miriam were mentioned in the Torah but not the days and years. The Zohar explains that her death is mentioned because of the inequities of the people that caused them to lose the water. A well of water was following them in the wilderness because of the merits of Miriam but then it's gone.

Numbers 20:2

“ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן”

“Now there was no water for the congregation. And they assembled themselves together against Moses and against Aaron.”

64. רבי יהודה פתוז (קהלת י) אשריה ארץ שמלכה בן זורין ושריה בעת יאכלו. האי קרא (צה ב) אוקמוה זובריא, אבל אית לן לאסתכלא ביה, דוכאין אינון ישראל דקודשא בריה הוא יהב לון אורייתא לבגדע כל אורזין סתיבין ולא תגלייא לון רזין עלאין.

64. רבי יהודה פתח, (קהלת י) אשריה ארץ שמלכה בן זורין ושריה בעת יאכלו. האי קרא (צה ב) אוקמוה זובריא, אבל אית לן לאסתכלא ביה, דוכאין אינון ישראל דקודשא בריה הוא יהב לון אורייתא לבגדע כל אורזין סתיבין ולא תגלייא לון רזין עלאין.

The Zohar praises the children of Israel that the Holy One Blessed be He gave them the Torah. From it, they can learn the concealed path of the spiritual system and reveal supernal secrets.

65. אשריה ארץ – זו ארץ החיים, משום שהמלך שלה מזמין לה כל הברכות שהתברכה מהאבות העליונים, הסוד של וא"ו, שהוא עומד להריק עליה ברכות תמיד, והוא בן חורים, בן היובל שמוציא את העבדים לחרות, בן העולם העליון שמוציא תמיד את כל החיים וכל האור וכל שמן משחה, והכל משפיע הבן הבכור הזה לארץ הזו, כמו שנאמר (שמות ד) בני בכרי ישראל, ומשום כך אשריה ארץ.

65. אשריה ארץ – זו ארץ החיים, משום שהמלך שלה מזמין לה כל הברכות שהתברכה מהאבות העליונים, הסוד של וא"ו, שהוא עומד להריק עליה ברכות תמיד, והוא בן חורים, בן היובל שמוציא את העבדים לחרות, בן העולם העליון שמוציא תמיד את כל החיים וכל האור וכל שמן משחה, והכל משפיע הבן הבכור הזה לארץ הזו, כמו שנאמר (שמות ד) בני בכרי ישראל, ומשום כך אשריה ארץ.

Ecclesiastes 10:17

“אשריה ארץ שמלכה בן חורים ושריה בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי”

“Happy are you, O land, when your king is a free man, and your nobles feast at the proper time in wisdom and not for drunkenness!”

The land of Life is the female, Malchut, and her king is Zeir Anpin that prepares for her all the blessings from the supernal parents. They are Father (Chokmah) and Mother (Binah). The light from Binah is life and freedom received by the 'King' that is 'i' V'. He is always there to bring the blessings from the unity of the supernal parents to Malchut.

66. ומה שנתאמר אי לך ארץ שמלכך נער, כמו שבארורה, שהארץ התחתונה היא העולם העליון לא יונקים אלא מתוך שלטון של מעלה של הערלה, והכל מאותו המלך שנקרא נער, כמו שבארורה – אוי לארץ שצריכה לינק בך.

Ecclesiastes 10:16

”אי-לך ארץ, שמלכך נער; ושריך, בבקר יאכלו“

“Woe to you, O land, when your king is a child, and your nobles feast in the morning!”

Woe to the land, Malchut, that her king is a child that has nothing of his own. They depend on energy from the other-side.

Lesson;

We can draw energy from the upper and pure levels. It light that gives us life, freedom, and ability to control our lives. We can also fall down and draw energy from the negative-side that makes us slave and bring chaos to our lives.

67. תא וזוי, האי נער (דף קכה ע"א) לית ליה מזרביה כלום בר פד נטיל ברכאן לזמנין ידיען, וכל זמנין דאתמנעו מניה ואתפגים סיהרא ואתזושה וברכאן אתמנעו מניה, ווי לעלמא דאצטריף לינקא ביהיא שעתא. ועוד בכמה דינין אתדן האי עלמא עד לא ינקא מניה, דכולא בדינא אתקיים ואתעבד ואוקמוה (הכי).

67. בא ראה, הנער הזה אין לו מעצמו כלום, רק בשנותל ברכות לעתים ידועים, וכל הפעמים שנמנעו ממנו, ונפגמה הלבנה ונחשבת, והברכות נמנעות ממנו. אוי לעולם שצריך לינק בשעה הזו. ועוד, בכמה דינים נדון העולם הזה טרם יונק ממנו, שהכל מתקיים בדין ונעשה, ונתבאר [פד].

The child is in reference to the archangel Metat-. He has no powers of his own except what he receives from the blessings that the Nukva (Female, Malchut) receives at set times. Metat- doesn't receive light when there is an interference that blocks the Light from coming to Malchut, like when there's a Solar or Lunar eclipse and Earth, Malchut, doesn't receive the light. In such a situation Metat-cannot share the blessings from above and Malchut connects to the Klipot that brings judgments to the world.

68. תא וזוי, ותמת שרה בקרית ארבע. רזא איהו בגין דלא היה מיתתה על ידא דההוא נזושי עקימאה, ולא שלט בה כשאר בני עלמא דאיהו שליט בהו. ועל נדיה מתו בני עלמא מיומא דגרים לון אדם בר משי"ה ואהר"ן ומרז"ם דכתיב בהו על פי יי. ובגין יקרא דשכינתא לא כתיב במרים על פי יי.

68. בא ראה, ותמת שרה בקרית ארבע – סוד הוא, משום שלא היתה מיתתה על ידי אותו הנחש עקלתון, ולא שלט בה כמו שאר בני העולם ששולט בהם, ועל ידו מתו בני העולם מיום שגרים להם אדם, פרט למשי"ה ואהר"ן ומרז"ם, שכתוב בהם על פי ה'. ומשום כבוד השכינה לא כתוב במרים על פי ה'.

Sarah didn't die by the Snake, who is the angel of death because he didn't have control over her. He has control over all people of the world that die by his

hands since Adam sinned and brought mortality to the world. Moses, Aaron, Miriam, and Sarah died by a 'kiss' from God (Numbers 20:1, Numbers 33:38; Deuteronomy 34:5). Because Miriam and Sarah were women and for the honor of the Shechina, the Torah doesn't say it explicitly as it said on Moses and Aaron.

69. אָבֵל בְּשָׂרָה כְּתִיב בְּקִרְיַת אַרְבַּע, רִזָּא דְקִרְיַת אַרְבַּע בְּרִזָּא עַלְמָה, וְלֹא עַל יָדָא אֲזִירָא. בְּקִרְיַת אַרְבַּע, וְלֹא בְּנֹזֵשׁ. בְּקִרְיַת אַרְבַּע, הִיא זֻבְרוֹן, דְּאֲתִיבָר דְּוֹד מַלְכָּא בְּאַבְהֹן, וְעַל דָּא לָא הָוָה מִיִּתְתָּהּ בְּיָדָא אֲזִירָא אֲלֵא בְּקִרְיַת אַרְבַּע.

69. אָבֵל בְּשָׂרָה כְּתוּב בְּקִרְיַת אַרְבַּע. הַסּוּד שֶׁל קִרְיַת אַרְבַּע בְּסוּד עֲלִיּוֹן, וְלֹא עַל יְדֵי אַחֵר. בְּקִרְיַת אַרְבַּע, וְלֹא בְּנֹחַשׁ. בְּקִרְיַת אַרְבַּע, הִיא חֶבְרוֹן. שֶׁהַחֶבֶר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ עִם הָאֲבוֹת, וְעַל כֵּן לֹא הִיָּתָה מִיִּתְתָּהּ בְּיַד אַחֵר אֲלֵא בְּקִרְיַת אַרְבַּע.

Genesis 23:2

“ותמת שרה, בקרית ארבע הוא חברון—בארץ כנען; ויבא, אברהם, לספד לשרה, ולבכתה”

“And Sarah died at Kiriath-arba (that is, Hebron) in the land of Canaan, and Abraham went in to mourn for Sarah and to weep for her.”

‘Kiryat-Arba’ (city of four), a name relates to the three patriarchs and King David. ‘Hebron’ implies ‘connected’ to the body.

The word Hebron, ‘חברון’ has the root ‘חבר’ that means ‘connection’. ‘in the land of Canaan’ means ‘connected’ to Malchut.

The Cave of the Machpelah is In Hebron where Abraham, Isaac, and Jacob are buried together with Adam that was the first King over Malchut until he sinned. He gave King David 70 years of his life to be the King of the Holy Land, Malchut. King David was anointed to be the King of Judah in Hebron (2 Samuel 2:4), where he ruled for seven years until he moved to Jerusalem to be the king over all Israel for 33 years. King David is the aspect of Malchut and in addition to the three patriarchs, he is the fourth element referenced in the name of the city ‘Kiriath-Arba’.

Kiriath-Arba is the aspect of the higher Malchut that is called the Land of Life. When the Torah says that Sarah passed away in this city next to the four, it tells us that Sarah didn't die by the angel of death that controls the lower Malchut but by the kiss of God.

70. תָּא זִוּי, כּד יוֹמִין דְּבֵר נֶשׁ אֲתֵקִימוּ בְּדִרְגִין עַלְמַין, אֲתֵקִימוּ בְּר נֶשׁ בְּעַלְמָא. כִּיּוֹן דְּלֹא אֲתֵקִימוּ בְּדִרְגִין עַלְמַין, נִפְקִי וְנִזְוִתִי לְתַתָּא עַד דְּקָרִיבוּ לְהָאֵי דְרָגָא דְּמוֹתָא שְׂרִיָּא בֵּיהּ, וְכַדִּין זְנִיכְל רֶשׁוּ לְאַפִּיקָא נִשְׁמַתָּא וְטָאס עַלְמָא בְּזַמְנָא זִוְרָא וְנִטִּיל נִשְׁמַתָּא וְסָאִיב לֵיהּ לְגוֹפָא וְאַשְׁתָּאֵר בְּסַאבָּא. זְכָאִין אֵינֹן עֲדִיקָא דְּלֹא אֲסַתָּאבוּ וְלֹא אֲשְׁתָּאֵר בְּהוּ מְסַאבֹּתָא.

70. בֵּא רָאָה, בְּאֲשֶׁר הַיָּמִים שֶׁל אָדָם הִתְקַיְּמוּ בְּדִרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, מִתְקַיְּמִים הָאָדָם בְּעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁלֹּא מִתְקַיְּמִים בְּדִרְגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, יוֹצְאִים וְיוֹרְדִים לְמַטָּה, עַד שֶׁקָּרְבִים לְדִרְגָּה הַזֹּאת שְׂבָה שׁוֹרָה הַמּוֹת. וְאִזּוּ נּוֹטֶלֶת רִשׁוֹת לְהוֹצִיא הַנִּשְׁמָה, וְטָסָה הָעוֹלָם בְּפַעַם אַחַת וְנּוֹטֶלֶת הַנִּשְׁמָה, וּמְטַמֵּא אֶת הַגּוּף וְנִשְׁאָר טָמֵא. אֲשֶׁרֵי הַעֲדִיקִים שֶׁלֹּא נְטַמְאוּ וְלֹא נִשְׁאָרָה בְּהֵם טָמְאָה.

When a man connects his days to the upper levels, his existence in this world is strong. If he is not connected above then he gradually falls down the lower

levels to the point that the angel of death is allowed to take his soul. When the soul is taken, the body becomes impure and stays impure.

The body of Tzadikim that was connected to the upper levels stays in purity even after their death. The place that Sarah passed away tells us that she was pure even after her death.

71. וְתָא זִוְיָ בְּאַמְצָעוּת דְּרַקִּיעָא אַתְקַטְר זִוּד אֹרְזָא קְסִטְרִיא וְאִיהוּ זִוְיָא דְּרַקִּיעָא דְּכָל כַּכְבֵּין דְּרַקִּיעִין כְּלָהוּ קְטִירִין בֵּיהּ וְקִיִּימֵי בֵּיהּ תְּלִי תְּלִין, וְאִינוּן מִמְּנוּן בְּסִתְרֵיהּ (ס"א בסטירו) עוֹבְדֵי בְּנֵי עֲלָמָא.

71. ובא ראה, באמצע הרקיע נקשר דרך אחד מבהיק, והוא נחש הרקיע, שכל הכוכבים הדקים בלם קשורים בו ועומדים בו תלי תלים, והם ממנים [בצד] על מעשי בני העולם שבסתר.

In the middle of the sky, a shining path connected. It is the serpent of the sky, called by the astronomers, the Milky Way. All the small stars attached to it, like piles over piles are grouped and stand there like countless mountains. And they represent angels of the Snake that are in charge of the concealed action of the people of this world.

72. כְּנוּנָא דָא כְּמַה זִוְבִילֵי טְהִירִין נְפָקֵי לְעֲלָמָא מוֹהָא זִוְיָא עֲלָמָא קְדָמָא דְּאַתְפֶּתָא בֵּיהּ אָדָם, וְכָלְהוּ מִמְּנוּן בְּסִתְרֵיהּ עוֹבְדֵי (דף קכה ע"ב) עֲלָמָא, וּבְגִין כֶּךָ אֲתֵי בַר זֵשׁ לְאַתְדַּכָּא, מְסִייעִין לִיהּ מְלַעֲלָא, וְסִיעָא דְּמֵאֲרִיהּ סוּזְרָא לִיהּ וְאַסְתַּמַּר וְאַקְרִי קְדוּשׁ.

72. בדגמת זה כמה קבוצות מלאכי דין יוצאות לעולם מזה הנחש העליון הקדמון שהתפתח בו אדם, ובלם ממנים בסתר מעשי העולם, ומשום כך, בא אדם להטהר – מסייעים אותו מלמעלה, והסייע של רבו מקיף אותו ונשמר ונקרא קדוש.

Groups of Klipot originating from the Snake that brought mortality to the world, spread in the world. They are in charge of people's hidden actions. If a person does negative, they inflict judgments on that person. Those who wish to become pure, get help from above. The Light of the creator surrounds them and keeps them holy.

73. בָּא הָאָדָם לְהִטְמָא – כְּמַה חֲבִילוֹת שֶׁל אֹרֹת מְזַדְמָנִים לוֹ, וְכֵלָם [סוֹכְבִים] שׁוּרִים בּוֹ וּמְסוֹכְבִים אוֹתוֹ וּמְטַמְּאִים אוֹתוֹ, וְנִקְרָא טְמָא. וְכֵלָם הוֹלְכִים וּמְכַרְזִים לְפָנָיו טְמָא טְמָא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ויקרא יג) וְטָמֵא טְמָא יִקְרָא. וְכֵלָם קְשׁוּרִים בְּאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ הַקְּדוֹמְנֵי וְנִסְתְּרִים בְּכַמָּה מְעַשִּׂים שֶׁל הָעוֹלָם.

73. אתי בר זש לאסתאבא, כמה זובילין טהירין אזהמנו ליה. וכלהו (סחרן) שרין ביה ומסוזרין ליה ומסאבין ליה ואקרי טמא, וכלהו אזלי ומכרזי קמוי, טמא טמא כמה דאת אמר, (ויקרא יג) וטמא טמא יקרא. וכלהו קטירין בההוא זיויא קדמאה וסתירין בכמה עובדי עלמא.

When a person wishes to connect to impurity, the Klipot for his impure actions come and surround him and inflict the impurity on him. They walk in front of him and announce 'Defiled, unclean' as it says in Leviticus 13:45 " וטמא טמא ויקרא ", "and cry out, 'Unclean, unclean!'"

74. רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מִטְּבָרְיָא לְלוּד. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תְּמַהְנִי עַל אוֹתוֹ בְּלָעַם הַרְשָׁע, שֶׁכָּל מְעַשֵּׂי אוֹתוֹ הַרְשָׁע הָיוּ מִצַּד הַטְּמָאָה, וְכֵאֵן לְמַדְנֵנוּ סוּד אֶחָד – שֶׁכָּל

74. רבי יצחק ורבי יוסי הוו אזלי מטבריא ללוד. אמר רבי יצחק, תמהני על אותו בלעם הרשע, שכל מעשי אותו הרשע היו מצד הטמאה, וכאן למדנו סוד אחד – שכל

מיני נחשים של העולם, בלם קשורים ויוצאים מאותו הנחש הקדמוני, שהוא רוח טמאה מזהמת. ומשום כך כל הכשפים של העולם נקראים בשם הזה נחשים [ועקרבים], ובלם יוצאים מן הצד הזה. ומי שנמשך לזה, הנה הוא נטמא.

רוא וזדא, דכל זיני זוזשיא דעלמא כלהון מתקטרן ונפקין מדהוא זוזש קדמוני דאיהו רוזן מסאבא מזוהמא, ובגין כך כל זורשין דעלמא אקרזן על שמה דא זוזשים (ועקרבים) וכלהו מהאי סטרא נפקי. ומאן דאתמשך בהאי, הא אסתאב.

Rabbi Yitzchak and Rabbi Yossei were walking from Tiberia to Lod. Rabbi Yitzchak said Balaam was wicked and all his actions were from the impure side. We learn that all kinds of magic and witchcraft in the world come from the primordial Snake. He is the force of impurity in the world and all witchcraft are called after his name. Because of that those who follow witchcraft become impure.

Lesson;

Snake is 'נחש' in Hebrew and witchcraft is 'נחשים'. Those who 'play' with witchcraft connects to the 'Snake' and its impurity and wickedness.

75. ולא עוד, אלא שרוצה להטמא כדי למשך עליו אותו הצד של רוח טמאה. שהרי שנינו, כמו שמעורר האדם – כך גם מושך עליו מלמעלה. אם הוא מעורר בצד הקדשה – מושך עליו קדשה מלמעלה ומתקדש. ואם הוא מעורר בצד הטמאה – כך מושך עליו רוח הטמאה ונטמא. שהרי נאמר על מה ששנינו, בא אדם להטמא – מטמאים אותו.

75. ולא עוד אלא דבעי לאסתאב בגין לאמשכא עליה ההוא סטרא דרוזן מסאבא. דהא תנינן כגוונא דאתער בר נש הכי נמי אמשיך עליה מלעילא, אי איהו אתער בסטרא דקדושה אמשיך עליה קדושה מלעילא ואתקדש. ואי איהו אתער בסטרא דמסאבא הכי אמשיך עליה רוזן מסאבא ואסתאב. דהא אתמר על מה דתנינן אתי בר נש לאסתאבא מסאבין ליה.

If a person wishes to make witchcraft, he needs to get into impure state, connect to the other-side and draw impure spirit.

The desire of a person draws upon him the light that matches his desire/vessel. If the desire is pure then he receives from the holy system, if he wishes to be impure, he draws from the forces of the impure system.

Talmud: Yoma 38b:16

Reish Lakish said: What is the meaning of that which is written: "If it concerns the scorers, He scorns them, but to the humble, He gives grace" (Proverbs 3:34)? If one comes to impurify, they open before him the opportunity to exercise his free will and do as he pleases. If one comes to purify, they assist him.

76. משום כך אותו בלעם הרשע, כדי למשך עליו רוח טמאה מאותו הנחש העליון, היה נטמא בכל לילה עם אתונו, והיה עושה עמה מעשי אישות כדי להטמא ולמשך עליו רוח טמאה, ואז עשה כשפיו ומעשיו.

76. בגין כך ההוא רשע דבלעם, בגין לאמשכא עליה רוזן מסאבא מדהוא זוזש עלאה, הוה אסתאב בכל ליליא באתניה. והוה עביד עמה עובדי אישות בגין לאסתאבא ולאמשכא עליה רוזן מסאבא, וכדין עביד זורשוי ועובדוי.

Balaam made himself unclean every night by having sex with his jenny (female donkey) and draw the impure spirit to himself to be able to make his witchcrafts.

77. וְשִׁירוּתָא דְעוֹבְדוֹי הָיִי זָטִיל זָזוּשׁ מֵאִינוֹן וְזוּיִן וְקָטִיר לִיה קָמִיָּה וּבֹעַ (דף קכו ע"א) רִישִׁיָּה וְאַפִּיקָ לִישְׁנִיָּה וְזָטִיל עֲשִׁבִין יְדִיעֵן וְאוֹקִיד כִּלְא וְעֵבִיד מִזִּיָּה קְטָרְתָא זָזְרָא, כְּבַתֵּר זָטִיל רִישָׁא דְהָהוּא זָזוּיָא וּבֹעַ לִיה כְּאַרְבַּע סְטָרִין וְעֵבִיד מִזִּיָּה קְטָרְתָא אֲזוּרָא.

77. וְרֵאשִׁית מַעֲשָׂיו הָיָה נוֹטֵל נְחֹשׁ מֵאוֹתָם נְחָשִׁים, וְקוֹשֵׁר אוֹתוֹ לְפָנָיו, וְקוֹרֵעַ אֶת רֵאשׁוֹ, וּמוֹצִיא אֶת לְשׁוֹנוֹ, וְנוֹטֵל עֲשָׂבִים יְדוּעִים וְשׁוֹרֵף הֶבֶל, וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ קְטָרֶת אַחַת. אַחַר כֵּן נוֹטֵל אֶת רֵאשׁ אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ וְקוֹרֵעַ אוֹתוֹ לְאַרְבַּעַה צְדָדִים, וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ קְטָרֶת אַחֶרֶת.

To begin with his witchcraft, Balaam used to take a snake, tie him in front of him, split his head and pulled his tongue. He burnt it with special herbs and made a 'Ketoret', incense that is smoke that connects to spiritual levels. Then he took the head of the snake and split it to four sides and made another Ketoret.

Lesson;

Ketoret in Aramaic means 'a link', 'a knot'. The smoke of the Ketoret is a representation of the transformation of matter to air. The lower phase of it is a visible smoke and it ascends and spread in the invisible form of fumes that connect to spiritual levels.

After Shabbat, we make a blessing over Myrtle, special herbs or perfume with pleasant odors. We do that to please the extra soul that we received during Shabbat and keep more of it with us before it leaves.

The Ketoret in the Holy Temple had the energy of removing death. Its smoke was going up in a straight column to heavens even on a windy day. That was a miracle to show the people the direct connection between the Holy Temple and the upper levels.

78. וְעֵבִיד עֲזוֹלָא זָזְרָא, וְהָוָה אָמַר מִלִּין וְעֵבִיד עוֹבְדִין אֲזוּרִין, עַד דְּאַמְשִׁיף עֲלֵיהּ רוּזִין מִסְאַבִּין, וְאוֹדִיעֵן לִיה מַה דְּאַצְטְרִיף, וְעֵבִיד בְּהוּ עוֹבְדוֹי כְּפוּם מַה דְּאִינוֹן יְדִיעֵן מִסְטָרָא דְהָהוּא זָזוּיָא דְרַקִּיעָא. בַּתְּמִין אַתְּמִשְׁף בְּעוֹבְדוֹי וְזָרְעוּי עַד דְּאַמְשִׁיף עֲלֵיהּ רוּז מַהְהוּא זָזוּשׁ קְדָמָאָה.

78. וְעוֹשֶׂה עֲגוּל אֶחָד, וְהָיָה אוֹמֵר דְּבוּרִים וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים אַחֲרִים, עַד שְׁמִשְׁף עָלָיו רוּחוֹת טְמֵאוֹת וּמוֹדִיעוֹת לוֹ מַה שְּׁצָרִיף, וְעוֹשֶׂה בָּהֶם מַעֲשִׂים כְּפִי מַה שֶּׁהֵם יוֹדְעִים מִצַּד אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ שֶׁל הַרְקִיעַ. מִשָּׁם נִמְשָׁף בְּמַעֲשָׂיו וּבְכִשְׁפֵּיו, עַד שְׁמִשְׁף עָלָיו רוּחַ מֵאוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הַקְּדָמוֹנִי.

Balaam made a circle, said some words followed by other actions until he drew upon himself impure spirits that gave him the information from the side of the Snake that he was looking for. His actions were according to the information he received from the impure side.

79. וּמִהֶבֶא הָוָה יְדַע יְדִיעֵן וְזָרְעִין וְקוֹסְמִין. וּבְגִין כֵּן כְּתִיב וְלֹא הֵלֵךְ כְּפַעַם כְּפַעַם לְקִרְאֵת זָזוּשִׁים, זָזוּשִׁים כְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים. נְחָשִׁים וְדָאִי. וְהֶעֱקַר

79. וּמִהֶבֶא הָוָה יְדַע יְדִיעֵן וְזָרְעִין וְקוֹסְמִין. וּבְגִין כֵּן כְּתִיב וְלֹא הֵלֵךְ כְּפַעַם כְּפַעַם לְקִרְאֵת זָזוּשִׁים, זָזוּשִׁים כְּפַעַם לְקִרְאֵת נְחָשִׁים. נְחָשִׁים וְדָאִי. וְהֶעֱקַר

וְדַאי, וְעִקְרָא וְיִשְׂרָאֵל בְּמִסְאָבוֹתָא אִיהוּ כְּמֹה דְאִתְמַר, וְהִשְׁרֵשׁ בְּטַמְאָה הוּא כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר, וְאַחַר
וּלְבַתֵּר שִׁירוּתָא דְכֻלָּא לֹא אִיהוּ אֶלָּא בְּזוּזֵשׁ. כִּד רַאשִׁית הַבֵּל אִינוּ אֶלָּא בְּנַחֲשׁ.

Numbers 24:1

וַיֵּרָא בַלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינָי יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִלֵּךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאת נַחְשִׁים וַיֵּשֶׁת אֶל הַמִּדְבָּר “פְּנִי.”

“When Balaam saw that it pleased YHVH to bless Israel, he did not go as at other times to seek omens (Snakes) but he set his face toward the wilderness.” According to the Zohar, this verse reveals that Balaam was seeking the actual snakes to connect to the root of impurity for his witchcrafts.

Lesson;

Connecting to the impure and evil side is relatively easy because there are many opportunities to become impure in this world. The control that can be achieved from the impure side is only at the lower and material level. The negative forces in Malchut can give only temporary pleasures and dependencies continuous delivery of the ‘temporary’.

The souls of people that connect to witchcrafts become darker and pushed away far from the Light of the pure and holy system.

There is no positive ‘future’ for those who deal with witchcraft. Even if they can achieve control and success in the material world, ultimately, they die, and their souls experience great suffering after death. They have no share in the world to come and won’t be resurrected to immortality.

80. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי אַבְמַאי כָּל זַיְנֵי זוֹרְשִׁין וְקוֹסְמִין לֹא אֲשַׁתְּכּוּזוּ אֶלָּא בְּזַשְׁיָא. אָמַר לִיהּ הָכִי אוֹלִיפְנָא מִדְּאִתָּא זּוּזֵשׁ עַל זוּזָה הַטִּיל בְּהּ זוּזָהּ, בְּהּ אֲטִיל וְלֹא בְּבַעֲלָהּ. אָמַר הָכִי הוּא וְדַאי, אִתָּא רַבִּי יוֹסֵי וְנִשְׁקִיָּה לְרַבִּי יִצְחָק, אָמַר כְּמֹה פְּעָמִים שְׁאַלְתִּי עַל הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא זָכִיתִי בוֹ, אֶלָּא בְּעַת.

Rabbi Yossei asks about why magic and witchcrafts found mostly in women and Rabbi Yitzchak answers that because the Snake came to Eve and put impurity in her, not her husband. Witchcrafts come from the side of the Snake, and women are a strong conduit for that.

81. אָמַר לוֹ, כָּל הַמַּעֲשִׂים הַלְלוּ וְכָל מַה שְׂיַדַע בַּלְעָם, מֵאִיזָה מְקוֹם לְמַד אוֹתָם? אָמַר לוֹ, מֵאֲבוּי. אֲבָל בְּאוֹתָם הִרְרִי קָדָם, שְׁהִיא אַרְצָא קָדָם, לְמַד כָּל הַכְּשָׁפִים וְכָל מִינֵי קְסָמִים, מִשּׁוּם שְׁבָאוֹתָם הִהָרִים הֵם הַמְּלֹאכִים עֲזָא וְעֲזָאִיל שְׁהִפִּיל אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, וְהֵם קְשׁוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרוּךְ, וּמִדְּעִים בְּשָׁפִים לְבָנֵי אָדָם. וּמִשָּׁם הִיא יוֹדַע בַּלְעָם, כְּמוֹ

81. אָמַר לִיהּ כָּל הַזֵּי עוֹבְדִין וְכָל מַה הִידַע בַּלְעָם מֵאֵן אִתֵּר אוֹלִיף לִיהּ. אָמַר לִיהּ מֵאֲבוּי. אֲבָל בְּאִינוֹן הִרְרִי קָדָם דְּאִיהוּ אַרְצָא קָדָם אוֹלִיף כָּל זוֹרְשִׁין וְכָל זַיְנֵי קוֹסְמִין. (שְׁמוֹת קִיב) בְּגִין דְּבְּאִינוֹן טוּרִי אִינוֹן מְלֹאכִי עֲזָא וְעֲזָאִיל, דְּאִפִּיל לֹן קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא מִן שְׁבִיָּא וְאִינוֹן קְטִירִין בְּשִׁלְשָׁלָא דְּפְרוּזָא וְאוֹדִיעִין זוֹרְשִׁין לְבָנֵי זַשְׁא, וּמִתְמִן הוּא יוֹדַע בַּלְעָם כְּמֹה דְּאִתָּא אָמַר מִן אַרְם יַזּוּזֵי בְּלֶקֶת מְלַךְ מוֹאָב מִהִרְרִי קָדָם.

שָׁנְאָמַר מִן אֲרָם יִנְחֲנִי בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב
מֵהַרְרֵי קָדִם.

Numbers 23:7

”וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר מִן אֲרָם יִנְחֲנִי בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב מֵהַרְרֵי קָדִם לְכֶה אֶרְהוּ לִי יַעֲקֹב וּלְכֶה זַעֲמָה יִשְׂרָאֵל.”
“He took up his discourse and said, ‘From Aram, Balak has brought me, Moab’s king from the mountains of the East, ‘Come to curse Jacob for me, And come, denounce Israel!’”

Balaam learned witchcrafts from his father and that knowledge came from ‘הררי קדם’, ‘Mountains of the East’. In these mountains, God chained the angels Aza and Azael that he cast away from heavens after they criticized the creation of man. They tell the secrets of witchcraft to people who seek it.

82. אָמַר לוֹ, וְהָרִי פְתוּב וְלֹא הִלֵּךְ בְּפַעַם
בְּפַעַם לְקִרְאֵת נְזוּשִׁים וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פְּנִיָּו?
אָמַר לוֹ, הִצַּד הַתַּחְתּוֹן שְׂבָא מְרוּחַ הַטְּמָאָה
שְׁלֹמְעֵלָה הִיא רוּחַ טְמָאָה שְׁשׁוּלֶטֶת בַּמַּדְבָּר,
בְּשִׁעְשׂוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל כְּדִי לְהַטְמִיא
עִמּוֹ, שֶׁהוּא תַחְתּוֹן. וּבְכַל עֲשֵׂה אֶת בְּשִׁפּוּי,
כְּדִי שְׂיִכַּל לְעַקֵּר אֶת יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יָכִיל.

82. אָמַר לִיהוָה וְהֵא פְתִיב וְלֹא הִלֵּךְ בְּפַעַם בְּפַעַם
לְקִרְאֵת נְזוּשִׁים וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פְּנִיָּו. אָמַר לִיהוָה,
סִטְרָא תַתְּאָה דְאַתְיָא מִרוּזוֹן מִסְאַבָּא דְלַעֲיִלָא, הוּא
רוּזוֹן מִסְאַבָּא דְשִׁלִּיט בְּמַדְבָּרָא כִּד עֲבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
יַת עֵגֶלָא בְּגִין לְאַסְתָּאבָּא בְּהַדְיָה דְאִיהוּ תַתְּאָה,
וּבְכִלָּא (דף קכו ע"ב) עֲבָד זִוְרִשׁוּי בְּגִין דְיִכּוּל
לְאַעְקָרָא לִוְן לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא יָכִיל.

We learned before (#79) that Balaam ‘did not go as at other times to seek omens (Snakes)’, but he went to the wilderness. The impure spirit that governs the wilderness is the same force that was in control at the time the nation created the Golden Calf.

Balaam tried to get the negative forces from all sides to eradicate Israel, but he couldn’t.

83. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵא דְאַמְרַת בְּקַדְמִיתָא דְכִּד נְזוּשִׁ
אַתָּא עַל זִוְוָה אֲטִיל בְּהַ זִוְוָהּ שְׁפִיר, אֲבָל הָא תְּנִינָן
דְכִּד קְאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי פְּסַק מְנִייהוּ
זִוְוָהּ. יִשְׂרָאֵל דְקִבְּלוּ אֹרִייתָא פְּסַק מְנִייהוּ זִוְוָהּ,
אֲבָל שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמוֹזְלוֹת דְלֹא
קִבְּלוּ אֹרִייתָא לֹא פְּסַקָא זִוְוָהּ מְנִייהוּ.

83. אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵא דְאַמְרַת בְּקַדְמִיתָא דְכִּד נְזוּשִׁ
אַתָּא עַל זִוְוָה אֲטִיל בְּהַ זִוְוָהּ שְׁפִיר, אֲבָל הָא תְּנִינָן
דְכִּד קְאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי פְּסַק מְנִייהוּ
זִוְוָהּ. יִשְׂרָאֵל דְקִבְּלוּ אֹרִייתָא פְּסַק מְנִייהוּ זִוְוָהּ,
אֲבָל שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמוֹזְלוֹת דְלֹא
קִבְּלוּ אֹרִייתָא לֹא פְּסַקָא זִוְוָהּ מְנִייהוּ.

Rabbi Yossei says that when the Israelites stood at Mount Sinai and received the Torah, their impurity ceased. The other nations and idol worshippers were still under impure influence and control. The question is why the negative side holds mainly in women.

84. אָמַר לוֹ, יְפָה אֲמַרְתָּ אֲבָל בֵּא רְאָה,
הַתּוֹרָה לֹא נִתְּנָה אֲלָא לְזָכָרִים,
שְׂכָתוּב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם
מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׂהָרִי נָשִׁים פְּטוּרוֹת
מִמִּצְוֹת הַתּוֹרָה.

84. אָמַר לִיהוָה שְׁפִיר קְאִמְרַתָּ, אֲבָל תָּא זִוּוּי, אֹרִייתָא
לֹא אֲתִייהִיבַת אֲלָא לְזָכָרִי דְכִתְיִב, (דברים ד) וְזֹאת
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְהָא נְשִׁי
פְּטוּרִין מִפְּקוּדֵי אֹרִייתָא.

Rabbi Yitzchak answers that Torah and the work to follow its commandments were given to men. Women don't have to do all the precepts. They are exempt from precepts that are time-related actions. Like wearing Tefillin or Tzitzit (prayer shawl), building Sukkah, Lulav, counting the Omer and similar. For that reason, and because the Snake put impurity into the woman, women still carried impurity and can easily attract and channel witchcraft.

85. ועוד, שכלם חזרו לזהמתן כמו בראשונה אחר שחטאו, ומהאשה קשה להפריד את הזהמא יותר מהגבר, ומשום כך נמצאו נשים בכשפים ובהמא הוא יותר מאשר בגברים. שהרי הנשים באות מצד השמאל ודבוקות בדין הקשה, והצד הזה נדבק בהם יותר מבגברים, כמו שנתבאר, משום שבאות מצד הדין הקשה, והכל נדבק והולך אחר מינו.

85. ועוד דאחדרו כלהו לזהמתן כקדמיתא בתר דחטאו, ואתתא קשיא לאתפרשא וזהמא מנה יתיר מגברא. ובגין כך אשתכחו זשין בזרשיא ובהמא דא יתיר מגוברין. דהא זשיא מסטרא דשמאלא קא אתיין ואתדבקו בדינא קשיא, וסטרא דא אתדבק בהו יתיר מגוברין כמה דאתמר בגין דאתיא מסטרא דדינא קשיא, וכלא אתדבק ואזיל בתר זיניה.

After the sin of the Golden Calf, all returned to their previous unclean state, men, and women. It's harder for women to disconnect from impurity because they have the aspect of the Left and harsh judgment as the side of the Snake.

Lesson;

The woman is the vessel of the house and has a responsibility to keep it pure. She raises the children because she's the only one that can nurse them. Building a pure home for the family unit has the aspect of Binah and is most important to manifest the blessings from above.

The Snake broke the link to immortality by having sex with the women, 'grounding' her to his Left side. After that sin, men and women must join to procreate and preserve the continuation of life in the world.

The woman goes through a monthly cycle that half of the time she can be fruitful and half of the month she carries the aspect of death because the 'vessel' of life that wasn't used, dies and removed from the body. This aspect would continue until we reach the Final Redemption and achieve immortality.

86. בא ראה שכך הוא כמו שאמרתי – שבלעם היה נטמא בראשונה כדי להמשיך עליו רוח של טמאה. כמו זה האשה בימי טמאתה יש לאדם להשמר ממנה, משום שנדבקת ברוח של טמאה, ובאותו הזמן אם היא תעשה כשפים – יעליחו בידה יותר מבזמן אחר, שהרי רוח טמאה שורה עמה, ועל כן לכל מה שמתקרבת – נטמא, כל שכן מי שקרב אליה. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה ואמר להם (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה אני הי'.

86. תא זזוי, דהכי הוא כמה דאמינא, דבלעם היה אסתאב כקדמיתא בגין לאמשכא עליה רוזא מסאבא. כזוונא דא אתתא ביומי דמסאבו דילה אית ליה לבר זש לאסתמרא מנה, בגין דברונו מסאבא אתדבקת ובההוא זמנא אי איהי תעביד זורשין אעלוזו בידהא יתיר מזמנא אזורא, דהא רוזו מסאבא שריא עמה, ועל דא בכל מה דקריבת אסתאב, כל שכן מאן דקריב בהדה. זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא יהיב לון אורייתא ואמר לון (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה אני יי.

Balaam was getting into the high impure state by having sex with animals. After that, he could perform his witchcraft

A man should not come close to a woman during the time of her menstrual cycle. Because this cycle caused by the first sin with the Snake, the impure spirit gets attached to the woman. During her period, a woman can be more successful in making witchcraft than at other times. Whatever she touches, would have impurity.

The Israelites are blessed for having the Torah and follow the command that saves them from the negative and impure side.

Leviticus 18:19

”וְאֵל אִשָּׁה בְּגִדְתָּ טְמֵאתָהּ לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ”

“Also you shall not approach a woman to uncover her nakedness during her menstrual impurity.”

87. אָמַר לוֹ, מִי שֶׁמְסַתְּבֵל בְּצַפְצוּפֵי הָעוֹפוֹת לְמַה נִּקְרָא נַחֲשׁ? אָמַר לוֹ, שֶׁהֵנָּה מֵאוֹתוֹ הַצַּד בָּאָה, שְׂרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עַל הָעוֹף הַהוּא וּמוֹדִיעַ דְּבָרִים בְּעוֹלָם. וְכָל רוּחַ טְמֵאָה דְּבוֹקִים בְּנַחֲשׁ וּבְאוֹת לְעוֹלָם, וְאִין מִי שֶׁיִּנְצֵל מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי הוּא נִמְצָא עִם הַכֹּל עַד הַזְּמַן שֶׁעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, שְׂכַתוֹב (ישעיה כה) בִּלְעַד הַמּוֹת לְנִצָּח וּמַחָה ה' אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגו'. וְכָתוּב (זכריה ג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ וְגו'.

87. אָמַר לִיהָ הָאִי בּוֹאֵן דְּאֶסְתַּכַּל בְּצַפְצוּפֵי דְעוֹפֵי אַמְאֵי אֶקְרִי נְזוּשׁ. אָמַר לוֹ דְּהָא בּוֹהֵהוּא סְטָרָא קָאֲתִי דְרוּזוֹ מְסַאָבָא שְׂרִיא עַל הַהוּא עוֹפָא (דף קכז ע"א) וְאוֹדַע מַלְיָן בְּעַלְמָא. וְכָל רוּזוֹ מְסַאָבָא בְּנְזוּשׁ אֲתַדְבָּקוּ וְאֲתִיין לְעַלְמָא וְלִית בּוֹאֵן דְּיִשְׁתַּיִב בְּנִיחָא בְּעַלְמָא, דְּהָא אִיהוּ אֲשִׁתְּכּוּז עִם כָּלָא, עַד וּבִמְנָא דְּוַבּוּיִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲעִבְרָא לִיהָ בְּעַלְמָא כְּמַה דְּאֲתַמַּר דְּכַתִּיב, (ישעיה כה) בִּלְעַד הַמּוֹת לְנִצָּחוֹ וּמוֹזָה יי אֱלֹהִים דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגו'. וְכַתִּיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּזוֹ הַטְּמֵאָה אֲעִבִיר בּוֹן הָאָרֶץ וְגו'.

There are people that can watch and listen to birds to know about the future. It's called 'נחש' 'snake' and witchcraft because all impurities come from the side of the Snake. The impure spirit would stay in the world until God removes it.

Isaiah 25:8

”בִּלְעַד הַמּוֹת לְנִצָּח וּמַחָה אֲדֹנָי יְהוִה דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יִסֹּר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְהוִה דָּבָר”

“He will swallow up death for all time, And YHVH GOD will wipe tears away from all faces, And He will remove the reproach of His people from all the earth; For YHVH has spoken.”

Zechariah 13:2

”וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נֶאֱמַר יְהוִה צְבָאוֹת אֶכְרִית אֶת שְׂמוֹת הָעֹצְבִים מִן הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת הַנְּבִיאִים וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אֲעִבִיר מִן הָאָרֶץ”

“It will come about in that day,” declares YHVH of hosts, “that I will cut off the names of the idols from the land, and they will no longer be remembered, and I will also remove the prophets and the unclean spirit from the land.”

88. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲבִרְהֵם יָדַע בְּאוֹתָהּ הַמְעַרָה סִימָן, וְלִבּוֹ וְרִצּוֹנוֹ הָיוּ שָׁם, מִשּׁוּם שֶׁמְקַדְּם לְכֹן נִכְנַס לְשָׁם וְרָאָה אֶת אָדָם וְחָוָה

88. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲבִרְהֵם יָדַע בְּהֵיחָא מְעַרְתָּא סִימָנָא, וְלִבֵּיהּ וְרִעְוִתֶיהּ תַּמָּן הָיָה, בְּגִין דְּמִקְדַּמַּת דְּזָנָא עָאֵל לְתַמָּן וְזוּמָא לְאָדָם וְזוּזָה טְמוֹרִין תַּמָּן. וּבִמְנָא הָיָה

טמונים שם. ומנין היה יודע שהם היו? אלא ראה דמותו והסתכל, ונפתח לו פתח אחד של גן עדן שם, ואותה דמות של אדם היתה עומדת אצלו.

89. ובא וראה, כל מי שמסתכל בדמותו של אדם, אינו נצול ממיתה לעולמים, משום שהנה בשעה שאדם מסתלק מן העולם, הוא רואה את אדם, ובאותו הזמן מת. אבל אברהם הסתכל בו וראה דמותו והתקיים, וראה האור שמאיר במערה, ונר אחד דולק. אז התאנה אברהם למדורו במקום שהוא, ולבו ורצונו היו תמיד במערה.

90. בא ראה, בעת אברהם עשה בחכמה בזמן שבקש קבר לשרה, שהרי בשבוקש, לא בקש את המערה באותו זמן, ולא אמר שרצה להפרד מהם, אלא אמר, תנו לי אחות קבר עמכם ואקברה מתי מלפני. ואם תאמר שעפרון לא היה שם – הוא היה שם, שכתוב ועפרון ישב בתוך בני חת. ואברהם לא אמר לו באותה שעה בלום.

91. אלא מה שאמר להם אמר, כמו שכתוב וידבר אל בני חת וגו'. וכי עולה בדעתך שאברהם רצה להקבר ביניהם בין הטמאים, או שתשוקתו היתה עמהם? אלא עשה בחכמה.

92. ולמדנו באן דרך ארץ במה שעשה אברהם, שהרי משום שתשוקתו ורצונו היו במערה היא – אף על גב שהיה שם, לא רצה לבקש אותו מיד אותו הרצון שהיה לו במערה, ובקש בתחלה מה שלא צריך לאותם אחרים ולא לעפרון.

93. בין שאמרו לו לפני עפרון, שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו וגו' – מה כתוב? ועפרון ישב בתוך בני חת. כתוב ישב. מראשית הדברים שאמר אברהם שם היה. אז אמר, שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר, ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו וגו'. ואם תאמר בשביל כבודי, יותר מכאן אני עושה,

ידע דאינון הוו. אלא זומא דיוקניה, ואסתכל ואתפתוז ליה זוד פתוזא דגגתא דערן תמן ובהוא דיוקנא דאדם הוה קאים לזבית.

89. ותא זוזי כל מאן דאסתכל בדיוקנא דאדם לא אשתויב לעלמין מומיתה, בגין דהא בשעתא דבר נש אסתלק מעלמא זומי ליה לאדם ובהוא זמנא מית. אבל אברהם אסתכל ביה וזומא דיוקניה ואתקיים, וזומא גהורא דגהיר במערתא וזוד שרנא דליק, כדן תאיב אברהם דיוריה בהוא אתר, ולבית ורעותיה הוה תדיר במערתא.

90. תא זוזי, השתא אברהם בזוכמתא עבד בזמנא דתבע קברא לשרה, דהא כד תבע לא תבע למערתא בהוא זמנא, ולא אמר דבעי לאתפרשא מנייהו. אלא אמר, תנו לי אוזות קבר עמכם ואקברה מתי מלפני. ואי תימא דלא הוה עפרון תמן. תמן הוה, דכתיב ועפרון ישב בתוך בני חת, ואברהם לא אמר ליה בהיא שעתא כלום.

91. אלא מה דאמר לון, אמר כמה דכתיב וידבר אל בני חת וגו'. וכי סלקא דעתך דאברהם בעא לאתקברא ביניהם בין מסאבין או דתאובתיה הוה עמהון, אלא בזוכמה עבד.

92. וילפיין (דף קכז ע"ב) אורזו ארעא הכא במה דעבד אברהם, דהא בגין דתאובתיה ורעותיה הוה בהיא מערתא, אף על גב דהוה תמן, לא בעא למשאל ליה מיד ההוא רעותא דהוה ליה במערתא, ושאייל בקדמיתא מה דלא אצטריך ליה לאינון אוזרין ולא לעפרון.

93. בין דאמרו ליה קמי עפרון שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו וגו'. מה כתיב ועפרון ישב בתוך בני חת. ישב כתיב, משירותא דמלין דאמר אברהם תמן הוה. כדן אמר שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו וגו'. ואי תימא בגין דקרא דילי יתיר מניכו אנא עביד דלא רעינא ככו.

שלא רציתי בכס. בתוככם – כדי להקביר
 בניכם, שרציתי בכס, כדי שלא אפרד מכם.

94. רבי יוסי בן רבי יהודה הלך לראות את
 רבי חייא. אמר לו, יאמר מר אם שמע את
 הפרשה הזו, איך אמרו בעלי הברייתא
 שפרשוה בענין הנשמה. אמר, אשרי חלקם
 של הצדיקים בעולם הבא, שכל התורה היא
 בלבם כמעין גדול של מים, שאף על גב
 שסותמים אותו – מרב המים פותחים
 מעינות שנובעים לכל עבר.

95. בא תשמע, רבי יוסי, אהוב אתה. אני
 אמר לך בפרשה הזו, לעולם אין גוף האדם
 נכנס בחשבון הצדיקים על יד דומה, עד
 שתראה הנשמה פנקס סימן שנותנים לה
 הכרובים בגן עדן. אמר רבי יוסי, אני שמעתי
 שהנה הנשמה, אחר שנכנסת לשם, היא
 הולכת לעלות למקומה למעלה, ולא לרדת
 למטה. אבל קדם שתעלה ותכנס, נעשית
 אפטרופוס הגוף על יד דומה, ומראה לו
 שראוי הוא לקבל שכר ארבע מאות
 עולמות.

96. אמר רבי חייא, הנה רבי אלעזר אמר,
 שהרי דומה יודע קדם, משום שמכריזים
 עליה בגן עדן. אבל אני בך שמעתי – שבזמן
 שנותנים לה פנקס, חוזרת על הגוף להכניסו
 בפתק של הצדיקים על ידי דומה. זהו
 שכתוב אך אם אתה לו שמעני נתתי כסף
 השדה קח ממני. מה זה כסף השדה? זה
 הכסוף של ארבע מאות העולמות שנותנים
 לו לירשה.

97. בשרב יוסף כד הנה שומע הפרשה הזו
 מראשי הישיבה, היה אומר: מי שהוא עפר,
 מה הוא [ריק] זוכה לזה? מי יזכה ומי יקום? זהו
 שכתוב (תהלים כד) מי יעלה בהר יי וגו'.

98. אמר רבי אבא, בא ראה מה שכתוב,
 וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם
 לעפרון את הכסף. זהו הכסוף הגדול שהם
 עולמות וכסופים. ארבע מאות שקל כסף –
 ארבע מאות עולמות והנאות וכסופים. עבר

בתוככם, בגין לאתקברא בנייכו דרעינא בכו בגין
 דלא אתפרש בנייכו.

94. רבי יוסי בן רבי יהודה איל למיוזמי לרבי זוייא,
 אמר ליה לימא מר אי שמע האי פרשתא הך אמרו
 מארי מתניתא דפרשוה בעניינא דנשמתא. אמר זכאה
 זולקיהון דצדיקיא בעלמא דאתי, דכך היא אורייתא
 בלבהון כמבועא רבא דמיא, דאף על גב דמסתמיין
 ליה, מסגיאות מיא פתוזי מבועין דנבעין לכל עיבר.

95. תא שמע רבי יוסי רוזימא אתה, אנא אימא לך
 בהאי פרשתא, לעולם אין גוף האדם נכנס בחשבון
 הצדיקים על יד דומה, עד שתראה הנשמה פנקס
 סימנא שנותנין לה הכרובים בגן עדן. אמר רבי יוסי
 אנא שמענא דהא נשמתא בתר דעיילת תמן היא
 אזלת לסלקא לאתרה לעילא ולא למינות לתתא, אבל
 קודם שתעלה ותכנס נעשית אפטרופוס הגוף על יד
 דומה ומראה לו שראוי הוא לקבל שכר ארבע מאות
 עולמות.

96. אמר רבי זוייא הא רבי אלעזר אמר, דהא דומה
 ידע קודם משום דמכרזי עלה בגנתא דעדן. אבל אנא
 כף שמענא, די בערנא דיהבין (ליה פנקסא חזר על גופא
 לאעיל ליה בפתקא דצדיקיא על ידו דדומה. הדא הוא דכתיב אך
 אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני. מהו כסף השדה,
 דא כסופא דעלמין ארבע מאות דיהבין ליה לאחסנא).

97. רב יוסף כד הנה שמע פרשתא דא במאריהון
 דמתניתא, הנה אמר, מאן דאיהו עפרא מאי
 קא (ריקנא) זכי להאי. מאן יזכה ומאן יקום דהא הוא
 דכתיב, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי וגו'.

98. אמר רבי אבא תא זויי מאי דכתיב וישמע אברהם
 אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף, דא הוא
 כסופא רבתא דאינון עלמין וכסופין. ארבע מאות
 שקל כסף, ארבע מאות עולמות והנאות וכסופין. עובר

לסוּזר. רב זוזמן אָמר שְׁיַעֲבוֹר כָּל שְׁעָרֵי שָׁמַיִם וִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה וְאִין מוֹזָה בְּיָדוֹ.

לסוּזר. רב זוזמן אָמר שְׁיַעֲבוֹר כָּל שְׁעָרֵי שָׁמַיִם וִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעֲלָה וְאִין מוֹזָה בְּיָדוֹ.

99. בא ראה מה כתוב, ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו, ונמנה עם שאר הצדיקים בחבורתם מפתק של הממנה על ידי דומה. אָמר רבי יצחק, כָּד לְמַדְנָה, כָּל אוֹתָם שְׁכַתוּבִים בְּיַדֵי דוּמָה וּמְמַנִּים עַל יָדוֹ, יְקוּמוּ לְזִמְן שְׁעָתִיד לְהַחְיוֹת שׁוֹכְנֵי עַפְרָה. אוֹי לְרַשָּׁעִים שְׁאִינֶם כְּתוּבִים עַל יָדוֹ בְּפִתְקָה, שְׁיֵאבְדוּ בְּגִיהָנָם לְעוֹלָמִים, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (דניאל יב) וּבָעֵת הַהִיא יִמְלֹט עִמָּךְ כָּל הַנְּמַצָּא כְּתוּב בַּסֵּפֶר. עַד כֵּאן תוּסַפְתָּא

99. תא זוזי מה כתיב ואזרי כן קבר אברהם את שרה אשתו, ונמנה עם שאר הצדיקים בחבורתם מפתקא דממנא על ידי דומה. אָמר רבי יצחק הכי גְּמִירָנָא כָּל אֵינֻן דְּכַתִּיבִין בְּיַדֵי דְּדוּמָה וּמְמַנִּין עַל יָדֵי יְקוּמוּן לְזִמְנָא דְּזִמְיָן לְאוּזְיָא דְּיִירֵי עַפְרָא. ווי לְהוֹן לְרַשָּׁעִיָּא דְּלֹא כְּתִיבִין עַל יָדֵי בְּפִתְקָא, שְׁיֵאבְדוּ בְּגִיהָנָם לְעוֹלָמִין, וְעַל דָּא נֶאֱמַר (דניאל יב) וּבָעֵת הַהִיא יִמְלֹט עִמָּךְ כָּל הַנְּמַצָּא כְּתוּב בַּסֵּפֶר, (עד כאן תוספתא)

100. רבי אלעזר אָמר, בְּשַׁעָה שְׁנַכְנַס אַבְרָהָם לְמַעְרָה, אִיךְ נִכְנַס? מִשּׁוּם שְׁהִיָּה רִין אַחַר אוֹתוֹ הָעֵגֶל, שְׁכַתוּב וְאֵל הַבָּקָר רִין אַבְרָהָם וְגו', וְאוֹתוֹ בֶּן בָּקָר בָּרַח עַד אוֹתָהּ הַמַּעְרָה, וְנִכְנַס אַחֲרָיו, וְרָאָה מַה שְׂרָאָה.

100. רבי אלעזר אָמר בְּשַׁעָתָא דְּעָאֵל אַבְרָהָם בְּמַעְרַתָּא הֵיךְ עָאֵל. בְּגִין דְּהוּא רְהִיט אַבְתְּרִיָּה דְּהוּא עֵגְלָא דְּכַתִּיב וְאֵל הַבָּקָר רִין אַבְרָהָם וְגו'. וְהוּא בֶּן בָּקָר עָרַק עַד הוּא מַעְרַתָּא וְעָאֵל אַבְתְּרִיָּה וְזִמְנָא מַה דְּזִזְמָא.

101. עוד, משום שהוא התפלל כל יום ויום, והיה יוצא עד אותה השדה שהיתה מעלה ריחות עליונים, וראה האור שיוצא מתוך המערה והתפלל שם, ושם דבר עמו הקדוש ברוך הוא. ומשום כך רצה אותה, שתישוקתו היתה תמיד באותו המקום.

101. תו בְּגִין דְּאִיהוּ צָלִי כָּל יוּמָא וְיוּמָא וְהוּא זָפִיק עַד הוּא זִזְקֵל דְּהוּא סָלִיק רִיזוּן עֲלָאִין, וְזִזְמָא זְהוּרָא דְּזָפִיק מִזֵּו מַעְרַתָּא וְצָלִי תַמָּן, וְתַמָּן מַלְיֵל עַמִּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֵּךְ בָּעָא לִיהּ, דְּתַאֲוִבְתִּיָּה הוּא בְּהוּא אַתְר תְּדִיר.

102. ואם תאמר, אם כך, למה לא רצה אותה עד עכשיו? כְּדִי שְׁלֹא יִבְחִינוּ בּוֹ, הוּאִיל וְלֹא צְרִיךְ אוֹתָהּ. כְּעַת שְׁהַצְטַרֵּךְ אוֹתָהּ, אָמר, הִנֵּה הַשָּׁעָה לְבַקֵּשׁ אוֹתָהּ.

102. וְאִי תִימָא אִי הָכִי אַמַּאי לֹא בָּעָא לָהּ עַד הַשְּׁתָּא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁזַזוּן עֲלֵיהּ הוּאִיל וְלֹא אַצְטְרִיךְ לִיהּ. הַשְּׁתָּא דְּאַצְטְרִיךְ לִיהּ, אָמר, הָא שְׁעָתָא לְמַתְבַּע לִיהּ.

103. בא ראה, אם עפרון היה רואה במערה מה שראה בה אברהם, לא היה מוכר אותה לעולמים, אלא ודאי לא ראה בה ולא כלום, שהרי אין הדבר נגלה אלא לבעליו, ומשום כך לאברהם התגלתה ולא לעפרון. לאברהם התגלתה – שְׁלוֹ הִיתָה. לְעַפְרוֹן לֹא הִיתָה מִתְגַּלָּה – שְׁלֹא הָיָה לוֹ בְּהַ חֵלֶק. וּמִשּׁוּם כֵּךְ לֹא הִתְגַּלָּה לְעַפְרוֹן כְּלוּם, וְלֹא הָיָה רוֹאֶה אֶלָּא חֲשֻׁבָה, וְעַל כֵּן מְכַר אוֹתָהּ.

103. תא זוזי, אי עפרון הוּא זִזְמִי בְּמַעְרַתָּא מַה דְּהוּא זִזְמִי אַבְרָהָם בְּהּ, לֹא יִזְבִּין לָהּ לְעוֹלָמִין. אֶלָּא וְדִאי לֹא זִזְמָא בְּהּ וְלֹא כְּלוּם, דְּהָא לִית מַכָּה אַתְגְּלִיא אֶלָּא לְמֵאֲרִיָּה, וּבְגִין כֵּךְ לֹא אַבְרָהָם אַתְגְּלִיא וְלֹא לְעַפְרוֹן. לֹא אַבְרָהָם אַתְגְּלִיא דִּילְיָהּ הוּא, (דף קכח ע"א) לְעַפְרוֹן לֹא הוּא אַתְגְּלִיא לִיהּ דְּלֹא הוּא לִיהּ זִזְוֹלְקָא בֵּיהּ. וּבְגִין כֵּךְ לֹא אַתְגְּלִיא לְעַפְרוֹן כְּלוּם, וְכֹא הוּא זִזְמִי אֶלָּא זִזְוֹלְקָא, וְעַל דָּא זְבִין לָהּ.

104. ומה שלא תבע אברהם בקדמיתא דייובין ליה זבין, דהא אברהם לא קאמר אלא ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו וגו'. בכסף מלא יתננה לי וגו', ואיהו אמר השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה וגו'. בגין דכלא הוה מאיס עליה דעפרון דלא ידע מה היא. ידע מה היא.

105. ותא זוזי, כד עאל אברהם במערתא בקדמיתא, זומא תמן נהורא, ואתרמי עפרא קמיה, ואתגלי ליה תרין קברין אדהכי אסתלק אדם בדיוקניה וזומא ליה לאברהם וזוזיך, וביה (הוה) ידע אברהם דתמן (הוה) הוא זמין לאתקברא.

106. אמר ליה, אברהם, במטו מינה, קוסטרא קטיר אית הכא. אמר ליה קודשא בריך הוא טמרני הכא ומהוהא זמנא עד השתא אתטמרנא כגילדא דקירטא עד דאתית אנת בעלמא, השתא מכאן ואילך הא קיימא לי ולעלמא הוה בגינה.

107. ראה מה כתוב – ויקם השדה והמערה אשר בו. ממש קימה היתה לה מה שלא היתה לה עד עתה. ודאי קימה ממש, שקם והתעלה לפני אברהם, משום שעד עכשו לא נראה שם בלום, ועכשו, מה שהיה טמון – קם והתעלה, ואז קם הכל במשפטו.

108. אמר רבי שמעון בשעתא דעאל אברהם במערתא ואעיל שרה תמן, קמו אדם וזוהו ולא קבילו להקבר שם. אמרו: ומה אנו בבושה לפני הקדוש ברוך הוא באותו העולם משום אותו החטא שגרמנו, וכעת תתוסף לנו בושה אחרת – מפני המעשים טובים שבבם?

109. אמר אברהם: תריני מזמן לפני הקדוש ברוך הוא עבדך שלא תתבייש לפני לעולמים. מיד – ואחרי בן קבר אברהם את שרה אשתו. מה זה ואחרי בן? אחר שקבל עליו אברהם את הדבר הזה.

104. ומה דלא תבע אברהם בקדמיתא דייובין ליה זבין, דהא אברהם לא קאמר אלא ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו וגו'. בכסף מלא יתננה לי וגו', ואיהו אמר השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה וגו'. בגין דכלא הוה מאיס עליה דעפרון דלא ידע מה היא.

105. ותא זוזי, כד עאל אברהם במערתא בקדמיתא, זומא תמן נהורא, ואתרמי עפרא קמיה, ואתגלי ליה תרין קברין אדהכי אסתלק אדם בדיוקניה וזומא ליה לאברהם וזוזיך, וביה (הוה) ידע אברהם דתמן (הוה) הוא זמין לאתקברא.

106. אמר ליה, אברהם, במטו מינה, קוסטרא קטיר אית הכא. אמר ליה קודשא בריך הוא טמרני הכא ומהוהא זמנא עד השתא אתטמרנא כגילדא דקירטא עד דאתית אנת בעלמא, השתא מכאן ואילך הא קיימא לי ולעלמא הוה בגינה.

107. זומי מה כתיב ויקם השדה והמערה אשר בו, קימה ממש הוה ליה מה דלא הוה ליה עד השתא. רבי אבא אמר ויקם השדה, ודאי קימה ממש דקם ואסתלק קמיה דאברהם בגין דעד השתא לא אתזוזי תמן כלום, והשתא מה דהוה טמיר קם ואסתליק וכדין קם כלא בגמוסוי.

108. אמר רבי שמעון בשעתא דעאל אברהם במערתא ואעיל שרה תמן, קמו אדם וזוהו ולא קבילו להקברא תמן, אמרו ומה אנו בכסופא קמי קודשא בריך הוא בהוהא עלמא בגין ההוה זומא דגרימנא והשתא יתוסף לן כסופא אזורא מקמי עובדין טבין דבכו.

109. אמר אברהם הא אנה זמין קמי קודשא בריך הוא בגינה דלא תכסיף קמיה לעלמין. מיד ואזורי בן קבר אברהם את (דף קכח ע"ב) שרה אשתו, מאי ואזורי בן. בתר דקביל אברהם עליה מלה דא.

110. אדם נכנס למקומו – חוה לא נכנסה, עד שקרב אברהם והכניס אותה אצל אדם וקבל אותה בשבילו. זהו שפתיב ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו, ולא כתוב לשרה, אלא את שרה, לרבות חוה. ואז התיישבו במקומם בראוי. זהו שפתיב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ושנינו באברהם. תולדות השמים והארץ – זה אדם וחוה. לא כתוב אלה השמים והארץ, אלא תולדות השמים הארץ, ולא תולדות בן אדם. והם התקיימו בשביל אברהם. ומנין לנו שהתקיימו בשביל אברהם? שפתיב ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם. ועד שבא אברהם לא התקיימו אדם וחוה במקומם באותו העולם.

111. רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו. אמר, המערה הזו אינה כפולה, שהרי כתוב מערת המכפלה, ואחר כך הכתוב קרא לה מערת שדה המכפלה. מכפלה הוא קרא לשדה.

112. אמר לו, כך קורא לה – מערת המכפלה, כמו שנאמר ויתן לי את מערת המכפלה, אבל ודאי חייך, המערה היא מכפלה, ולא השדה נקרא מכפלה. אלא השדה והמערה נקראים על שם מכפלה, שדה המכפלה ודאי, ולא המערה, שהרי המערה היא בשדה, ואותו השדה עומד בדבר אחר.

113. בא ראה, תחת ירושלים נכפלה כל ארץ ישראל, והיא עומדת למעלה ולמטה. כמו בן ירושלים למעלה – ירושלים מטה. אחוזה למעלה ואחוזה למטה. ירושלים למעלה אחוזה בשני צדדים – למעלה ולמטה [ירושלים] למטה אחוזה בשני צדדים – למעלה ולמטה, ומשום כך היא כפולה.

114. ועל בן השדה הוא מאותה מכפלה היא שבו היא שורה. כמו בן כתוב פריח השדה אשר ברכו ה', למעלה ולמטה, ומשום כך שדה המכפלה ודאי, ולא שדה כפול.

110. אדם עאל בדוכתיה זוהה לא עאלת, עד דקריב אברהם ואעיל לה לגבי אדם וקביל לה בגיניה, הדיא הוא דכתוב ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו, לשרה לא כתוב אלא את שרה לאסגאה זוהה, וכדין אתיישבו בדוכתיהו כדקא יאות, הדיא הוא דכתוב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ותנינן באברהם. תולדות השמים והארץ דא אדם וזוהה. אלה השמים והארץ לא כתוב, אלא תולדות השמים והארץ ולא תולדות בר נש. ואינן אתקיימו בגיניה דאברהם. ומנא כן דאתקיימו בגיניה דאברהם. דכתוב ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם. ועד דאתא אברהם לא אתקיימו אדם וזוהה בדוכתיהו בההוא עלמא.

111. רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אביו, אמר האי מערתא לאו איהו כפולתא, דהא כתיב מערת המכפלה, וקרא קרי לה לבתר מערת שדה המכפלה, מכפלה קא קרי ליה לשדה.

112. אמר ליה הכי קארי ליה מערת המכפלה כמה דאת אמר ויתן לי את מערת המכפלה, אבל ודאי זוהי לאו מערתא איהו מכפלה. ולא שדה אקרי מכפלה, אלא האי שדה ומערתא על שום מכפלה אקרון שדה המכפלה ודאי ולא מערתא, דהא מערתא בשדה איהו, וההוא שדה קאים במלה אזורא.

113. תא זוהי ירושלם ככל ארעא דישראל אתכפול תזוזתה. ואיהו קיימא לעילא ותתא, כזונוא דא ירושלם לעילא ירושלם לתתא, אזוידא לעילא ואזוידא לתתא, ירושלם ככל ארעא דישראל אתכפולתה. וירושלם לתתא, וירושלם לעילא אזוידת בתרין סטרין לעילא ותתא (ירושלם לתתא אחידתבתרין סטרין לעילא ותתא) ובגין כך כפולתא היא.

114. ועל דא האי שדה מיהיה כפולתא איהו דביה שריא. כזונוא דא כתיב כריז שדה אשר ברכו יי לעילא (דף קכט ע"א) ותתא, ובגין כך שדה המכפלה ודאי ולא שדה כפול.

115. עוד סוד הדבר – שדה המכפלה ודאי. מי המכפלה? [ה] שבשם הקדוש שהיא מכפלה. הכל עומד יחד, ובשבילה אמר בדרך נסתר ה' מכפלה, שלא היתה בשם הקדוש אות אחרת מכפלה פרט לזה.

116. ואף על גב שמערת המכפלה היתה ודאי, שהיא מערה בתוך מערה, אבל על שם אחר נקראת מערת המכפלה, כמו שנאמר. ואברהם ידע, ובשאר לבני חת, פסה את הדבר, ואמר ויתן לי את מערת המכפלה, על שם שהיא מערה כפולה, והתורה לא קראה לה אלא מערת שדה המכפלה כראוי.

117. והקדוש ברוך הוא עשה את הכל שימצא העולם הזה, כמו שלמעלה, ולהדביק זה עם זה שיהיה כבודו למעלה ולמטה. אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם בעולם הזה ובעולם הבא.

118. ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. רבי יהודה פתח, (תהלים סח) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך. הפסוק הזה נתבאר, אבל אשרי האיש שדרכיו פשרות לפני הקדוש ברוך הוא, והוא התרצה בו לקרבו אליו.

119. בא ראה, אברהם התקרב אליו, ותשוקתו היתה כל יום בזה. ולא התקרב אברהם ביום אחד או בפעם אחת, אלא מעשיו קרבוהו בכל ימיו מדרגה לדרגה, עד שהתעלה בדרגתו.

120. בשהיה זקן ונכנס לדרגות עליונות כראוי, שכתוב ואברהם זקן, ואז בא בימים, באותם ימים עליונים, באותם ימים ידועים בסוד האמונה. וה' ברך את אברהם בכל. שמשם יוצאות כל הברכות וכל טוב.

121. אשריהם בעלי התשובה, שהרי בשעה אחת ביום אחד [בפעם אחת] ברגע אחד קרבים לקב"ה, מה שלא היה כך אפלו לצדיקים גמורים שהתקרבו לקב"ה בכמה

115. תו רזא דמלה שדה המכפלה ודאי, מאן מכפלה, ה' רבשומא קדישא דאיהי מכפלה. וכלא קיימא כוזר, ובגניניה קאמר באורזו סתים ה' מכפלה דלא הוי בשומא קדישא את אזורא מכפלה בר איהי.

116. ואף על גב דמערתא כפלתא הוה ודאי דאיהי מערתא גו מערתא, אבל על שום אזורא אקרי מערת שדה המכפלה כמה דאתמר. ואברהם ידע, וכד אמר לבני זות כסי מלה ואמר ויתן לי את מערת המכפלה, על שום דאיהי מערתא כפלתא, ואורייתא לא קרי לה אלא מערת שדה המכפלה כדקא יאות.

117. וקודשא בריך הוא עבד כלא לאשתכוזא האי עלמא כזוזא דלעילא, ולא תדפקא דא בדא, למהוי קריה לעילא ותתא. זכאה זולקיהון דצדיקיא דקודשא בריך הוא אתרעי בהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

118. ואברהם זקן בא בימים וי' ברך את אברהם בכל. רבי יהודה פתחו (תהלים סח) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך, האי קרא (צד ע"ב) אתמר, אבל זכאה הוה בר נש דאורוזווי אתכשרן קמי קודשא בריך הוא ואיהו אתרעי ביה לקרבא ליה לגביה.

119. תא זוזי, אברהם אתקריב לגביה ותאובתיה דיליה הוה כל יומי בהאי, ולא אתקריב אברהם ביומא זודא או בזמנא זודא, אלא עובדוי קריבו ליה בכל יומי מדרגא לדרגא, עד דאסתלק בדרגוי.

120. כד הוה סיב ועאל בדרגין עלאין כדקא זוזי דכתוב ואברהם זקן, וכדין בא בימים באינן יומין עלאין באינן יומין ידיעאן ברזא דמהימנותא. וי' ברך את אברהם בכל. דמתמן נפקין כל ברכאן וכל טיבו.

121. זכאין אינן מאריהון דתשובה דהא בשעתא זודא ביומא זודא ברגעא זודא (דף קט ע"ב) קריבין לגבי קודשא בריך הוא, מה דלא הוה הכי אפילו לצדיקים

שנים. אברהם לא נכנס באותם הימים העליונים עד שהיה זקן, כמו שנאמר. וכן דוד, שכתוב (מלכים א א) והמלך דוד זקן בא בימים. אבל בעל התשובה מיד נכנס ונדבק בקב"ה.

122. רבי יוסי אמר, שנינו, המקום שבעלי התשובה עומדים בעולם ההוא, אין לצדיקים גמורים רשות לעמד בו, משום שהם קרובים למלך יותר מכלם, והם מושכים עליהם ברצון הלב יותר ובכח רב להתקרב למלך.

123. בא ראה, כמה מקומות מתקנים לקב"ה בעולם ההוא, ובכלם בית מושבים לצדיקים, כל אחד ואחד לפי דרגתו פראוי לו.

124. כתוב (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצירה, שהקדוש ברוך הוא מקרב אותם אליו, שעולים אותם הנשמות ממש למעלה ולהאחו בנחלתם שנתקנה להן. ישכן חצירה – אלו המקומות והדרגות שבחיו, ומי הם? כמו שנאמר (זכריה ג) ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה. וזוהי דרגה בין קדושים עליונים.

125. ומי שזוכאים לדרגה הזו הם שליחים של רבון העולם, כמו אותם המלאכים, ותמיד עושים שליחות ברצון רבונם, משום שאלו [התקדשו] תמיד בקדושה ולא נטמאו.

126. כמו כן מי שנטמא בעולם הזה, הוא מושך עליו רוח טמאה, וכשיוצאת ממנו נשמתו, מטמאים אותו, ומדורו בין אותם הטמאים, ואלו הם המזיקים של העולם. כמו שפמשיך אדם את עצמו בעולם הזה – כך הוא מדורו ונמשך באותו העולם [ואותן רוחות הטמאות מטמאות אותו ומכיסות אותו לגיהנם].

127. בא ראה, מי שמתקדש וסומר את עצמו בעולם הזה שלא יטמא, מדורו בעולם ההוא בין אותם קדושים עליונים ועושים

גמורים דאתקריבו גפי קודשא בריך הוא בכמה שנין. אברהם לא עאל באינון יומין עלאין עד דהוה סיב כמה דאתמר. וכן דוד דכתיב (מלכים א א) והמלך דוד זקן בא בימים. אבל מאריה דתשובה מיד עאל ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא.

122. רבי יוסי אמר תנינן אתר דמאריהון דתשובה קיימי ביה, בההוא עלמא, צדיקים גמורים לית לון רשו לקיימא ביה, בגין דאינון קריבין למלכא יתיר מפלהו, ואינון מושכי עליהו ברעותא דלכא יתיר ובזוילא סגיא לאתקרבא למלכא.

123. תא וזוי, כמה אתרין מתוקנין ליה לקודשא בריך הוא בההוא עלמא, ובכלהו בי מותבי לון לצדיקים. כל זוד וזוד לפום דרזיה כדקא וזוי ליה.

124. כתיב, (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצירה, דקודשא בריך הוא קריב לון לגביה דסלקין אינון נשמתין מתתא לעילא ולאתאודא באזוסנתיהון דאתתקנין להו. ישכן חצירה, אלן אתרין ודרגין לבר, ובאן אינון, כמה דאת אמר (זכריה ג) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. והאי הוא דרגא בין קדישין עלאין.

125. ובאן דזכאין לדרגא דא, אינון שליוון דמארי עלמא פאינון מלאכין ועבדין שליוותא תדיר ברעותא דמאריהון, בגין דאלין (אתקדשו) תדיר בקדושה ולא אסתאבו.

126. כגוונא דא, באן דאסתאב בהאי עלמא איהו משיך עליה רוזו מסאב, וכד נפק נשמתיה מניה מסאבין ליה ומדוריה בין אינון מסאבין ואלין אינון מזיקין דעלמא. כמה דאתמשך בר נש גרמיה בהאי עלמא הכי הוא מדוריה ואתמשך בההוא עלמא (נט ואינון רוחי מסאבי מסאבין ליה ואעלין ליה לגיהנם).

127. תא וזוי באן דאתקדש ונטיר גרמיה בהאי עלמא דלא אסתאב. מדוריה בההוא עלמא בין אינון קדישין (דף קל ע"א) עלאין ועבדין שליוותא תדיר,

תמיד שליחות, ואלו עומדים בחצר, כמו שנאמר (שמות כז) את חצר המשכן.

128. ויש אחרים שהם בפנים יותר שאינם בחצר, אלא בבית, כמו שנאמר (תהלים סה) נשבעה בטוב ביתך. אמר דוד, נשבעה בטוב ביתך. כיון שאמר ישכן חצריך, למה כתוב נשבעה בטוב ביתך? ישבע בטוב ביתך הנה צריך להיות, כמו שכתוב ישכן אלא הרי שנינו, אין ישיבה בעזרה אלא למלכי דוד לבדם.

129. ויש מקום לחסידים עליונים שנכנסים לפנים, ומי הם? ככתוב (במדבר ג) והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו וגו'. וכמה מדורים על מדורים ואורות על אורות נפרדים בעולם ההוא, וכל אחד מתבייש מאור חברו. כמו שהמעשים נפרדים בעולם הזה, כך גם מקומות ואורות נפרדים בעולם ההוא.

130. ובה וראה, הרי נאמר שאפלו בעולם הזה, בשאדם ישן על מטתו והנשמות צריכות לשוטט בעולם ויצאו מתוך הגוף, אין כל נשמה ונשמה עולה ומשוטטת לראות בכבוד סבר פני עתיק הימים, אלא כמו שנמשך תמיד וכפי המעשים, כך נשמתו עולה.

131. אם נטמא – הוא ישן והנשמה יוצאת, וכל אותן רוחות טמאות לוקחות אותה, ונדבקת בהן באותן הדרגות התחתונות שמשוטטות בעולם, והם מודיעות לה דברים שקרובים לבא לעולם. ולפעמים שמודיעים לה דברים פוזבים וצוחקים עליה, והרי פרשה.

132. ואם זוכה אדם, כשהוא ישן ונשמתו עולה, הולכת ושטה ובקעת בין הרוחות הטמאות הללו, וכלם מכרזים ואומרים: פנו מקום, פנו. זה אינו מצדנו! והיא עולה בין אותם הקדושים, ומודיעים לה דבר אחד אמת.

ואלין קיימי בוזר כמא דאת אמר, (שמות כז) את זוזר המשכן.

128. ואית אזורין דאינון לגו יתיר, דלאו אינון בוזר אלא בביתא כמא דאת אמר, (תהלים סה) נשבעה בטוב ביתך. אמר דוד נשבעה בטוב ביתך, דאמר ישכן זוזריך, אמאי כתיב נשבעה בטוב ביתך, ישבע בטוב ביתך מיבעי ליה כמה דכתיב ישכן. אלא הא תנינו לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו.

129. ואית אתר לחסידים עליונים דעילי לגו, ומאי אינון, כדכתיב, (במדבר ג) והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו וגו'. וכמה מדורים על מדורים ונהורין על נהורין מתפרשין ביהוא עלמא, וכל זוד אכסיף מנהורא דזובריה, כמה דעובדין אתפרשין בהאי עלמא הכי נמי דוכתיב ונהורין מתפרשין ביהוא עלמא.

130. ותא זוזי הא אתמר דאפילו בהאי עלמא כד בר נש נאים על ערסיה, ונשמתין אצטריכו לאתשוטטא בעלמא ונפקו מגו גופא, לאו כל נשמתא ונשמתא סלקא ושטיא למזוזי ביקר סבר אפי דעתיק יומין, אלא כמא דאתמשיך תדיר וכפום עובדי הכי נשמתיה סלקא.

131. אי אסתאב איהו נאים ונשמתא נפקא וכל אינון רוזין מסאבין נקטין לה ואתדבקת בהו באינון דרזין תתאין דשטיין בעלמא ואינון מודיעין לה מלין דאינון קריבין למיתני בעלמא, וכלמנין דמודיעין לה מלין כדיבן וזיבן בה ויהא אוקמוה.

132. ואי זכי בר נש כד איהו נאים, ונשמתיה סלקא אזלא ושטיא ובקעא בין אלין רוזין מסאבין, וכלהו מכרזין ואמרין, פנו אתר פנו, לאו דא מסטרנא, ואיהי סלקא בין אינון קדישין ומודיעי לה מלה זודא דקשוט.

133. וכשִׁירְדַת, כָּל אוֹתָם מַחְנוֹת שֶׁל עֲרֹבֹב רוֹצִים לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ לְדַעַת אוֹתוֹ הַדָּבָר, וְהֵם מוֹדִיעִים לָהּ דְּבָרִים אֲחֵרִים. וְהַדְּבָר הַהוּא שְׁנוּטְלַת בְּתוֹךְ אוֹתָם קְדוּשִׁים בֵּין אוֹתָם הָאֲחֵרִים הוּא כְּתוּבָא בְּתוֹךְ הַתְּבָנָה. וְזֶה [מִי] הוּא זוֹכֵה יוֹתֵר בְּעוֹד שֶׁהוּא עוֹמֵד וְהַנְּשֻׁמָּה עוֹמֵדָת בְּעוֹלָם הַזֶּה.

134. כְּמוֹ כֵן בְּשִׁוְצֵאוֹת הַנְּשֻׁמוֹת מִהַגּוֹף מִהָעוֹלָם הַזֶּה, רוֹצוֹת לְעֹלוֹת, וְכַמּוֹה שׁוֹמְרֵי הַפֶּתַח וּמַחְנוֹת מֵזִיקִים נִמְצָאִים. אִם הֵם מִצְדָּם – בָּלֵם אוֹחִזִים בָּהֶם בְּאוֹתָן הַנְּפֹשׁוֹת, וּמוֹסְרִים אוֹתָם בְּיַד דּוֹמָה לְהַכְנִיסָם לְגִיהֶנֶם.

135. וְאַחַר כֵּךְ עוֹלוֹת וְאוֹחִזִים בָּהֶם, וְהֵם נוֹטְלִים אוֹתָם, וּמְכַרְזִים בָּהֶם: אֵלּוּ הֵם שֶׁעֲבָרוּ עַל מִצְוֹת רְבוּנָם. וְכֵן מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָעוֹלָם. וְאַחַר כֵּךְ מַחְזִירִים אוֹתָם לְגִיהֶנֶם, וְכֵן עַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים. אַחַר שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים הֵם שׁוֹכְכִים בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁרְאוּ לָהֶם. אוֹתָם הַנְּשֻׁמוֹת שְׁזָבוּ עוֹלוֹת לְמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, וְזוֹכוֹת בְּמִקּוּמוֹתֵיהֶם.

136. בֵּא רְאָה, אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁנִּגְנְזוּ לָהֶם כְּמֵה טוֹבוֹת לְעוֹלָם הַהוּא, וְאִין מְקוֹם פְּנִימִי בְּכָל אוֹתָם בְּאוֹתָם שׁוֹדְעִים אֶת סוֹד רְבוּנָם וְיוֹדְעִים לְדַבֵּק בָּהֶם בְּכָל יוֹם. עַל אֵלּוּ כְּתוּב (ישעיה סד) עֵין לֹא רְאֵתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְבָּה לוֹ.

137. מֵה זֶה לְמַחְבָּה לוֹ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לב) חֲבָה אֶת אֵיבֹב בְּדָבָרִים. וְאֵלּוּ הֵם שְׁדוּחִקִים לְדָבָר שֶׁל חֲכָמָה וּמְדִיקִים אוֹתָהּ וּמְחַבִּים לְדַעַת אֶת בְּרוּר הַדָּבָר, וְהֵם מְכַרְזִים לְרְבוּנָם. אֵלּוּ הֵם שְׁרְבוּנָם מִשְׁתַּבַּח בָּהֶם בְּכָל יוֹם. אֵלּוּ הֵם שְׁנַכְנְסִים בֵּין עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים, וְאֵלּוּ נַכְנְסִים בְּכָל הַשָּׁעִרִים שֶׁלְמַעְלָה, וְאִין מִי שִׁמְחָה בִּידָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

138. בֵּא רְאָה, אֲבָרְהָם נִכְנַס לְדַעַת וְלִהְדַבֵּק בְּרְבוּנוֹ בְּרְאוּי לְאַחַר שֶׁהִקְדִּים אֶת מַעֲשָׂיו שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה, וְזוֹכֵה לְאוֹתָם הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים, וְהַתְּבָרָךְ מִהַמְּקוֹם שֶׁכָּל הַתְּבָרָכוֹת

133. וְכֹד נְזוּתָא כָּל אֵינֹן זֹבִילִין טְרִיקִין בְּעָאן לְאִתְקַרְבָּא בְּהַדָּה לְמוֹנְדַע הַהִיא מְלָה, וְאֵינֹן מוֹדְעִין לָהּ מְלִין אֲזוּרְגִין, וְהַהִיא מְלָה דְנֻטְלָא גֵו אֵינֹן קְדִישִׁין בֵּין אֵינֹן (דף קל ע"ב) אֲזוּרְגִין אִיהוּ כְּעַבְרָא גֵו תִּיבְנָא. וְהִיא (מֵאן) אִיהוּ דּוֹכִי יִתֵּר בְּעוֹד דֵּאִיהוּ קֵאִים וּנְשַׁמְתָא קִימָא (כְּהִיא עֲלֵמָא).

134. כְּזוּנָא דֵּא כֹד נְפִיקִין נְשֻׁמְתִין מִזּוֹפָא מִהִיא עֲלֵמָא, בְּעָאן לְסַלְקָא, וְכַמּוֹה תִּרְעִין זֹבִילִי טְהִירִין קִימִי, (ו) אִי אֵינֹן מוֹסְרִי אִיהוּ כְּלָהוּ אֲזוּרְגִין בְּהוּ בְּאֵינֹן נְפִשָׁאן וּמוֹסְרִי לוֹן בִּידָא דְרִיבְמָה לְאֵעֲלָא לוֹן בְּגִיהֶנֶם.

135. וּלְבַתֵּר סִלְקָן וְאֲזוּרְגִין בְּהוּ וְאֵינֹן נְטְלִי לְהוֹן וּמְכַרְזִי בְּהוּ אֵלִין אֵינֹן דְּעֵבְרוּ עַל פְּקוּדֵי דְּמֵאֲרִיהוֹן, וְכֵן שְׁטִיִין בְּכָל עֲלֵמָא. וּלְבַתֵּר מִהַדְרִי לְהוּ לְגִיהֶנֶם, וְכֵן עַד תְּרִיסַר יְרֻזִי. לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרֻזִי מִשְׁתַּכְכִּי בְּהַהוּא אֶתֵּר דְּאִתְזוּזִי לוֹן. אֵינֹן נְשֻׁמְתִין דְּזָכוּ סִלְקִי לְעֵילָא כְּמֵה דְּאִתְמַר וְזָכָאן בְּרוֹכְתֵיהוּ.

136. תֵּא זֹזִי, וְכַאִין אֵינֹן צְדִיקָא דְּאִתְגְּנִי לְהוּ כְּמֵה טְבִין לְהַהוּא עֲלֵמָא, וְלִית אֶתֵּר פְּנִימָאָה בְּכָל אֵינֹן כְּאֵינֹן דִּידְעִי רְזָא דְּמֵאֲרִיהוֹן וְיִדְעִי לְאִתְדַבְּקָא בְּהוּ בְּכָל יוֹמָא, עַל אֵלִין כְּתִיב, (ישעיה סד) עֵין לֹא רְאֵתָה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ, יַעֲשֶׂה לְמוֹזַכָּה לוֹ.

137. מֵאִי לְמוֹזַכָּה לוֹ, כְּמֵה דְּאִתְ אֲמַר (איוב לב) זוֹכָה אֶת אֵיבֹב בְּדָבָרִים. וְאֵלִין אֵינֹן דְּדוֹזְקִין לְמֵלָה דְּזוֹכְמֵתָא, וְדִיקִין לָהּ, וּמוֹזַכָּאן לָהּ לְמוֹנְדַע בְּרִירָא דְּמֵלָה, וְאִשְׁתַּמוּדְעָא לְמֵאֲרִיהוֹן, אֵלִין אֵינֹן דְּמֵאֲרִיהוֹן מִשְׁתַּבּוּז בְּהוֹן בְּכָל יוֹמָא, אֵלִין אֵינֹן דְּעֵאֲלִין בֵּין עֲלֵאִין קְדִישִׁין, וְאֵלִין עֵאֲלִין כָּל תִּרְעִי דְּלְעֵילָא וְלִית מֵאן דִּימְזוּזִי בִּידְהוֹן, וְכַפָּה זוֹלְקִיהוֹן בְּעֲלֵמָא דִּין וּבְעֲלֵמָא דְּאִתִּי.

138. תֵּא זֹזִי, אֲבָרְהָם עָאֵל לְמוֹנְדַע וּלְאִתְדַבְּקָא בְּמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא יָאוֹת לְבַתֵּר דְּאִקְדִּים עוֹבְדוּי בְּקְדִמִיתָא, וְזוֹכֵה בְּאֵינֹן יוֹמִין עֲלֵאִין, וְאִתְבָּרַךְ מֵאִתֵּר

יוצאות משם, שפיתוב וחי' ברוך את אברהם בכל. מה זה בכל? המקום של הנגר שאין פוסקים מימיו לעולמים.

139. אמר רבי חייא, באראה שאברהם לא רצה להתערב עם נשות העולם ולהדבק בשאר העמים עובדי כוכבים ומזלות, משום שנשות שאר העמים עובדי כוכבים ומזלות הם מטמאות את הגברים שלהם ולאותם שנדבקים בהם. משום שבשאר אברהם ידע את החכמה, ידע העקר והשרש, ומאיזה מקום יוצאות ומשוטטות רוחות טמאות בעולם, ועל כן השביע את עבדו שלא יקח אשה לבנו משאר העמים.

140. ואברהם יקח בא בימים וגו'. מתניתין. אמר רבי אלעזר על כל פנים כך הוא דהאי מתניתין שפיר, דאתעביד נשמתא ההוא דכתיב ביה (יחזקאל א) והנה אופן אזור בארץ אצל הנזירות לארבעת פניו. כדאמור בההיא מתניתא קמיתא.

141. אמר לו רבי אבא, יאמר לנו מר מאותה המשנה. אמר לו, כך התפרש בשלש עשרה מדות הרחמים בפרשה שלו, אבל כאן יש לנו לומר. פתח ואמר, (שיר ו) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה וגו'. אמר רבי אלעזר, מה היא שאנו קוראים כאן בשיר השירים לשון נקבה, ושם בתורה לשון זכר?

142. אלא, אמר רבי אלעזר, כאן בתורה נקרא בלשון זכר אצל הגוף מפני שהגוף מפני שהגוף אצל הנשמה כאשה אצל הזכר, והנשמה כלפי מעלה בנקבה בפני הזכר, וכל אחד יורש מעלתו.

143. שנינו שם, בארבע פעמים [בשנה] בשעה בכל יום העדן מנטף על הגן, ויוצא מאותם הטפות נהר גדול המתחלק לארבעה ראשים, ושמונה וארבעים טפות מנטף בכל יום, ומשם שבעים אילני הגן. זהו שפיתוב (תהלים קד) ישבעו עצי ה'. רבי תנחום אמר,

דכל ברכאן נפקי מתמן, דכתיב וי' ברוך את אברהם בכל. מאי בכל. אתר דנהרא דלא פסקי מימיו לעלמין.

139. אמר רבי חייא תא זוזי, דאברהם לא בעא לאתערבא בזשי עלמא ולא תדבקה בשאר עמין עובדי כוכבים ומזלות, בגין דזשייא דשאר עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות אינון סאבין לגוברייהו ולאינון דמתדבקיין בהון, בגין דכד אברהם ידע זוכמתא, ידע עקרא ושרשא ומאן אתר נפקי ושטיין רוזי מסאבין בעלמא, ועל דא אומי לעבדיה דלא יסב אתתא לבריה משאר עמין.

140. ואברהם יקח בא בימים וגו'. מתניתין. אמר רבי אלעזר על כל פנים כך הוא דהאי מתניתין שפיר, דאתעביד נשמתא ההוא דכתיב ביה (יחזקאל א) והנה אופן אזור בארץ אצל הנזירות לארבעת פניו. כדאמור בההיא מתניתא קמיתא.

141. אמר ליה רבי אבא לימא לן מר מההיא מתניתין אמר ליה הכי אתפרש בתלת עשר מוכין דרוזמי בפרשתא דיליה, אבל הכא אית לן למימר. פתוז ואמר (שיר השירים ו) אונת היא יונתי תמתי אונת היא לאמה וגו'. אמר רבי אלעזר מאי היא דאנן קרינן הכא בשיר השירים לישנא דנוקבתא, והתם באורייתא לישנא דדכורא.

142. אלא אמר רבי אלעזר הכא בתורה נקרא בלשון זכר אצל הגוף מפני שהגוף אצל הנשמה כאשה אצל הזכר, והנשמה לגבי מעלה, בנקבה בפני הזכר וכל אזור מעלתו יורש.

143. תנן התם בארבעה פעמים (נ"א בשנה) בשעה בכל יום, עדן מנטף על הגן, ויוצא מאותם הטפות נהר גדול המתזלק לארבעה ראשים, ושמונה וארבעים טפות מנטף בכל יום ומשם שבעים אילני הגן דהא הוא דכתיב, (תהלים קד) ישבעו עצי יי. רבי תנחום אמר מהכא (תהלים קו) משקה הרים מעליותיו, איזו היא

מכאן (שם) משקה הרים מעליותיו. איזו היא עליה? זהו עדן. ועדן באיזה מקום הוא? רבי יהודה אמר, למעלה מערבות הוא. רבי יוסי אמר, בערבות הוא, שהרי שנינו, שם גנוי חיים טובים ברכה ושלוש ונשמתי של צדיקים, והגנו העליון. הוא עדן למטה מכון כנגדו גן בארץ ונוטל ממנו שפע בכל יום.

144. אמר רבי אבהו, שמונה וארבעים נביאים עמדו להם לישראל, וכל אחד נטל בחלקו תמצית טפה אחת מאותם טפות של עדן, שהם שמונה וארבעים טפות. ומה אם כל נביא שנטל טפה אחת מהן היתה מעלתו ברוח הקדוש על כל השאר – אדם הראשון שהיה מקבל משמונה וארבעים לא כל שכן. מכאן אתה למד כמה היתה חכמתו.

145. רבי בא אמר רב כהנא, וכי מאין היה להם לנביאים מאותם הטפות? אלא כף שנינו, בכל טפה וטפה היוצאת מעדן, רוח חכמה יוצאת עמו, ועל כן נגזר במשנה: יש מים שמגדלים חכמים, ויש מים שמגדלים טפשים. ואותם המים שמגדלים חכמים, אותם המים היו מטפות של עדן.

146. שאמר רבי יוסי, המים שבהם טפות יושבים [נ"א יתרים] מכל אותם ארבעת הנהרות הראשונים, הוא שכתוב (בראשית ב) שם האחד פישון, מה זה שם האחד פישון? המיוחד מכלם פישון, והוא הנופל בארץ מצרים, ולפיכך היתה חכמת [לישראל] מצרים יותר מכל העולם.

147. ומשנגזרה גזרה שאבדה חכמת מצרים, נטל הקדוש ברוך הוא אותם הטפות וזרק אותם באותו הגן, באותו הנהר של גן עדן, שכתוב (שם) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. וזה היה מוליד ארבעה אחרים, והאחד המיוחד הנולד ממנו פישון היה. משנטלו אלו הטפות שלא יצאו מהגן, אבדה החכמה ממצרים.

148. ומאותה הרוח שהיתה יוצאת מעדן, תמצו [ומצו] כל נביא ונביא, והינו שכתוב

עליה זהו עדן. ועדן באיזה מקום הוא. רבי יהודה אמר למעלה מערבות הוא. רבי יוסי אמר בערבות הוא, דהא תנן שם גנוי חיים טובים, ברכה ושלוש ונשמתי של צדיקים והגנו העליון הוא עדן, למטה מכון כנגדו גן בארץ ונוטל ממנו שפע בכל יום.

144. אמר רבי אבהו שמונה וארבעים נביאים עמדו להם לישראל וכל אחד נטל בחלקו תמצית טפה אחת מאותם טפות של עדן שהם שמונה וארבעים טפות. ומה אם כל נביא שנטל טפה אחת מהן היתה מעלתו ברוח הקדוש על כל השאר. אדם הראשון שהיה מקבל משמונה וארבעים לא כל שכן, מכאן אתה למד כמה היתה חכמתו.

145. רבי בא אמר רב כהנא וכי מאין היה להם לנביאים מאותם הטפות, אלא הכי תנן, בכל טפה וטפה היוצאת מעדן רוח חכמה יוצאת עמו, ועל כן אתגזר במתניתין, אית מין מגדלן זוכימין, ואית מין מגדלן טפשין, ואינון מין מגדלן זוכימין אינון מין הו טפשין דעדן.

146. דאמר רבי יוסי, מין דביה טפין יתבין (נ"א יתירין) מכל אינון ארבע נהרי קדמאה הוא דכתיב, (בראשית ב) שם האחד פישון. מאי שם האחד פישון. המיווחד מכולם פישון והוא הנופל בארץ מצרים, ולפיכך היתה חכמת (לישראל) מצרים יותר מכל העולם.

147. ומשנגזרה גזרה שאבדה חכמת מצרים, נטל קודשא בריך הוא אותם טפין וזרק לון בההוא גנא, בההוא נהרא דגנתא דעדן דכתיב, (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. וזה היה מוליד ארבעה אחרים והאחד המיווחד הנולד ממנו פישון היה. משנטלו אלו הטפות שלא יצאו מהגן אבדה החכמה ממצרים.

148. ומאותו הרוח שהיה יוצא מעדן, תמצו (נ"ל ימצו) כל נביא ונביא, והיינו דכתיב מתהלה בגן לרווח

היום. וגנזו זה בגן ערן לעתיד לבוא, וזה הוא הנדהר שראה יוזקאל בנבואתו. ועל כן אמר הכתוב (ישעיה יא) כי מלאה הארץ דעה את ה' וגו'. שאותם מים תמיד מגדלים הידיעה בעולם.

149. שנו רבותינו, כל נשמתן של צדיקים למעלה, בעדן הן. ומה ממה שיורד מעדן ישגא החכמה בעולם – לעומדים בו ונהנים מהנאותיו וכסופיו על אחת כמה וכמה.

150. אמר רבי יצחק, בין שהנשמה זוכה לכנס בשערי ירושלים של מעלה, מיכא"ל השר הגדול הולך עמה ומקדים לה שלום. מלאכי השרת תמהים בה ושואלים עליה (שיר ג) מי זאת עלה מן המדבר. מי זאת עלה בין העליונה מהגוף החרב שדומה להבל, שכתוב (תהלים קמד) אדם להבל דמה. הוא משיב ואומר, (שיר ו) אחת היא יונתי תמתי. אחת היא – מיחדת היא. אחת היא לאמה – לאמה זו היא פסא הכבוד שהיא אם לנשמה ויולדת לה, שנגזרה ממנה.

151. ראוה בנות ויאשרוה – אלו שאר הנשמות שהן במעלתן למעלה והם הנקראות בנות ירושלים. אמר רבי יוסי, הנה חזרנו על מה שאמרנו – אלו נקראות בנות ירושלים, והאחרות נקראות בנות לוט. ראוה בנות ויאשרוה – שאר הנשמות משבחות לה ואמרות שלום בואך. מלכות ופילגשים – מלכות אלו האבות שהם מלכות, ופילגשים הם גרי הצדק. כלם משבחות ומקלסות אותה עד שנכנסת למעלה, ואזי הנשמה במעלתה ומתקיימת אריכות ימים. זהו שכתוב ואברהם זקן בא בימים. נכנס באריכות ימים לעולם הבא.

152. רבי אבא סבא קם על רגליו ואמר, מנוחה ושלום עצמות יהיו לך, רבי שמעון, שהחזרת עטרה לישנה. ששנינו בבביתא הראשונה, שבין שהנשמה היא בשלמותה במקום עליון [לזמן אחר נכנסים], לא שבה לגוף, אלא נבראות ממנה נשמות אחרות

היום. וגנזו זה בגן ערן לעתיד לבוא, וזה הוא הנדהר שראה יוזקאל בנבואתו. ועל כן אמר הכתוב (ישעיה יא) כי מלאה הארץ דעה את ה' וגו'. שאותם מים תמיד מגדלים הידיעה בעולם.

149. תנו רבנן כל נשמתן של צדיקים למעלה בעדן הן. ומה ממה שיורד מעדן ישגא החכמה בעולם, לעומדים בו ונהנים מהנאותיו וכסופיו, על אחת כמה וכמה.

150. אמר רבי יצחק בין שהנשמה זוכה לכנס בשערי ירושלים של מעלה. מיכא"ל השר הגדול הולך עמה ומקדים לה שלום. מלאכי השרת תמהים בו ושואלים עליה (שיר השירים ג) מי זאת עולה מן המדבר. מי זאת עולה בין העליונים מהגוף החרב שדומה להבל דכתיב, (תהלים קמד) אדם להבל דמה. הוא משיב ואומר (שיר השירים ו) אחת היא יונתי תמתי, אחת היא מיוחדת היא. אחת היא לאמה, לאמה זו היא פסא הכבוד שהיא אם לנשמה ויולדת לה שנגזרה ממנה.

151. ראוה בנות ויאשרוה. אלו שאר הנשמות שהן במעלתן למעלה והם הנקראות בנות ירושלים. אמר רבי יוסי הא זוזרנא על מה דאמרן אלו נקראות בנות ירושלים, והאחרות נקראות בנות לוט. ראוה בנות ויאשרוה. שאר הנשמות משבחות לה, ואמרות שלום בואך. מלכות ופילגשים, מלכות אלו האבות שהם מלכות. ופילגשים, הן גרי הצדק. כולם משבחות ומקלסות אותה עד שנכנסת למעלה, ואזי הנשמה במעלתה ומתקיימת אריכות הימים והיא הוא דכתיב ואברהם זקן בא בימים. נכנס באריכות הימים לעולם הבא.

152. רבי אבא סבא קם על רגליו ואמר, מנוחה ושלום גרמין יהא לך רבי שמעון בן יוזאי דזוזרת עטרה לישנה. דתנינן במתניתא קדמאה דכיון שהנשמה היא בתשלומה באתר עלאה (לזמנא בתרא עאלין) לא תבאת לגופא, אלא אתבריאן מנה נשמי אזורנין דנפקי

שיוצאות ממנה, והיא נשארת בקיים, עד שבא רבי שמעון בן יוחאי ודרש, ומה אם בעולם הזה שהוא הבל, והגוף שהוא טפה סרויחה, נכנסת בו אותה הנשמה – לעתיד לבא שיצורפו כולם ויהיה הגוף מבחר בקיים ותשלוש יותר, אינו דין להכניס אותה הנשמה בו בכל התשלומים והעלויים שבה?

מנה ואיני אשתארת בקיומא, עד דאתא רבי שמעון בן יוזאי ודרש ומה אם בעולם הזה שהוא הבל והגוף שהוא טפה סרויחה נכנסת בו אותה הנשמה. לעתיד לבא שיצורפו כולם ויהיה הגוף מובחר בקיים ותשלוש יותר, אינו דין להכניס אותה הנשמה בו בכל התשלומין והעלויין שבה.

153. אמר רבי אחא, אותה הנשמה [בו בכל התשלומים והעלויים שבה] ממש, ואותו הגוף ממש עתיד הקדוש ברוך הוא להעמידן בקיימן לעתיד לבא, אבל שניהם יהיו שלמים בתשלוש הדעת להשיג מה שלא השיגו בעולם הזה.

153. אמר רבי אחא אותה הנשמה (בו בכל התשלומין והעלויין שבה) ממש ואותו הגוף ממש עתיד הקדוש ברוך הוא להעמידן בקיימן לעתיד לבא, אבל שניהם יהיו שלמים בתשלוש הדעת להשיג מה שלא השיגו בעולם הזה:

154. ואברהם זקן בא בימים וגו'. רבי בו אמר רבי יוחנן, [באותם הימים] באותו עולם שהוא ימים, ולא בעולם הזה שהוא לילה. אמר רבי יעקב, באותם העולמות שהם ימים, באותם ההנאות והכסופים שהוא נחל. וה' ברך את אברהם בכל. באותה המשנה [ניא המעשר] שנתן לו הקדוש ברוך הוא משמו, שהיא אות ה"א, שבה נברא העולם.

154. ואברהם זקן בא בימים וגו'. רבי בו אמר רבי יוזנן (באותם הימים) באותו העולם שהוא ימים, ולא בעולם הזה שהוא לילה. אמר רבי יעקב באותם העולמות שהם ימים באותם ההנאות והכסופין שהוא נחל: ווי ברך את אברהם בכל. באותו המשנה (נ"א המעשר) שנתן לו הקדוש ברוך הוא משמו, שהיא אות ה"א, שבו נברא העולם.

155. ולמדנו, אמר רבי יוחנן, מטטרו"ן שר הפנים, שהוא נער עבד מרבו האדון המושל עליו, ממנה על הנשמה בכל יום להספיק לה מאותו האור שנצטנה, והוא עתיד לקחת חשבון פתק בבתי הקברות מדומה, ולהראות אותו לפני רבו, והוא עתיד לעשות שאור אותו העצם תחת הארץ, לתקן את הגופות ולקיים בשלמות של גוף בלי הנשמה, [בזמן] שהקדוש ברוך הוא ישלח אותה למקומה.

155. ותניא אמר רבי יוזנן מטטרו"ן שר הפנים שהוא נער עבד מרבו האדון המושל עליו, ממונה על הנשמה בכל יום להספיק לה מאותו האור שנצטנה, והוא עתיד למיסב זושבן פתקא בבתי קברי מן דומה ולאוזזאה ליה קמי מאריה, והוא זמין למעבד זמיר זהו ארמא תוזות ארעא לתקנא לגופייה ולקיימא לון בשלימותא דגופא בלא נשמתא (בזמנא) דהקדושא בריה הוא ישדר לה לאתרה.

156. אמר רבי יצחק, באותה שעה מה כתוב? ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל וגו'. מהו אל עבדו? אם בחכמה הוא נסתכל, מה זה אל עבדו? אמר רבי נהוראי, לא נסתכל אלא במה שאמר עבדו, עבדו של מקום, [זקן ביתו] הקרוב לעבודתו, ומי הוא? זה מטטרו"ן, כפי שאמרנו. שהוא עתיד ליפות את הגוף בבתי הקברות.

156. אמר רבי יצחק באותה שעה מה כתוב, ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל וגו'. מהו אל עבדו, אי בזכמתא דא נסתכל מהו אל עבדו. אמר רבי נהוראי לא נסתכל אלא במה שאמר עבדו, עבדו של מקום. (זקן ביתו) הקרוב לעבודתו, ומאן איהו, זה מטטרו"ן פדקאמרן, דאיהו עתיד ליפות לגוף בבתי קברי.

157. זהו שכתוב ויאמר אברהם אל עבדו, זה מטטרו"ן עבדו של מקום. זקן ביתו, שהוא תחלת בריותיו של מקום. המשל בכל אשר לו, שנתן לו הקדוש ברוך הוא ממשלה על כל צבאותיו.

158. ולמדנו, אמר רבי שמעון אמר רבי יוסי אמר רב, כל צבאותיו של אותו עבד נוטלים אור ונהנים מזיו הנשמה. שלמדנו, אור הנשמה לעולם הבא גדול מאור הכסא. והרי מהכסא נטלה הנשמה? אלא זה לפי הראוי לו, וזה לפי הראוי לו. רב נחמן אמר, גדול מאור הכסא ממש, שכתוב (יחזקאל א) דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. מה זה עליו? על זהו.

159. וכשהוא הולך לעשות שליחותו, כל צבאותיו והמרקבה שלו נזונים מאותו הוהר. זהו שהנשמה אומרת לו, [שכתוב] שים נא ידך, כלומר סיעתך. תחת ירכי – זהו אור הנשפע מן הנשמה עליהם.

160. אמר רבי יהודה ברבי שלום, כך קבלנו, בשעה שזה הולך בשליחותו של מקום, הקדוש ברוך הוא מניע כל צבאותיו של מעלה באות אחת משמו. אמר רב הונא, כך ירכי בגימטריא ר"ם. כלומר, הנשמה אומרת שים נא ידך, סיעתך, תחת מעלתו של רם ונשא המושל על הכל. ולאחר שצוה סיעת העליונים תחת ידו, אני משביעך שבועה גדולה בו.

161. אמר רבי יצחק, אלהי השמים ואלהי הארץ – הואיל ואמר בה' שהוא הכל, למה נאמר אלהי השמים? אמר רבי יהודה, שהוא אדון על הכל. בבת אחת וברגע אחד הוא מניע לכל, וכלם כאין נגדו. רבי יצחק אומר על שתים אותיות משמו, להורות שהוא הכל ואין אחר בלתו.

162. ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ. אמר רב הונא ואי הוינא עמהון דמארי מתניתא כד גלו רזא דנא לא איפרשנא מנהון הכי, דהא אנא זוזי עמיקין סגי אין בפומייהו דגלו ולא אתזוזיין לכול איניש. תא זוזי,

157. הדיא הוא דכתיב ויאמר אברהם אל עבדו, זה מטטרו"ן עבדו של מקום. (קפא א) זקן ביתו, שהוא תחלת בריותיו של מקום. המושל בכל אשר לו, שנתן לו קודשא בריה הוא ממשלה על כל צבאותיו.

158. ותאנא אמר רבי שמעון אמר רבי יוסי אמר רב, כל צבאותיו של אותו עבד נוטלים אור ונהנין מזיו הנשמה, דתאנא אור הנשמה לעולם הבא גדול מאור הכסא. והא מהכסא נטלה הנשמה. אלא זה לפי הראוי לו וזה לפי הראוי לו. רב נחמן אמר גדול מאור הכסא ממש דכתיב, (יחזקאל א) דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, מאי עליו על זהו.

159. וכשהוא הולך לעשות שליחותו כל צבאותיו והמרקבה שלו נזונין מאותו הוהר. הדיא הוא שהנשמה אומרת לו (דכתיב) שים נא ידך, כלומר סיעתך, תחת ירכי, זהו אור הנשפע מן הנשמה עליהם.

160. אמר רבי יהודה ברבי שלום כך קבלנו בשעה שזה הולך בשליחותו של מקום, קודשא בריה הוא מניע כל צבאותיו של מעלה באות אחת משמו. אמר רב הונא כך ירכי בגימטריא ר"ם. כלומר הנשמה אומרת שים נא ידך סיעתך תחת מעלתו של רם ונשא המושל על הכל ולאזור שצוה סיעת עליונים תחת ידו אני משביעך שבועה גדולה בו.

161. אמר רבי יצחק אלהי השמים ואלהי הארץ. הואיל ואמר בני שהוא הכל, למה נאמר אלהי השמים, אמר רבי יהודה שהוא אדון על הכל, בבת אחת וברגע אחד הוא מניע לכל וכלם כאין נגדו. רבי יצחק אומר על שתים אותיות משמו להורות שהוא הכל ואין אזור בלתו:

162. ואשביעך בני אלהי השמים ואלהי הארץ. אמר רב הונא ואי הוינא עמהון דמארי מתניתא כד גלו רזא דנא לא איפרשנא מנהון הכי, דהא אנא זוזי עמיקין סגי אין בפומייהו דגלו ולא אתזוזיין לכול איניש. תא זוזי,

בפיהם שגלו ולא ראויים לכל אדם. בא ראה, שבועת הברית הזו נשבעת הנשמה, שכתוב אשר לא תקח אשה לבני.

163. אמר רבי יצחק, מכאן משמע, שהואיל ואתה הולך בשליחות זו, לא תקח אשה לבני. כלומר שלא תקח גוף לבני [לבני] להכנס בגוף אחר, בגוף זר, בגוף שאינו ראוי לו, אלא בהוא ממש שהוא שלי, בהוא ממש שיצאתי ממנו. זהו שכתוב כי אם אל ארצי ואל מולדתי תלך.

164. אמר רבי יוסי, מהו ולקחת אשה לבני ליצחק? אמר רבי יצחק, אותו הגוף שנצטער עמי באותו העולם ולא היה לו הנאה וכסוף בו מפני יראת קונו, אותו הגוף ממש תקח ליצחק עמו בשמחת הצדיקים הוא, ליצחק עמו בשמחת הקדוש ברוך הוא, ליצחק עמו שעכשו עת שחוק בעולם. זהו שכתוב (תהלים קכו) אז ימלא שחוק פיני וגו'.

165. אמר רבי יהודה בר יצחק, בא תשמע, אין מלאך אחד עושה אלא שליחות אחת, ולא שתי שליחות בבת אחת. ולמדנו, אמר רבי אבא, מלאך אחד, אשר קסת הסופר במתניו, עתיד להרשים כל אחד ואחד על מצחו, ולאחר פן השר הגדול הולך לתקן כל אחד ואחד ולהעמידו לקבל נשמתו. זהו שכתוב הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה. מה זה לפניך? לפני שליחותך.

166. רבי (אלעזר) אליעזר הלך לראות את רבן יוחנן בן זכאי רבו, ואותו היום היה ראש חודש. כשהגיע אליו, אמר לו, הבאר שמנקה מכל טנפת, וממלאים אותו ונובע משלו יותר, מה רוצה באן?

167. אמר לו, חייב אדם להקביל פני רבו. אמר לו, לא כך אמרת, אלא אני רואה בפניך שדבר חדש יש אצלך מאותם העמקים שאתה עתיד לשאל.

168. אמר לו, ראיתי את האור הראשון הזה שמסעותיו עשרה, ונוסע בעשרה, ובסוד

שבועת קיימא דא אומי לה נשמתא דכתיב אשר לא תקוז אשה לבני.

163. אמר רבי יצחק מהכא משמע שהואיל ואתה הולך בשליחות זה לא תקוז אשה לבני, כלומר שלא תקוז גוף לבני (ד"אלבניני) לכנס בגוף אזור בגוף זר בגוף שאינו ראוי לו, אלא בהוא ממש שהוא שלי, בהוא ממש שיצאתי ממנו, הרי הוא דכתיב כי אם אל ארצי ואל מולדתי תלך.

164. אמר רבי יוסי מהו ולקחת אשה לבני ליצחק. אמר רבי יצחק אותו הגוף שנצטער עמי באותו העולם, ולא היה לו הנאה וכסוף בו מפני יראת קונו, אותו הגוף ממש תקוז ליצחק עמו בהאי שמזות הצדיקים. ליצחק עמו בשמחת הקדוש ברוך הוא, ליצחק עמו דעכשו עת שחוק בעולם הרי הוא דכתיב, (תהלים קכו) אז ימלא שחוק פיני וגו'.

165. אמר רבי יהודה בר יצחק תא שמע אין מלאך אזור עושה אלא שליחות אזור, ולא ב שליחות בבת אזור. ותניא אמר רבי אבא מלאך אזור אשר קסת הסופר במתניו עתיד להרשים כל אזור ואזור על מצונו, ולאזור פן השר הגדול הולך לתקן כל אזור ואזור ולהעמידו לקבל נשמתו, הרי הוא דכתיב הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה, מאי לפניך לפני שליחותך.

166. רבי (אלעזר) אליעזר אול למוזמי לרבן יוחנן בן זכאי רביה, והוא יומא ריש ירוזא הוה, כד מטא גביה אמר ליה בירא דלסריין, ומליין ליה, והוא נביע מדריה יתיר, מאי בעא הכא.

167. אמר ליה זוייב אדם להקביל פני רבו. אמר ליה לאו על כך אמרית. אלא אנא זומי באנפך דמלה זודתא אית גבר מאינן עמיקים דאת עתיד למתבע.

168. אמר ליה, זומינא האי אור הראשון דמטלני עשרה ובעשרה גטיל, וברוא דעשרה זיהיג לכלא,

של עשרה מנהיג את הכל, ובאותיות של עשרה עושה את מעשיו. ולמדנו, עשרה פתקים, עשרה מפתחות של בית חולים בידו, ועשרה פתקים נוטל בגן עדן להתקין ארץ על גופות הצדיקים.

169. אמר לו, אליעזר ברי זומית היית רואה יותר ממלאך קדוש של העולם, בעשרה נברא, בעשרה מנהג. בעשרה הפסא הקדוש. בעשרה התורה, הוא בעשרה מסעותיו. בעשרה עולמות. עליונים [בעשרה]. ואחד עליון על הכל ברוף הוא.

170. ואמר לך דבר, דעתו של בעל המשנה היתה בזה. מה כתוב? ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך. אמר לו, רבי, זכיתי לפסוק הזה, אבל וכל טוב אדניו בידו מהו? אמר לו, הוא שמו של רבו שהלך אליו להכניסו ולהנהיג [ולהגן] אותו. אמר, זהו ודאי, כי שמי בקרב.

171. שנינו, אמר רבי אבהו, בא ראה, מי שידע את שמו על בריו, יודע שהוא ושמו אחד, הקדוש ברוף הוא ושמו אחד, שכתוב (זכריה יד) ה' אחד וגו'. [פלים] כלומר, השם והוא אחד.

172. אמר רבי אבא, לעת ערב – זהו יום ששי, שהוא ערב השבת, שאז הזמן להעמיד את המתים. מה משמע? ששנינו. ששת אלפי שנים הוא העולם, והוא אלף הששי שהוא סיום הכל. והינו לעת ערב, זמן סיום הכל. לעת צאת השאבת – אלו הם תלמידי חכמים השואבים מימיה של תורה, שהוא עת לצאת ולהתנער מן העפר.

173. ואמר רבי אבא, עוד יש לדעת, ששנינו, אותם המתעסקים לדעת את בוראם בעולם הזה ונשמתם בתשלומה לעולם הבא, זכו לצאת משבועות הנשמה, הולך לדעת מי הוא גופה ממש ומה הוא. הנה אנכי נצב על עין המים, אף על גב שתלמיד

ובאותיותא העשרה עביר עובדוי. ותאנא עשרה פתקין עשרה מפתחון דבי קצרי בידוי, ופתקין עשרה נטיל בגינתא דערן לאתקנא ארעא על גופיהון הצדיקיא.

169. אמר ליה אליעזר ברי זומית היית יתיר ממולאכא קדישא דעלמא, בעשרה אתברי, בעשרה אתנהיג. בעשרה פרסייא קדישא, בעשרה אורייתא, הוא בעשרה מטלגוי, בעשרה עלמין עלאין (בעשרה) וזוד עלאה על כלא בריה הוא.

170. ואימא לך מלה דעתיה דמארי דמתניתא הוה בהאי מה פתיב ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך. אמר ליה רבי זכיא לפסוקא דא, אבל וכל טוב אדניו בידו מהו. אמר ליה הוא שמייה דמאריה דאיל גבי לאעלא ליה ולאנהגא (ולאגנא) ליה, אמר דא ודאי הוא כי שמי בקרב.

171. תנן אמר רבי אבהו תא זוזי, מאן הידע שמייה על בורייה, ידע דהוא ושמייה זוד הוא, קודשא בריה הוא ושמייה זוד דכתיב, (זכריה יד) יי אזור וגו' (כלהו) כלומר השם והוא אזור.

172. אמר רבי אבא אית לאסתכלא בפרשתא דא: ויברך הגמלים מזוזין לעיר אל באר המים. אמר רבי אבא מזוזין לעיר, דא הוא בי קברי. אל באר המים, דתניא הנקדמים בבתי קברי אותם ששאו ונתנו בתורה, דהא תנן כשזכנס אדם לקבר מה דשאלו ליה תזילא אם קבע עתים לתורה דכתיב, (ישעיה לג) והיה אמונת עתך וגו'. וכשייצא אינו דין (לקיים) להקימם בתזולה.

173. אמר רבי אבא לעת ערב זהו יום ששי שהוא ערב השבת שאז הזמן לקיימא מתנייא, מאי משמע דתנן שיתא אלפי שנין הוי עלמא, והוא אלף הששי שהוא סיום הכל, והינו לעת ערב, זמן סיום הכל. לעת

חכם הוא, הולך אחר התשלים, שכתוב והיה העלמה היצאת לשאב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים מכדך – אמר לי רמז ידיעתו ממה שהשגת.

174. ואמרה אלי גם אתה שתה – אף אתה עבד [כמודך] כמוני, ולא נתחלף לי [על] ידיעתך בידיעתו של מקום ברוד הוא, וצריך אתה להשיג, שאתה נברא כמוני.

175. וגם לגמליך אשאב – כלומר, ידיעת השגתי שלא השיגו סיעתך, וידעתי כי מעלה יש לי עליך והיאך נברא אתה מזיו הנתון אצלך. אם הוא אומר סימן זה יהי מסור בידי על כל דברים אלו, ואדע שהיא האשה, הוא הגוף מאותה הנשמה, השבועה שהשביעני.

176. ויהי הוא טרם בלה לדבר וגו'. רבי יצחק אמר רבי יהודה, בעוד שכל הענינים הוא רוצה לנסות על הגוף, מה כתוב? והנה רבקה יצאת, זהו הגוף קדוש שנתעסק בדברי תורה וכתת גופו להשיג ולדעת את קונו. אשר ילדה לבתואל – אמר רב יהודה, בתו של אל. בן מלכה – בן מלכה של עולם. אשת נחור אחי אברהם – חברת השכל, גוף שנדבק בשכל, והיא אח הנשמה. וכדה על שכמה – משא החכמה עליה.

177. וירץ העבד לקראתה – זה מטטרו'ן. ויאמר הגמיאיני מעט מים מכדך – אמר לי רמז חכמה בידיעת בוראך ממה שעסקת בעולם שיצאת ממנו. אמר רבי אבא, כמו שפרשנו, אחר כל זה מה כתוב? ואשם הנזם על אפה והצמידים על ידיה.

צאת השואבות, אלו הם תלמידי זוכמים השואבים מימיה של תורה שהוא עת לצאת ולהתנער מן העפר.

174. ואמר רבי אבא עוד יש לדעת הנתון אותם המתעסקים לדעת את בוראם בעולם הזה ונשמתם בתשלומו לעולם הבא וכו' לצאת משבועות הנשמה הולך לדעת מי הוא גופה ממש ומאי הוא. הנה אנכי נעב על עין המים אף על גב שתלמיד זוכם הוא הולך אזור התשלומו, דכתיב והיה העלמה היצאת לשאוב ואמרתי אליה השקיני נא מעט מים מכדך אמור לי רמז ידיעתו ממה שהשגת.

175. ואמרה אלי גם אתה שתה, אף אתה עבד (כמודך) כמוני ולא נתזכף לי (על) ידיעתך בידיעתו של מקום ברוד הוא, וצריך אתה להשיג שאתה נברא כמוני.

176. וגם לגמליך אשאב, כלומר ידיעת השגתי שלא השיגו סיעתך, וידעתי כי מעלה יש לי עליך והיאך נברא אתה מזיו הנתון אצלך. אם הוא אומר סימן זה יהי מסור בידי על כל דברים אלו, ואדע שהיא האשה היא הגוף מאותה הנשמה השבועה שהשביעני:

177. ויהי הוא טרם בלה לדבר וגו'. רבי יצחק אמר רבי יהודה בעוד שכל הענינים הוא רוצה לנסות על הגוף, מאי כתיב והנה רבקה יוצאת, זהו הגוף קדוש שנתעסק בדברי תורה וכתת גופו להשיג ולדעת את קונו. אשר ילדה לבתואל, אמר רב יהודה בתו של אל. בן מלכה, בן מלכה של עולם. אשת נחור אחי אברהם, חברת השכל, גוף שנדבק בשכל והיא אח הנשמה. וכדה על שכמה, משא החכמה עליה.

178. אמר רבי אבא, אותם העצמות שנפזרו לכאן ולכאן, הוא צומד אותם ושוקלם זה על זה, כמו שנאמר (ישעיה נח) ועצמתיה יחליץ. אמר רבי אבא, באותה שעה אותו הגוף עומד בארץ ישראל, ושם נכנס בו נשמתו.

179. אמר רבי יוחנן, מי מוליך הגוף לארץ ישראל? אמר רבי זירא, הקדוש ברוך הוא עושה מחלות תחת הארץ, והם מתגלגלים והולכים לארץ ישראל. זהו שכתוב (שם כו) וארץ רפאים תפיל.

180. אמר רבי יצחק, גבריאל מוליך אותם לארץ ישראל, מנין לנו? שכתוב (בראשית כד) התלכי עם האיש הזה, וכתוב שם (דניאל ט) והאיש גבריאל. אמר רבי יוסי, מהו שכתוב ולרבקה אח ושמו לבן? אמר רבי יצחק, אין יצר הרע בטל מן העולם. אף על פי שכלו לא נמצא – קצתו נמצא.

181. בא ראה, בתחלה פשהיה מוטל בעולם הזה, נקרא לוט. לעולם הבא [יבדל] יבטל מן העולם, אבל [לעתיד לבא] לא בלו, ונקרא לבן, לא מנוול כבראשונה, אלא כמי שרוחץ מנוולו. למה צריך לבן? אמר רבי שמעון, לעשות פריה ורבייה צריך. שאמר רבי שמעון, אם אין יצר הרע נמצא, פריה ורבייה אינו מצוי.

182. בא תשמע, בין שהגוף נבנה ועומד בקיומו, מה כתוב? וישלחו את רבקה אחתם וגו'. מה זה ואת מנקתה? זה כח התנועה. רבי יצחק אמר, זה כח הגוף.

183. רבי אבהו פתח בפסוק הזה, (שיר ד) אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי וגו'. אמר רבי אבהו, בין שהגוף נבנה על קיומו

178. וירץ העבד לקראתה. זה בוטטרוין. ויאמר הגמיאיני נא מעט מים מכדה, אמור לי רבו זוכמתא בידיעת בוראך ממה שעסקת בעולם שיצאת ממנו. אמר רבי אבא כדפרשינן, אזור כל זה מזה כתיב ואשים הגזם על אפה והצמידים על ידיה. אמר רבי אבא אותם העצמות שנפזרו לכאן ולכאן, הוא צומד אותם ושוקלם זה על זה כמה דאת אמר, (ישעיה נח) ועצמותיה יזולין.

179. אמר רבי אבא באותה שעה אותו הגוף עומד בארץ ישראל ושם נכנס בו נשמתו. אמר רבי יוחנן מי מוליך הגוף לארץ ישראל, אמר רבי זירא קודשא בריה הוא עושה מוזילות תנות הארץ והם מתגלגלים והולכים לארץ ישראל הדא הוא דכתיב, (ישעיה כו) וארץ רפאים תפיל.

180. אמר רבי יצחק גבריאל מוליך אותם לארץ ישראל, מנין לן דכתיב, (בראשית כד) התלכי עם האיש הזה, וכתוב התם (דניאל ט) והאיש גבריאל. אמר רבי יוסי מאי דכתיב ולרבקה אזור ושמו לבן. אמר רבי יצחק אין יצר הרע בטל מן העולם, אף על פי שכלו לא נמצא קצתו נמצא.

181. תא זוזי, בתחלה פשהיה מוטל בעולם הזה נקרא לוט, לעולם הבא [יבדל] יבטל מן העולם, אבל [לעתיד לבא] לא כולו, ונקרא לבן לא מנוול כבראשונה אלא כמאן דסוזי מנוולו. לבן למאי אצטריך. אמר רבי שמעון למעבד פריה ורבייה אצטריך, דאמר רבי שמעון אם אין יצר הרע נמצא, פריה ורבייה אינו מצוי.

182. תא שמע בין שהגוף נבנה ועומד בקיומו, מאי כתיב וישלחו את רבקה אחותם וגו'. מאי (הוי) ואת מניקתה, זה כח התנועה. רבי יצחק אמר זה כח הגוף.

183. רבי אבהו פתח בהאי קרא (שיר השירים ד) אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי וגו', אמר רבי אבהו

ומביאין אותו לקבל נשמתו לארץ ישראל, הנשמה ממתנת אליו ויוצאת לקראתו, כמו שנאמר ויצא יצחק לשוב בשדה. זהו שכתוב אתי מלבנון בלה, זו היא הנשמה. תשורי מראש אמנה, הינו שכתוב וישא עיניו וירא.

184. אמר רבי יהודה, אם הנשמה היא, יפה אברהם כפי שאמרנו. אבל מה זה יצחק? אמר רבי אבהו, הנה החברים אמרו שעכשו נקרא יצחק על שם השמחה הרבה שבעולם.

185. אמר רבי אבהו, בתחלה נקראת הנשמה אברהם והגוף שרה. עכשו נקראת הנשמה יצחק והגוף רבקה. שנינו במשנה, אמר רבי שמעון, ארבעים יום קדם קיום הגוף ממתנת הנשמה לגוף בארץ ישראל. באיזה מקום? במקום המקדש.

186. אמר רבי אבהו, בא ראה, ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו. אהב את אותו הגוף ומתנחם עמו, והוא עת לשחק והחדוה בעולם.

187. אמר רבי יהודה, הרי כל הפרשה הוא התבררה לנו, אבל לא יכלנו לדעת מהו. ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. ולשקול הדעת כל הפרשה הוא לסתר.

188. בשבא רב דימי, אמר, הפרשה הוא שמעתי ולא נזכרתי. אמרו שעליונים תקיפים לא זמנה לגלות, ואנו מה נאמר? קם רבי יהודה ואמר, משיבת חברינו בעלי המשנה גלויה.

189. קמו והלכו הוא ורבי ייסא ורבי חייא. מצאו את רבי אלעזר ברבי שמעון, והיה מגלה את סודות התפלין. נכנסו לפניו ואמרו, במה מתעסק מר? אמר להם, את טעם התפלין אמרתי, שהרי אשרי האיש שמניח תפלין וידע את הטעם שלהן.

190. אמרו, אם נוח לפני מר, יאמר לנו הדבר. אמרו, שמענו מאביך, שהקדוש ברוך

פיון שהגוף נבנה על קיומו ומביאין אותו לקבל נשמתו לארץ ישראל, הנשמה ממתנת אליו ויוצאת לקראתו כמה דאת אמר וישא יצחק לשוב בשדה. הרי הוא דכתיב אתי מלבנון בלה. זו היא הנשמה. תשורי מראש אמנה, היינו דכתיב וישא עיניו וירא.

184. אמר רבי יהודה אם היא הנשמה, תינוז אברהם כדקאמרן, אבל יצחק מהו. אמר רבי אבהו הא זכרין אמרו דעכשיו אתקרי יצחק על שום זדוותא סגיא דבעלמא.

185. אמר רבי אבהו בתוזה נקראת הנשמה אברהם והגוף שרה, עכשיו נקראת הנשמה יצחק והגוף רבקה. תנוז במתניתין, אמר רבי שמעון ארבעים שנה קודם קיום הגוף ממתנת הנשמה לגוף בארץ ישראל. באיזה מקום? במקום המקדש.

186. אמר רבי אבהו תא זוזי, ויקוז את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו. אהב לאותו הגוף ומתנחם עמו, והוא עת לשחוק והחדוה בעולם.

187. אמר רבי יהודה הא כל פרשתא דא אתברר כן, אבל לא יכלנא למנדע מהו: ויסף אברהם ויקוז אשה ושמה קטורה. ולשקולא דדעתא כל פרשתא דא ליסתורי.

188. פד אתא רב דימי, אמר, האי פרשתא דא שמענא ולא אדפרנא, אמרו דעלאין תקיפין לא זמנה לגלאה ואנן מאי זימא. קם רבי יהודה ואמר ממתיתתא דזכרנא מארי מתניתא גליא.

189. קמו ואזלו הוא ורבי ייסא ורבי זוייא, אשכוזוהו לרבי אלעזר ברבי שמעון והוה מגלה רזין דתפלין. עאלו קמיה ואמרו במאי אתעסק מר. אמר לון טעמא דתפלין אמניא, דהא זכא הוא בר נש דמניז תפלין וידע טעמא דידהו.

190. אמרו אי זינא קמיה דמר לימא כן מלה. אמרו שמענא מאבוה דקודשא בריה הוא ברזימו סגיא

הוא באהבה רבה שהיתה לו עם ישראל אמר להם לעשות לו בית משכן כמו המרכבה העליונה שלמעלה, ויביא את דיורו עמם. זהו שכתוב (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ושמענו מאביד, שבאן סתום הטעם של התפלין בפסוק הזה.

191. אמר לו, בא ראה, כמו העליון נעשה המקדש במרכבותיו הקדושות, ואחר כך השרה הקדוש ברוך הוא את דיורו עמם פענן הזה. וכמו בן התעוררו החברים בעלי המשנה בטעם התפלין, שיהיה אותו האיש דגמא של המרכבות העליונות, מרכבה תחתונה מרכבה עליונה, להביא את מלכותו וישרה דיורו עליו.

192. ושנינו, יש בו סודות עליונים ודגמתם, ויש בו שלש מרכבות, דגמת העליונים הקדושים סודות של שלש אותיות של השמות הקדושים, שלשה עולמות, מרכבות שלש אותיות, ארבע פרשיות שולט על ארבע. ועל פן סוד השי"ן של שלשה כתרים, ושי"ן של ארבעה כתרים, שלשה מלכים שולטים בגוף, תפלין עליו, הקדוש ברוך הוא למעלה. אלו תפלין של ראש. התפלין של זרוע ארבע פרשיות.

193. הלב רוכב, דגמא של המרכבה התחתונה, והתחתון רוכב. עוד שנינו, זה הרכב של הזרוע למטה. והלב רוכב, דגמא שהוא למטה, ונמסרו בידו להכניס אותם כל חילות השמים. כך הלב רוכב למטה, ונמסרו בידו כל איברי הגוף.

194. ומעליו ארבע פרשיות על המוח, שהוא הראש. אבל הקדוש ברוך הוא שליט עליון, המלך מהכל. [ורוים] וסוד החכמה הזו הוא כמו שהמקדש, שכתוב ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה. ועליהם דיור המלך בארבע אותיות שתי מרכבות.

195. וכמו זה הלב והמוח, הלב מפאן והמוח מפאן, ועליהם מדורו של הקדוש ברוך הוא בארבע [ארבע] פרשיות. אמר רבי אלעזר,

דהיה ליה עם ישראל אמר לון למעבד ליה ביי משפנא פנונא דרתיכא עלאה דלעילא וייתי דיוריה עמהון הדא הוא דכתיב, (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ושמענו מאבוק דהכא סתים טעמא דתפלין בהאי פסוקא.

191. אמר ליה תא וזוי, פנונא עלאה אתעבד מקדש ברתיוכי קדישין, ובתר פן אשרי קודשא בריה הוא דיוריה עמהון, פענינא דא, וכנונא דא אתערו זברינא מארי מתניתא בטעמא דתפלין, למהוי ההוא גברא דונמא דרתיכי עלאין, רתיכא תתאה רתיכא עלאה, למיתי מלכותא דיליה וישרי דיוריה עלויה.

192. ותנינן אית ביה רזין עלאין ודוגמיהון, ואית ביה תלת רתיכין, דוגמת עלאין קדישין רזין דתלת אתוותא דשמהן קדישין, עלמין תלת, רתיכין תלתא אתוותא, ארבע פרשיות שליט על ארבע, ועל כך רזא דשי"ן דתלת כתרין, ושי"ן דארבע כתרין, תלתא מלכין שליטין בגופא תפלין עלוי קודשא בריה הוא לעילא, אלן תפלין דרישא, תפלין דזרועא ארבע פרשין.

193. לבא רכיב דונמא דרתיכא תתאה ותתאה רכיב. עוד תנינן דא רכיבא דזרועא לתתא. ולבא רכיב, דונמא דאיהו לתתא ואתמסרון בידיה לאעלאה לון כל זיילי שמיא, כך לבא הוא רכיב לתתא ואתמסרו בידי כל אברי גופא.

194. ועילא בעיה ארבע פרשין על מוזא דרישא איהו, אבל קודשא בריה הוא שליטא עלאה מלכא מכלא. (ורוח) ורזא דזוכמתא דא, הוא פנונא דמקדשא דכתיב ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה. ועליוהו דיוריה דמלכא בארבע אתון תרין רתיכין.

195. וכהאי גוונא לבא ומוזא, לבא מפאן ומוזא מפאן ועליוהו מדוריה דקודשא בריה הוא

מכאן והלאה סודות הפתרים, האותיות והפרשיות בגופם וברצועותיהם. הלכה למשה מסיני והרמוז שלהם התגלה, והטעם של הכל בשלש עשרה מדות [הרחמים].

בארבע (ד"א ארבע) פרשיין. אמר רבי אלעזר מפאן ולהלאה רזי דכתרי אתוותא ופרשיין בגופייהו ורצועותיהון. הלכה למשה מסיני ורמיזא דלהון אתגלי וטעמא דכלא בתלת עשר מכילין (דרחמי).

196. אמר רבי יהודה, אלמלא לא באתי אלא עבור הסוד הזה – די לי. אמרו לו, אשרי חלקך בעולם הבא, שכל רז אינו אנוס לך. אמרו לו, באנו לפני מר לדעת את סוד הפסוק הזה, ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה.

196. אמר רבי יהודה אלמלא לא אתינא אלא בדיל רזא דא דיני. אמרו ליה זכאה זולקה לעלמא דאתי דכל רז לא אגיס לה. אמרו ליה אתינא קביה דמר למנדע רזא דהאי פסוקא ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה.

197. אמר, פרוש של הפסוק הזה כמו שגלו חברינו בעלי המשנה, שבאשר הנשמה תבוא באותו הגוף הקדוש שלה, הנה הדברים היו על הרשעים שקימו ויבשירו את מעשיהם, ויתן להם מזון כבודו שידעו וישבו ויזכו זכות שלמה.

197. אמר פירושא דהאי פסוקא כמה דגלו זוברנא מארי מתניתין, דכד נשמעתא ייתי ביהוא גופא קדישא דילה, הא מיליניא הוו על זמיניא דיקומון ויבשרון עוברין ויתן להו מזינא יקרא דיליה דינדעון ויתבון ויזכו זכותא שלימתא.

198. וכשראה את זה שלמה, היה [תמה הרבה] הרבה ואמר, (קהלת ח) ובכן ראיתי רשעים קברים ובאו וממקום קדוש יהלכו, שיבאו ויחיו ממקום קדוש. ושנינו. אמר רבי אבא אמר רבי יוחנן, כתוב (ירמיה ג) הנהפך כושי עורו ונמר חברברתיו. כך הרשעים שלא זכו לשוב בעולם הזה ולהקטיר מעשים טובים, לעולם לא יקטירו בעולם הבא. ראה מה כתוב, ויסף אברהם ויקח אשה, ושרוצה לעשות להם נשמה לגופם ולקרבתם בתשובה, כמו שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן.

198. וכד זמא שלמה דא הוה סגיי (ד"א תוה סגי) ואמר (קהלת ח) ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו ובמקום קדוש יהלכו, שיבאו ויחיו ממקום קדוש. ותניין. אמר רבי אבא אמר רבי יוחנן כתיב, (ירמיה ג) הנהפך כושי עורו ונמר זוברברתיו, כך הרשעים שלא זכו לשוב בעולם הזה ולהקטיר מעשים טובים לעולם, לא יקטירו בעולם הבא. ראה מה כתיב ויוסף אברהם ויקח אשה, ושרוצה לעשות להם נשמה לגופם ולקרבתם בתשובה, כמא דאת אמר ואת הנפש אשר עשו בחרן.

199. אמר רבי אלעזר, בא ראה מה כתוב, ותלד לו את זמרן ואת יקשן. הרבה מעשים רעים עד שנגרשים מן העולם, שכתוב וישלחם מעל יצחק בנו. ועליהם נאמר (דניאל יב) ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו וגו'. ועל האחרים נאמר והמשפלים יזחרו כזהר הרקיע וגו'.

199. אמר רבי אלעזר תא זוזי, מה כתיב ותלד לו את זמרן ואת יקשן, הרבה מעשים רעים עד שנגרשים מן העולם דכתיב וישלחם מעל יצחק בנו. ועליהם נאמר (דניאל יב) ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו וגו', ועל האזורים נאמר והמשפלים יזחרו כזהר הרקיע וגו'.

200. אמר רבי יהודה, זה משמע על הפרשה, ומשמע שאותו זמן [נקרא] [אבד] שם [הנשמה] אברהם, ובמקומו נקראת יצחק, כפי שאמרנו. זהו

200. אמר רבי יהודה האי משמע על פרשתא, ומשמע דאותו זמן (נקרא) (ס"א) אבד) עבד שם (הנשמה) אברהם, ובמקומו נקראת יצחק

שְׁפָתוֹב וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחֵי רְאִי. עִם יְדִיעַת הַחַי שֶׁהוּא חַי הָעוֹלָמִים, לְדַעַת וּלְהַשִּׁיג מַה שֶּׁלֹּא הַשִּׁיג בְּעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה יא) כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת ה'. (עד כאן מדרש הנעלם)

201. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשֶׁב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשֵׁהִיָּה וְהָרוּחוֹ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. בֹּא רְאֵה, בְּשִׁבְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, נִטְלָ עֶפְרוֹ מִמְּקוֹם הַמְּקַדָּשׁ, וּבְנָה אֶת גּוֹפוֹ מֵאֲרַבְעַת הַצְּדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁפָלָם נִתְּנוּ לוֹ בַּח. אַחֲרַי כֶּף הַרִיק עָלָיו רוּחַ חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) וַיִּפַח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים וְגו'. אַחֲרַי כֶּף קָם וַיִּדַע שֶׁהוּא מִמְּעֵלָה וּמִטָּה, וְאֵז נִדְבַק וַיִּדַע אֶת הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה.

202. כְּמוֹ זֶה כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם הוּא כְּלוּל מִמְּעֵלָה וּמִטָּה, וְכָל אוֹתָם שִׁידְעִים לְהַתְּקַדֵּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּרֵאוּי, בְּשִׁמּוּלֵי־דִים בּוֹ, מוֹשָׁכִים עָלָיו רוּחַ קְדוּשָׁה מִהַמְּקוֹם שֶׁכָּל הַקְּדוּשִׁים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְאֵלוֹ נִקְרָאִים בְּנִים לְקַבְ"ה. מִשׁוּם שֶׁהַגּוֹף נֶעֱשֶׂה בְּקְדוּשָׁה בְּרֵאוּי, כֶּף גַּם נוֹתֵנִים לוֹ רוּחַ מִמְּקוֹם עָלְיוֹן קְדוּשׁ בְּרֵאוּי, וְהֵרִי זֶה נִתְבָּאֵר.

203. בֹּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שֶׁעֲתִיד אָדָם לְתַת חֲשׁבוֹן מַעֲשָׂיו טָרַם יֵצֵא מִן הָעוֹלָם, אוֹתוֹ הַיּוֹם הוּא יוֹם הַחֲשׁבוֹן שְׁגוּף וְנִשְׁמָה נוֹתֵנִים חֲשׁבוֹן. אַחֲרַי כֶּף הַנִּשְׁמָה נִפְרֶדֶת מִמֶּנּוּ, וְהַגּוֹף שָׁב לָאָרֶץ, וְהַכֵּל שָׁב לְמִקְוֵמוֹ שֶׁנִּלְקַח מִשָּׁם, וְהֵרִי פְרִשׁוּהָ. עַד הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַחְיֹת מֵתִים, הַכֵּל גָּנוּז לְפָנָיו.

204. וְאוֹתוֹ גּוֹף מִמֶּשׁ וְאוֹתָהּ נִשְׁמָה מִמֶּשׁ עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשִּׁיב לְעוֹלָם כְּמוֹ מִקְדָּם וּלְחַדֵּשׁ אֶת פְּנֵי הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתְּיָד נִבְלָתִי יְקוּמוּן. וְאוֹתָהּ הַנִּשְׁמָה מִמֶּשׁ גְּנוּזָה לְפָנָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשָׁבָה לְמִקְוֵמָה כְּפִי דְרָכָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהָרוּחַ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וּבְזִמְנָן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַחְיֹת מֵתִים,

כְּדִקְאִמְרוּן, הִדָּא הוּא דְכִתְיִב וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחֵי רְאִי. עִם יְדִיעַת הַחַי שֶׁהוּא חַי הָעוֹלָמִים לְדַעַת וּלְהַשִּׁיג מַה שֶּׁלֹּא הַשִּׁיג בְּעוֹלָם הַזֶּה הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה יא) כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת יי, (עד כאן מדרש הנעלם)

201. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשֶׁב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשֵׁהִיָּה וְהָרוּחוֹ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. תָּא זִוּי, כִּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, נִטְלָ עֶפְרִיָּה מֵאֲתַר דְּמִקְדָּשָׁא, וּבְנָה גּוֹפִיהָ מֵאֲרַבְעֵ סְטְרִין דְּעֵלְמָא, דְּכֻלְהוּ יִהְיֹו לִיה זַיְלָא, לְבַתַּר אֲתֵרַק עֲלֵיהָ רוּחוֹא דְזִוּי כְּמָא דְאֵת אִמְר, (בראשית ב) וַיִּפּוּז בְּאַפָּיו נְשִׁמַת זַיְיִם וְגו' לְבַתַּר קָם וַיִּדַע דְאִיהוּ מֵעֵילָא וְתַתָּא, וְכַדִּין אֲתַדְבַּק וַיִּדַע זִכְכְּמָה עֲלָאָה.

202. כְּזִוּוּנָא דָּא כָּל בְּרַ נֵשׁ דְּעֵלְמָא אִיהוּ כְּלִיל מֵעֵילָא וְתַתָּא, וְכָל אִינוּן דִּידְעִין לְאֲתַקְדָּשָׁא בְּהַאי עֵלְמָא כְּדִקָּא יְאוּת, כִּד אוֹלִידוּ בְרַ, מִשְׁכִּין עֲלֵיהָ רוּחוֹ קְדִישָׁא מֵאֲתַר דְּכָל קְדִישֵׁי נְפָקִין מִנֵּיהָ, וְאִלִּין אֲקִרוּן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנִין דְּגוּפָא אֲתַעֲבִיד בְּקְדוּשָׁה כְּדִקָּא יְאוּת, הַכִּי נְמִי יִהְיִין לִיה רוּחוֹא מֵאֲתַר עֲלָאָה קְדִישָׁא כְּדִקָּא זִוּי וְהָא אֲתַמְר.

203. תָּא זִוּי, בְּשַׁעַתָּא דְזִמְנִין בְּרַ נֵשׁ לְמִיָּהֵב זִוּשְׁבִין עוּבְדוּי עַד לֹא יִפּוּק מֵעֵלְמָא, הַהוּא יוּמָא, יוּמָא דְזִוּשְׁבִין אִיהוּ, דְּגוּפָא וְנִשְׁמַתָּא יִהְיִי זִוּשְׁבִין. לְבַתַּר נִשְׁמַתָּא אֲתַפְרָשָׁא מִנֵּיהָ, וְגוּפָא תֵב לְאֲרַעָא, וְכֻלָּא תֵב לְאֲתֵרִיָּה דְאֲתַנְסִיב מִתְּמִן וְהָא אוּקְמוּיָהּ, עַד זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאֲזוּיָא מִתְּיָא כְּלָא גְזִיזִי קַמִּיָּה.

204. וְהַהוּא גּוּפָא מִמֶּשׁ וְהַיָּהִי נִשְׁמַתָּא מִמֶּשׁ זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַבָּא לְעֵלְמָא כְּמִלְקָדְמִין וּלְזוּדְתָא אֲנְפִי עֵלְמָא הִדָּא הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה כו) יַחֲיוּ מִתְּיָד נִבְלָתִי יְקוּמוּן. וְהַיָּהִי נִשְׁמַתָּא מִמֶּשׁ גְּזִיזָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְתֵבֵת לְאֲתֵרָה כְּפּוּם אֲרוּזָהָא כְּמָא דְאֵת אִמְר וְהָרוּחוֹ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְכִזְמַנָּא דְזִמְנִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲזוּיָא מִתְּיָא, זְמִין

עתיד הוא להריק טל מראשו עליהם, ובאותו הטל כלם יקומו מהעפר.

205. זהו שבתוב (שם) כי טל אורות טלף. מה זה טל אורות? אורות ממש מאותם האורות של מעלה שבהם עתיד להריק חיים לעולם, משום שעץ החיים יריק חיים שלא פוסקים לעולמים. שהרי עכשו פוסקים משום שהנחש הרע הזה שולט והלבנה מתפסה. ומשום כך בבבבול פוסקים מימינו, והחיים לא שולטים בעולם כראוי.

206. ובאותו זמן אותו יצר הרע, שהוא הנחש הרע, יסתלק מן העולם, והקדוש ברוך הוא יעביר אותו, כמו שנאמר (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ. ואחר שהוא יעבר מן העולם, הלבנה לא תתפסה. והנהדר ששופע ויוצא, לא יפסקו מעניו. ואז כתוב (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים וגו'.

207. אמר רבי חזקיה, אם תאמר שכל הגופות של העולם יקומו ויתעוררו מן העפר – אותם הגופות שננטעו בנשמה אחת מה יהיה מהם? אמר רבי יוסי, אותם הגופות שלא זכו ולא הצליחו, הרי הם כלא היו. כמו שהיו עץ יבש בעולם ההוא, כך גם באותו הזמן. והגוף האחרון שננטע והצליח ונטל שרשיו כראוי יקום.

208. ועליו כתוב (ירמיה יז) והיה בעץ שתול על מים וגו' והיה עלהו רענן וגו'. שעשה פרות ונטע שרשים והצליח כראוי. ועל אותו גוף ראשון שלא עשה פרות ולא נטע שרשים [ולא זכה ולא הצליח], כתוב (שם) והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבוא טוב וגו'. כי יבוא טוב – זו תחית המתים.

209. ויאר אותו האור שעתיד להאר לצדיקים שהיה גנוז לפניו מיום שנברא העולם, שבתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. ואז עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות המתים, וכתוב (מלאכי ג) ונרחח לכם

איהו לארקה טלא מרישיה עלייהו, ובההוא טלא יקומו כלם מעפרא.

205. הלא הוא דכתיב, (ישעיה כו) כי טל אורות טלף. מאי טל אורות, אורות ממש מאיזון זהורין דלעילא דבהון זמין לארקה זמין לעלמא, בגין דאילנא (דף קלא ע"א) דזמי יריק זמין דלא פסקין לעלמין, דהא השתא פסקין בגין דהא זמין בישא שלטא ואתפסי סיהרא. ובגין כך כב"כול פסקין מימיו וזמין לא שלטין בעלמא כדקא יאות.

206. ובההוא זמנא ההוא יצר הרע דאיהו זמין בישא יסתלק מעלמא ויעבר ליה קודשא בריך הוא כמה דאתמר (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ. ולבתר דאיהו יתעבר מעלמא, סיהרא לא אתפסיא, ונהרא הנגיד ונפיק לא יפסקון מבויעי, וכדין כתיב, (ישעיה ל) והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים וגו'.

207. אמר רבי חזקיה אי תיבא דכל גופין דעלמא יקומו ויתערו מעפרא, איזון גופי דאתנטיעו בנשמתא זדא מה תהא מנייהו. אמר רבי יוסי איזון גופין דלא זכו ולא אצלזו הרי איזון כלא הוי, כמה דהוי עץ יבש שהיא עלמא הכי גמי בההוא זמנא. וגופא בתראה דאתנטיעו ואצלזו ונטל שרשיו כדקא יאות יקום.

208. ועליה כתיב, (ירמיה יז) והיה בעץ שתול על מים וגו' והיה עלהו רענן וגו'. דעבר איבין ונטע שרשין ואצלזו כדקא יאות. ועל ההוא גופא קדמאה דלא עבר איבין ולא נטע שרשין (ולא זכה ולא אצלח) כתיב, (ירמיה יז) והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב וגו'. כי יבא טוב דא תזוית המתים.

209. ויתנחיר ההוא זהורא דזמין לאנהרא כהו לצדיקיא דהיה גניז קמיה מיומא דאתברי עלמא דכתיב, (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. וכדין זמין קודשא בריך הוא לאזוויא מתנייא

יראי שמי שמש צדקה וגו'. ואז יתגבר הטוב בעולם, ואותו שנקרא רע יעבר מן העולם, כמו שאמרנו, ואז אותם הגופים הראשונים יהיו בלא היו.

210. אמר רבי יצחק, עתיד הקדוש ברוך הוא להריק על אותם הגופים רוחות אחרות, ואם זוכים בהם – יקומו בעולם בראוי, ואם לא – יהיו אפר תחת רגלי הצדיקים, שכתוב (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגו', והכל יקם ויגעד לפני הקדוש ברוך הוא, והם כלם במנוח, כמו שנאמר (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו'.

211. בא ראה, הרי נאמר, כל אותם המתים שבארץ ישראל יקומו בראשונה, משום שהקדוש ברוך הוא יתעורר עליהם ויקים אותם. עליהם כתוב יחיו מתיה. אלו הם שבארץ ישראל נבלתי יקומו – אלו הם שבתוך ארצות אחרות, שלא כתובה בהם תחיה, אלא קימה. שהרי רוח החיים לא תשרה אלא בארץ ישראל הקדושה, ומשום כך כתוב בהם יחיו מתיה, ואותם שפחיו יברא הגוף שלהם, ויקומו גוף בלי רוח. אחר כך יתגלגלו תחת העפר עד שיגיעו לארץ ישראל, ושם יקבלו נשמה, ולא ברשות אחרת, כדי שיתקומו בעולם בראוי.

212. רבי אלעזר ורבי ייסא היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי אלעזר, בא ראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא עתיד להחיות את המתים, כל אותם הנשמות שיתעוררו לפניו, כלם עומדות דמיות דמיות לפניו, באותה דמות ממש שהיו בעולם הזה, ויריד אותם הקדוש ברוך הוא ויקרא להם בשמות, כמו שנאמר (שם) לבלם בשם יקרא. וכל נשמה תבגס למקומה, ויקומו בקיים בעולם בראוי, ואז יהיה העולם שלם. ועל אותו הזמן כתוב (שם כה) וחרפת עמו יסיר וגו'. מה זה וחרפת עמו יסיר? זה יצר הרע שמחשיף את פני הבריות ושולט בהם.

וכתיב, (מלאכי ג) וזרוזה לכם יראי שמי שמש צדקה וגו', וכדין יתגבר טוב בעלמא, וההוא דאתקרי רע יתעבר מעלמא כדאמרן. וכדין אינון גופין קדמאי ליהו כלא הוו.

210. אמר רבי יצחק זמין קודשא בריך הוא לארקה עליהו על אינון גופין רוזוין אזורנין, ואי זכאן בהון יקומון בעלמא כדקא יאות, ואי לאו יהון קטמא תוזות רגליהון הצדיקיא דכתיב (מלאכי ג), וכתיב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וגו'. וכלא אתקם ואתעתד קמי קודשא בריך הוא, וכלהו במניינא הוו כמא דאת אמר (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו'.

211. תא זוזי, תא אתמר כל אינון מתין דבארעא דישראל יקומון בקדמיתא, בגין דקודשא בריך הוא יתער עליהו ויוקים לון, עליהו כתיב יזיו מתיה, אלין אינון די בארעא דישראל. גבלתי יקומון, אלין אינון דבגו ארעאן אזורנין, דלא כתיב בהו תוזייה אלא קימה. דתא רוזוא דזוזי לא תשרי אלא בארעא קדישא דישראל, ובגין כך כתיב בהו יזיו מתיה, ואינון דלבר, יתברי גופא דלהון ויקומון גופא בלא רוזוא. ולבתר יתגלגלון תוזות עפרא עד דימטון לארץ ישראל, ותמן יקבלון נשמתא, ולא ברשו אזורא, בגין דיתקיימון בעלמא כדקא זוזי.

212. רבי אלעזר ורבי ייסא הוו יתבי ליליא זוד ועסקי באורייתא. אמר רבי אלעזר תא זוזי, בשעתא דקודשא בריך הוא זמין לאזוייא מתייא, כל אינון נשמתין דיתערון קמיה פלהו קיימין דיוקנין דיוקנין קמיה בההוא דיוקנא ממש דהוו בהאי עלמא, וזוזיית לון קודשא בריך הוא, ויקרי לון בשמהן כמה דאת אמר, (ישעיה נח) לככם בשם יקרא. וכל נשמתא תיעול לדוכתה, ויקומון בקיימא בעלמא כדקא זוזי, וכדין יהא עלמא שלים, ועל ההוא זמנא כתיב, (ישעיה כה) וזרפת עמו יסיר וגו', מאי וזרפת עמו יסיר. דא יצר הרע דאזושיף אנפי ברין ושליט בהו.

213. אמר רבי יוסי הא זומינן כל זמנא דבר נש קאים ברוזא דא. לאו איהו מסאב, נפקא נשמתייה מניה איהו מסאב. אמר ליה ודאי הכי הוא, והכי אתמר דהא ההוא יצר הרע כד נטיל רוזא דבר נש סאיב ליה ואשתאר גופא מסאב, ושאר עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות כד אינן בזויהון אינן מסאבין דהא מסטרא מסאבא אית לון נשמתיין, וכד אתריק מניה יהוא מסאבו אשתאר גופא בלא מסאבו כלל.

213. אמר רבי יוסי, הרי ראינו, כל זמן שאדם עומד ברוח הזו – אינו טמא. יצאה נשמתו ממנו – הוא טמא. אמר לו, ודאי שזה כך, וכך נאמר, שהרי אותו יצר הרע, כשנוטל את הרוח של האדם, הוא מטמא אותו, ונשאר גוף טמא. ושאר עמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, כשהם בחייהם הם טמאים, שהרי יש להם נשמות מצד הטמאה, וכשמתרוקנת ממנו אותה טמאה, נשאר הגוף בלי טמאה כלל.

214. בגין כך (דף קלא ע"ב) מאן דאתדבק באתתא דשאר עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות אסתאב איהו. וההוא ברא דאתיליד ליה יקבל עליה רוזן מסאבא. ואי תימא הא בסטרא דאבוי מישראל קא אתיא, אמאי יקבל עליה רוזן מסאבא. תא זוזי, דהא בפקדמיתא אסתאב אבוי בשעתא דאתדבק בההיא אתתא דאיהי מסאבא, וכיון דאב איהו אסתאב בההיא אתתא דאיהי מסאבא, כל שכן דאיהו ברא דאתיליד מניה יקבל עליה רוזן מסאבא. ולא עוד אלא דעבר על אורייתא דכתיב, (שמות לה) כי לא תשתחוה לאל אזור, כי יי קנא שמו בגין דקני על האי ברית קדישא.

214. משום כך מי שנדבק באשה של שאר העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, הוא נטמא, ואותו בן שילד לו יקבל עליו רוח של טמאה. ואם תאמר, הרי מצד אביו הוא בא מישראל, למה יקבל עליו רוח טמאה? בא ראה, שהרי בראשונה נטמא אביו בשעה שנדבק עם אותה אשה שהיא טמאה, וכיון שהאב נטמא באותה אשה שהיא טמאה, כל שכן שאותו הבן שנולד ממנה יקבל עליו רוח טמאה. ולא עוד, אלא שעבר על התורה, שכתוב (שמות לד) כי לא תשתחוה לאל אחר, כי ה' קנא שמו, משום שהוא מקנא על ברית הקדש הזו.

215. אמר רבי אלעזר תא זוזי דהא אתמר דכיון דידע אברהם אבינו זוכמתא בעא לאתפרשא מכל שאר עמין ולא לאתדבקה בהו, ובגין כך פתיב ואשביעך בני אלקי השמים ואלקי הארץ אשר לא תקוז אשה לבני מבנות הכנעני וגו', מבנות הכנעני ודאי, (מאי) רזא איהו כמא דאת אמר (מלאכי ב) ובעל בת אל זכר. אשר אנכי יושב בקרבו. אנכי דייקא כתיב הכא אשר אנכי, וכתיב התם (ישעיה מד) אנכי עשיתי ארץ. וכל דא בגין דלא לאסתאב בהו).

215. אמר רבי אלעזר, בא ראה, שהרי נאמר שבין שידע אברהם אבינו חכמה, רצה להפרד מכל שאר העמים ולא להדבק בהם, ומשום כך כתוב: ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקוז אשה לבני מבנות הכנעני וגו'. מבנות הכנעני ודאי. [מה] סוד הוא, כמו שנאמר (מלאכי ב) ובעל בת אל זכר. אשר אנכי יושב בקרבו, אנכי במדיק. כתוב כאן אשר אנכי, וכתוב שם (ישעיה מד) אנכי עשיתי ארץ. וכל זה כדי לא להטמא עמהם.

216. תא זוזי, האי מאן דאעיל האי ברית קדישא בההיא אתתא דשאר עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, גרים לאסתאבא אתר אזורא. ועל דא פתיב (משלי ל) תנות שלש רגזה ארץ וגו'. ואף על גב דאומי ליה בהאי ברית, לא אבטוו ביה אברהם עד

216. בא ראה, מי שמכניס את הברית הקדושה הזו באשה ההיא של שאר העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות, גורם לטמא מקום אחר, ועל זה כתוב (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ וגו'. ואף על גב שהשביע

אותו בברית הזו, לא בטח בו אברהם, עד שהתפלל תפלתו לפני הקדוש ברוך הוא ואמר, ה' אלהי השמים וגו', הוא ישלח מלאכו. ודאי זה מלאך הברית כדי שישמר הברית הזו ולא ישמא בין אותם העמים.

217. רק את בני לא תשב שמה. מה הטעם? משום שידע אברהם שהנה בכלם לא היה מי שהפיר את הקדוש ברוך הוא, רק הוא לבדו, ולא רצה שיהיה מדורו של יצחק ביניהם, אלא שיהיה מדורו עמו, ויצחק ילמד ממנו תמיד את דרך הקדוש ברוך הוא ולא יסטה ימינה ושמאלה, ועל כן לא רצה אברהם שמדורו של יצחק יהיה שם.

218. אמר רבי ייסא, ודאי שזכותו של אברהם היתה לפני העבד ההוא, שהיום ההוא יצא, ובאותו היום הגיע לעין המים, שכתוב ואבא היום אל העין. והנה פרשוה.

219. רבי אלעזר פתחו ואמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. כמה טפשים האנשים שלא יודעים ולא מסתכלים להשתדל בתורה, משום שהתורה כל החיים וכל החרות וכל השוב בעולם הזה ובעולם הבא. [החרות שהיא של העולם הזה ושל הבא היא] נ"א חרות שהיא של העולם הבא היא החיים בעולם הזה] החיים הם בעולם הזה, שזכרו לימים שלמים בעולם הזה, כמו שנאמר (שמות כג) את מספר ימיה אמלא. ולימים ארבים בעולם הבא, משום שהם חיים שלמים, הם חיים של שמחה, חיים בלי עצבות, חיים שהם חיים. חרות בעולם הזה, חרות של הכל. שכל מי שמתדל בתורה, אין יכולים לשלט עליו כל העמים של העולם.

220. ואם תאמר, אותם בני השמד? גזרה היא מלמעלה, כמו רבי עקיבא וחבריו, וכך עלתה במחשבה. חרות של מלאך המות שלא יכול לשלט עליו, וכך זה ודאי. שאם אדם היה נדבק בעץ החיים, שהיא התורה, לא היה גורם מות לו ולכל העולם. ומשום כך, בשנתן הקדוש ברוך הוא תורה

הצלי עלותיה קמי קודשא בריך הוא ואמר יי אלקי השמים וגו', הוא ישלחו מלאכו, ודאי דא מלאך הברית, בגין דיתגטיר האי ברית ולא יסתאב בין אינון עמיין:

217. רק את בני לא תשב שמה. מאי טעמא, בגין דידע אברהם דהא בכלהו לא הוה מאן דאשתמודע ליה לקודשא בריך הוא בר איהו בלוודוי, ולא בעא דלהו מדוריה דיצחק ביניהו, אלא דיהא מדוריה עמיה, ויצחק יוליק מניה תדיר ארוזוי דקודשא בריך הוא, ולא יסטי לימינא ולשמאלא. ועל דא לא בעא אברהם דלהו מדוריה דיצחק תפון.

218. אמר רבי ייסא ודאי זכותיה דאברהם אערע קמיה דההוא עבדא, דההוא יומא נפק, וההוא יומא מטא לעינא דמייא, דכתיב ואבא היום אל העין. והא אוקמוה.

219. רבי אלעזר פתחו ואמר, (תהלים קיט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. כמה אינון בני נשיא טפשיין דלא ידעין ולא מסתכלין לאשתדל באורייתא, בגין דאורייתא כל זיין וכל זיירו וכל טוב בעלמא דין ובעלמא דאתי. (ההוא חירו דעלמא דין ודעלמא דאתי איהו) (נ"א ההוא חירו דעלמא דאתי איהו חיין בעלמא דין). זיין אינון בעלמא דין דיזכון ליומין שלמין בהאי עלמא כמא דאת אמר, (שמות כג) את מספר ימיה אמלא. וליומין אריכין בעלמא דאתי. בגין דאינון זיין שלימין, אינון זיין דזיידו, זיין בלא עצבו, זיין דאינון זיין. זיירו בעלמא דין זיירו דכפא, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא יכלין לשלטאה עלוי כל עמיין דעלמא.

220. ואי תיבא אינון בני שמד. גזרה היא מלעילא כגון רבי עקיבא וזוברוי, וקר סליק במחשבה. זיירו דמלאך המות דלא יכול לשלטאה עלוי, והכי הוא ודאי דאי אדם הוה אתדבק באילנא דזיין דאיהו אורייתא, לא גרים מותא ליה ולכל עלמא. ובגין כך כד יהב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל מה

לְיִשְׂרָאֵל, מִה פְּתוּב בָּהּ? חֲרוּת עַל הַלַּחַת, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ. וְאַלְמֵלָא הֵם לֹא חֲטָאוּ וְעֻזְבוּ אֶת עֵץ הַחַיִּים, לֹא הָיוּ גֹרְמִים מוֹת לְעוֹלָם בְּבַתְחֻלָּה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלוּיִן כְּלַכְס. חֲבַלְתֶּם אֶת עֲצַמְכֶם – אֲכַן כְּאָדָם תַּמּוּתוֹן וְגו'. וְעַל כֵּן, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, אֵין יָכוֹל לְשַׁלֵּט עָלָיו הַנְּחֹשׁ הַרְעָה הַהוּא שֶׁהַחֲשִׁיד אֶת הָעוֹלָם.

221. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אִם כָּךְ, לְמָה מִשָּׁה מֵת? שְׂאִם כָּךְ, בֵּינָן שְׂלֵא חֲטָא – לֹא יָמוּת! [וְלָמָּה יָמוּת?] אָמַר לוֹ, וְדָאֵי מֵת, אֲבָל לֹא שְׁלַט בּוֹ אֲמַרְנּוּ, אֲלֵא לֹא מֵת עַל יְדוֹ וְלֹא נִטְמָא בּוֹ, וְלֹא מֵת וְדָאֵי. אֲלֵא נִדְבַק בְּשִׁכְנֵיהָ וְהִלָּךְ לַחֲיֵי עוֹלָם.

222. וְזֶה נִקְרָא חֵי, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ שִׁכְתוּב (שְׁמוּאֵל-ב כג) וּבְנִיָּהוּ בֶן יְהוּדָע בֶּן אִישׁ חֵי וְגו'. וְעַל כֵּן, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ חֲרוּת מִן הַכֹּל בְּעוֹלָם הַזֶּה מִשְׁעֵבֻדָּא שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. חֲרוּת בְּעוֹלָם הַבָּא, מִשּׁוּם שְׂלֵא יִתְבַּעוּ מִמֶּנּוּ דֵּין בְּעוֹלָם הַהוּא כְּלָל.

223. בֵּא רְאָה כְּמָה סוּדוֹת עֲלוּיִנִים יֵשׁ בַּתּוֹרָה, מִשּׁוּם כָּךְ פְּתוּב (משלי ג) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים. כְּמָה גְּנֻזִים טְמוּנִים יֵשׁ בָּהּ. וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהִסְתַּכַּל דוֹד בְּרוּחַ שֶׁל הַחֲכָמָה וְיָדַע כְּמָה נִפְלְאוֹת יוֹצְאִים מִן הַתּוֹרָה.

224. פֶּתַח וְאָמַר (תהלים קיט) גַּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ. בֵּא רְאָה, וְיָדִי הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת. יֹצֵאת? בָּאָה הִיא צְרִיךְ לֵהִיּוֹת! מִה זֶה יֹצֵאת? שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיא אוֹתָהּ מִכָּל אוֹתָם בְּנֵי הָעִיר, שֶׁכָּלֶם רָשָׁעִים, וְהִיא יוֹצֵאת מִהַכָּלֶל שְׁלָהֶם. וְתִרְדַּע הָעֵינָה כְּתוּב בְּה"א, סוּד הוּא שֶׁפָּגְשָׁה שֵׁם אֶת בְּאָר מְרִים, וּמִשּׁוּם כָּךְ פְּתוּב הָעֵינָה בְּה"א, וְעַלֵּי לָהּ הַמַּיִם.

225. דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, כְּפִתוּב יֹצֵאת לְשֵׁאב מַיִם. לְמָה יוֹצֵאת וְלֹא הוֹלְכוֹת וְלֹא בָאוֹת? אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁטְמוּנוֹת הָיוּ כָּל

פְּתִיב בָּהּ זִרְרוּת עַל הַלּוּזוֹת וְהָא אוּקְמוּיָהּ. וְאַלְמֵלָא אֵינּוֹן לֹא זֻטְו וְשִׁבְקוּ אֵילָנָא דְזוּיִי, לֹא גְרַמוּ מוּתָא לְעַלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלוּיִן כְּלַכְס. וְזַבְלָתוֹן גְּרַמִּיכוֹן אֲכַן כְּאָדָם תַּמּוּתוֹן וְגו'. וְעַל דָּא כָּל מִאֵן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא לֹא יָכִיל לְשַׁלֵּטָאָה עָלָיו הַהוּא זְוּיָא בִּישָׁא דְּאִזְזִישִׁיר עַלְמָא.

221. אָמַר רַבִּי יִיסָא אִי הָכִי מִשָּׁה אֲבֵאֵי מֵיַת, דְּאִי הָכִי בֵּינָן דְּלֵא זֻב לֹא יָמוּת (ואמאי ימות). אָמַר לֵיה וְדָאֵי מֵיַת, אֲבָל לֹא שְׁלַטָּא בֵּיהָ קְאֲמַרְיָנָן, אֲלֵא לֹא מֵיַת עַל יְדוֹ וְלֹא אִסְתַּאֲב בֵּיהָ, וְלֹא מֵיַת (דף קלב ע"א) וְדָאֵי אֲלֵא אֲתֵּדְבַק בְּשִׁכְנֵיהָ וְאִזִּיל לְזוּיִי עַלְמָא.

222. וְהֵאֵי זְוִי אֲקַרִּי, כְּמָה דְּאוּקְיָמָנָא דְכְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב כג) וּבְנִיָּהוּ בֶן יְהוּדָע בֶּן אִישׁ זְוִי וְגו'. וְעַל דָּא כָּל מִאֵן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא זְוִירוֹ אֵיַת לֵיהָ מִכְּלָא בְּעַלְמָא דֵּין מִשְׁעֵבֻדָּא דְשְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. זְוִירוֹ בְּעַלְמָא דְאֵתִי בְּגִין דְּלֵא יִתְבַּעוֹן מִנֵּיהָ דֵּינָא בְּהַהוּא עַלְמָא כְּלָל.

223. תָּא זְוּי, בְּאוּרִייתָא כְּמָה רִזִּין עַלְאִין סְתִימִין אֵיַת בָּהּ, בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב, (משלי ג) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים. כְּמָה גְּנֻזִין טְמוּנִין אֵיַת בָּהּ, וְעַל דָּא כִּד אִסְתַּכַּל דוֹד בְּרוּחָא דְזוּכְמָתָא וְיָדַע כְּמָה כְּלֵאֵן נִפְקִין מִאוּרִייתָא. פֶּתוּז וְאָמַר, (תהלים קיט) גַּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ.

224. תָּא זְוּי, וְיָדִי הוּא טָרַם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת. יוֹצֵאת, בָּאָה מִבְּעֵי לֵיהָ, מֵאֵי יוֹצֵאת. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִפְיָק לָהּ מִכָּל אֵינּוֹן בְּנֵי מוֹתָא דְכָלְהוּ זְוּיִיבִין, וְהִיא יוֹצֵאת מִכָּלֶלָא דְכָלְהוֹן. וְתִרְדַּע הָעֵינָה פְּתִיב בְּה"א, רְזָא אִיהוּ דְּאִעְרַעַת תַּמָּן בִּירָא דְמַרְרִים, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב הָעֵינָה בְּה"א וְסָלִיקוּ לָהּ בִּיָּא.

225. דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת כְּמָה דְכְּתִיב יוֹצֵאת לְשֵׁאב מַיִם, אֲבֵאֵי יוֹצֵאת וְלֹא הוֹלְכוֹת וְלֹא

היום, ובאותה שעה יוצאות לשאב מים. וסימן לקח בידו.

226. בא ראה, בשהגיע העבד לחרן ומצא את רבקה לעת ערב, היה זמן תפלת המנחה. באותה שעה שהגיע יצחק להתפלל תפלת מנחה, באותה שעה הגיע העבד אל רבקה. ובשעה ההיא שהגיע יצחק לתפלת מנחה כבתחלה, הגיעה רבקה אליו, שהכל ימצא במקומו שצריך פראוי, והכל הגיע בסוד החכמה, ועל פן בא העבד לבאר המים, סוד הפתוב (שיר ד) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. ובארנוהו, והכל הוא סוד.

227. רבי שמעון בא לטבריה והיה עמו רבי אבא. אמר רבי שמעון לרבי אבא, נלף, שהרי אנו ראינו שאיש אחד גיגע בעת אלינו ודברים חדשים בפיו, והם דברי תורה. אמר רבי אבא, הנה ידעתי שבכל מקום שמר הולך, הקדוש ברוך הוא שולח לו מלאכים טסים בכנפים להשתעשע בו.

228. בעודם הולכים, הרים רבי שמעון את עיניו, וראה איש שהיה רץ והולך. ישבו רבי שמעון ורבי אבא. בשהגיע אליהם, אמר לו רבי שמעון, מי אתה? אמר לו, אני יהודי, ובאתי מקפוטקיא, ואני הלכתי לסתרו [ולאהל] של בר יוחאי, שנמנו החברים בדברים ידועים ושלחוני אליו. אמר לו, אמר בני. אמר לו, אתה בר יוחאי? אמר לו, אני בר יוחאי.

229. אמר לו, הרי אמרנו שלא יפסיק אדם בתפלתו בינו לבין הכתל, כפתוב (ישעיה לח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר וגו'. ומי שמתפלל, אסור לעבר ארבע אמות סמוך לו, ובארו לארבע האמות הללו לכל צד, פרט לפניו. ואמרו שלא יתפלל אדם מאחורי רבו וכו', ונמנו בכל הדברים הללו.

230. פתח ואמר, (תהלים לט) שמעה תפלתתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש.

באות. אלא בגין דטמירין הוו כל יומא ובההיא שעתא נפקין לשאבא מים, וסימנא נקיט בידיה.

226. תא זוזי, כד מטא עבדא לחרן ואשכח לה לרבקה לעת ערב הוה עידן עלותא דמנוחה. בההיא שעתא דמטא יצחק לעלאה עלותא דמנוחה, בההיא שעתא מטא עבדא לגבה דרבקה. ובההיא שעתא דמטא יצחק לעלותא דמנוחה כמלקדמין מטאת רבקה לגביה. לאשתכחא כלא באתריה דאצטריה פדקא יאות, וכלא מטא פרוז דזוכמתא, ועל דא אתא ההוא עבדא לבאר המים רוא דכתיב (שיר השירים ד) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, ואוקימנא, וכלא רוא איהו.

227. רבי שמעון הוה אתי לטבריה והוה עמיה רבי אבא. אמר רבי שמעון לרבי אבא זיל, דהא אנן זומינן דבר נש זוד ימטי השתא לגבן ומלין זודתין בפומיה ואינון מלין דאורייתא. אמר רבי אבא, הא ידענא דבכל אתר דמר אויל, קודשא בריך הוא משדר ליה מלאכין טסין בגדפין לאשתעשעא ביה.

228. עד דהוו אזלי, סליק רבי שמעון עינוי, וזמא בר נש דהוה רהיט ואויל. יתבו רבי שמעון ורבי אבא. כד מטא גביהו, אמר ליה רבי שמעון מאן אתה. אמר ליה יודא, אנא ומקפוטקיא האתינא ואנא אוילנא אטיטריה דבר יוחאי דאתמנון זוכריא במלין ידיען ושדרוני גביה. אמר ליה אימא ברי. אמר ליה אתה בר יוחאי. אמר ליה אנא בר יוחאי.

229. אמר ליה הא אוקימנא דלא יפסיק בר נש בעלותיה ביניה לבין כותלא כמה דכתיב, (ישעיה לח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר וגו'. ומאן דעלי אסיר למעבר ארבע אמות סמוך ליה, ואוקמוה להני ארבע אמות לכל סטר בר לקמיה. ואוקמוה דלא יעלי בר נש אזורי רביה וכו' ואתמנון בכל הני מילי.

230. פתוז ואמר, (תהלים לט) שמעה תפלתתי יי ושועתי האזינה אל דמעתי אל תזורש. מאי טעמא שמעה וכלא

מה הטעם שמעיה ולא שמעיה? במקום אחד כתוב שמעיה ה' וחנוני וגו', ובמקום אחר שמעיה. אלא בכל מקום לפעמים שמעיה לזכר, ולפעמים שמעיה לנזקבה. שמעיה – כמו שפאמר (שם יז) שמעיה ה' צדק וגו'. שמעיה – כמו שפאמר (שם ל) שמעיה ה' וחנוני, (משלי א) שמעיה בני, (דברים כז) הסבת ושמעיה.

231. וכאן שמעיה תפלתה ה', משום שזה [שהיא] הדרגה שמקבלת כל התפלות של העולם. והרי שנינו שעושה מהם עטרה ושם אותה בראש של צדיק חי העולמים, שפנתוב (משלי י) ברכות לראש צדיק, ועל פן שמעיה תפלתה ה'.

232. שמעיה תפלתה ה' – זו תפלה שבלחש. ושועתי האזינה – זו תפלה שאדם מרים קולו בצרתו, כמו שפאמר (שמות ב) ותעל שועתם אל האלהים. ומה זה שועתם? אלא שבתפלתו מרים קולו וזוקף עיניו למעלה, כמו שפאמר (ישעיה כב) ושוע אל ההר. והתפלה הזו משברת שיערים ודופקת [ס"א ודופקת] אותם להכניס את תפלתו. אל דמעתי אל תחדש – זאת נכנסת לפני המלך ואין שער שעומד לפניו, ולעולם לא חזרו דמעות ריקם.

233. עוד, הנה כתוב כאן שלש דרגות: תפלה, שועה, דמעיה. בנגד אלו שלש אחרים: כי גר אנכי עמך, אחר כך תושב, אחר כך בכל אבותי, עקר העולם.

234. בא ראה, תפלה של אדם מעמד, משום ששתי תפלות הן – אחת מישב ואחת מעמד, והן אחת בנגד שתי דרגות – תפלה של יד ותפלה של ראש. כלפי יום ולילה, והכל אחד. אף כאן תפלה מישב כלפי תפלה של יד, לתקן אותה כמו [כפי] שמתקן את הכלה ומקשט אותה להכניסה לחפה, כך גם מקשטים אותה בסוד המרכבה ומחנותיה, יוצר משרתים ואשר משרתו והאופנים וחיות הקדש וכו'.

שמעיה, באתר וזד כתיב שמעיה יי וזנני וגו', ובאתר אזורא שמעיה. אלא בכל אתר לזמנין שמעיה לזכורא וזמנין שמעיה לזוקבא. שמעיה כמה דאת אמר, (תהלים יז) שמעיה יי צדק וגו'. שמעיה כמה דאת אמר, (תהלים ל) שמעיה יי וזנני. (משלי א) שמעיה בני. (דברים כז) הסבת ושמעיה.

231. והכא שמעיה תפלתה יי, בגין דהאי (דאיהו) דרזא דמקבלא כל צלותין דעלמא. והא תנינן דעבדא מנייהו עטרה ושוי לה ברישא דצדיק וזי עולמים דכתיב, (משלי י) ברכות לראש צדיק. ועל דא שמעיה תפלתה יי.

232. שמעיה תפלתה יי דא צלותא די בלחוש. ושועתי האזינה דא צלותא דארים בר נש קליה בעקתניה כמה דאת אמר, (שמות ב) ותעל שועתם אל האלהים. ומהו שועתם, אלא דבעלותניה ארים קליה וזקיף עיניו לעילא כמה דאת אמר, (ישעיה כב) ושוע אל ההר. וצלותא דא (דף קלב ע"ב) מתבר תרעין ודפיק (ס"א אודחיק) לון לאעלא צלותיה. אל דמעתי אל תזורש דא, אעיל קמי מלכא ולית תרעא דקאים קמיה, ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא.

233. תו הא כתיב הכא תלת דרגין, תפלה. שועה. דמעיה. לקביל אלין תלת אזורנין. כי גר אנכי עמך. לבתר תושב. לבתר פכל אבותי עקרא דעלמא.

234. תא וזוי, צלותא דבר נש מעומד, בגין דתרי צלותא נינהו וזד מיושב וזד מעומד, ואינון וזד לקביל תרין דרגין תפלה של יד ותפלה של ראש. לזבי יום ולילה וכלא וזד. אוף הכא תפלה מיושב לזבי תפלה של יד, לאתקין לה כמה (ד"א כמאן) דאתקין לכלה וקשיט לה לאעלא לזופה, הכי זבי מקשטין לה ברזא דרתיקאה ומשירייהא, יוצר משרתים ואשר משרתו והאופנים וזויות הקדש וכו'.

235. ועל זה תפלה מיישב. בין שנכנסת למלך העליון והוא בא לקבל אותה, אז אנו עומדים לפני המלך העליון שהרי אז [הדרגה] הזכר מתחבר עם הנקבה, ומשום כך לא יפסיק בין גאלה לתפלה ויגאלה ותפלה הן שתי דרגות, הסוד של צדיק וצדק, יוסף ורחל.

236. ומשום שאדם עומד לפני המלך העליון, נוטל ארבע אמות לתפלתו, והקימוה שבשעור [ד"א בשעור] הסרט חבל של יוצר כל. וכל מה שבא בצד הזכר, צריך לאדם לעמד בקיומו ומזדקף [ס"א ויזדקף]. כמו כן בשהוא פורע, כורע בברוף. וכשהוא זוקף, זוקף בשם, כדי להראות את שבת הזכר על הנקבה.

237. ובא וראה, שהרי אמרנו אל יתפלל אדם אחורי רבו, ונתבאר, בכתוב (דברים) את ה' אלהיך תירא. את – לכלל שצריך לירא מרבו כמורא השכינה, ויראת תלמיד הוא רבו. משום כך בשעת התפלה לא ישים אותו המורא לפניו [ד"א לתפלה], אלא את מורא הקדוש ברוך הוא לבדו ולא מורא אחר.

238. ובא וראה, את תפלת מנחה תקן יצחק, ודאי כמו שתקן אברהם תפלת הבקר כנגד אותה הדרגה שנדבק בה. [וכן כן] יצחק תקן תפלת מנחה כנגד אותה דרגה שנדבק בה. ועל כן תפלת מנחה מפאשר נוטה השמש לרדת בדרגתו לצד מערב.

239. שהרי בטרם נוטה השמש לצד מערב, נקרא יום מן הבקר עד הזמן שהוא שכתוב (תהלים כב) חסד אל כל היום. ואם תאמר עד חשכה – בא ראה, שכתוב (ירמיה) או לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. כי פנה היום – כנגד תפלת הבקר, שכתוב חסד אל כל היום, שהרי אז השמש היא לצד מזרח. בין שנטה השמש וירד לצד מערב, הרי אז הוא זמן תפלת המנחה, וכבר פנה

235. ועל דא עלותא מיישב, בין דעאלת לגבי מלכא עלאה ואיהו אתי לקבלא לה, כדין און קיימין קמי מלכא עלאה, דהא כדין (דרגא) דכורא אתזביר בנקבא, ובגין כך לא יפסיק בין גאלה לתפלה (וגאולה (שמות קנו א), ותפלה תרין דרגין אינון, רזא דצדיק וצדק יוס"ף ורח"ל).

236. ובגין דבר נש קאים קמי מלכא עלאה נטל ארבע אמות לעלותיה ואוקמוה דבשיעורא (ד"א בשיעורא) דסורטא דיוצר כלא. וכל מה דאתי בסורטא דכורא בעי ליה לאיניש לבויקם בקיוביה ואודקף (ס"א ויזדקף). כגוןא דא כד איהו כרע, כרע בברוף, וכד איהו זקיף, זקיף בשם, בגין לאוזזאה שבוזא דכורא על נקבא.

237. ותא זוזי דהא אוקמוה לא יעלי בר נש אוורי רביה ואתמר כמה דכתיב, (דברים י) את יי אלקיך תירא. את לאכללא דבעי למדוול מרביה כמורא דשכינתא, ודזוילו דתלמיד, רביה איהו. בגין כך בשעתא דעלותא לא ישוי ההוא מורא לקמיה, (ד"א ל"ג לצלותא) אלא מורא דקודשא ברוך הוא בלזודוי ולא מורא אוורא.

238. ותא זוזי עלותא דמנוזה אתקין ליה יצוק. ודאי כמה דאתקין אברהם עלותא דצפרא לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה. [וכן (ד"א כד) יצוק אתקין עלותא דמנוזה לקבל ההוא דרגא דאתדבק ביה. ועל דא עלותא דמנוזה מכי נטי שמשא לנזותא בדרגוי לסטר מערב.

239. דהא עד לא נוטה שמשא לצד מערב אקרי יום מצפרא עד ההוא זמנא דכתיב, (תהלים כב) זוסד אל כל היום. ואי תימא עד זושכה, תא זוזי, דכתיב (ירמיה) אוי נא לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. כי פנה היום לקבל עלותא דצפרא דכתיב זוסד אל כל היום, דהא כדין שמשא איהו לסטר מזרוז, פיון דנטה שמשא ונזותא לסטר מערב, הא כדין איהו זמן עלותא

היום ובאו צללי ערב והתעורר הדין הקשה בעולם.

240. ופנה היום שהיא הדרגה של חסד, ונטו צללי ערב שהם הדרגה של הדין הקשה, ואז נחרב בית המקדש ונשרף ההיכל. ועל בן שנינו שיהיה אדם זהיר בתפלת המנחה, שהוא הזמן ששרוי הדין הקשה בעולם.

241. יעקב תקן תפלת ערבית, שהרי הוא תקן אותה וזן אותה בכל מה שצריך, ודאי שוא"ו תקן את ה"א, וה"א נזונית מוא"ו, שאין לה אור משל עצמה כלל.

242. ומשום כך תפלת ערבית רשות, שהרי נכללת בתפלת היום כדי שתהיה מאירה, וכעת לא זה הזמן. ובארנו אותה, שהרי לא התגלה אור היום שיאיר לה, והיא שולטת בחשכה עד זמן חצות הלילה, כשהקדוש ברוך הוא משתעשע עם הצדיקים בגן העדן, ואז הזמן שהאדם ישתעשע [וללמד] בתורה, כמו שנתבאר.

243. בא ראה, דוד בא ואמר שלשת זמני התפלות הללו, שבתוב (תהלים נה) ערב ובקר וצהרים, הנה שלשה. והוא לא התפלל אלא שנים מהם, שבתוב אשיחה ואהמה, ולא יותר. זה לתפלת הבקר – וזה לתפלת המנחה. משום כך דיק אשיחה ואהמה. בבקר, שהיא שעת החסד, מספיק לו בחסד באשיחה. ובמנחה, שהיא שעת הדין הקשה, צריך המיה, ומשום כך ואהמה. אחר כך כשנחלק הלילה, היה קם לשירות ותשבחות כראוי, שבתוב (תהלים סב) ובליילה שירה עמי, והרי נתבאר.

244. קם רבי שמעון ואכלו. אול ההוא בר גש בהדיה עד טבריה. עד דהוו אכלו, אמר רבי שמעון תא זוזי, תפלות כנגד תמידין תקנים של אנשי כנסת הגדולה, משום שנמצאות שתיים, שבתוב (במדבר כח) את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, והם

דמנחה ובקר פנה היום ואתו צללי ערב ואתער דינא קשיא בעלמא.

240. ופנה היום דאיהו דרגא דחוס"ד, ונטו צללי ערב דאינון דרגא דדינא קשיא, וכדין אתזורב בי מקדשיא ואתוקד היכלא. ועל דא תנינן דיהא בר גש זהיר בצלותא דמנחה דאיהו זמנא דדינא קשיא שרייא בעלמא.

241. יעקב אתקין צלותא דערבית דהא איהו אתקין לה וזן לה בכל מה דאצטריך, ודאי וא"ו אתקין לה"א, וה"א אתזנת מן וא"ו דלית לה גהורא מגרמה כלל.

242. ובגין כך תפלת ערבית רשות דהא אתכלילת בצלותא דיומא בגין לאתנהרא, והשתא לאו זמנא איהו. ואוקימנא לה דהא לא אתגליא גהורא דיממא דינהיר לה, ואיהי שלטא בזשוכא עד זמנא דפלקות ליליא דאשתעשע קודשא בריך הוא עם צדיקיא בגנתא דעדן, וכדין איהו זמנא לאשתעשעא בר גש (ו"א ולמלעי) באורייתא כמה דאתמר.

243. תא זוזי, דוד אתא ואמר אלין תלת זמנין דצלותי דכתיב, (תהלים נה) ערב ובקר וצהרים הא תלתא, ואיהו לא צלי אלא תרי מעייהו, דכתיב אשיחה ואהמה, ולא יתיר. דא לצלותא דצפרא ודא לצלותא דמנחה, בגין כך אשיחה ואהמה דייקא. בצפרא דאיהו שעתא דחוסד סגי ליה בזוסד באשיחה, ובמנחה דהוא שעתא דדינא קשיא בעי המייה ובגין כך ואהמה. ולבתר כד אתפליג ליליא הוה קם בשירין ותושבזון כדקא (דף קלג ע"א) יאות דכתיב, (תהלים ס"ב) ובליילה שירה עמי והא אתמר.

244. קם רבי שמעון ואכלו. אול ההוא בר גש בהדיה עד טבריה. עד דהוו אכלו, אמר רבי שמעון תא זוזי, תפלות כנגד תמידין תקנים רבון דאנשי כנסת הגדולה, בגין דאשכזון תרי דכתיב, (במדבר כח) את הכבש אוד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה

נקרבים בשני הזמנים הללו של היום, שהם זמני התפלה.

245. אמר אותו האיש, הרי בתחלה האבות תקנו את התפלות הללו, ומה שתקנו אברהם ויצחק הוא העקר. ומה שתקנו יעקב שהוא המשבח של האבות, למה היא רשות ולא עקר כמו אלו?

246. אמר רבי שמעון, הרי נתבאר, אבל בא ראה, שני הזמנים הללו של שתי התפלות אינם אלא לחבר את יעקב לגורלו. פיון שהתחברו זה עם זה, איננו צריכים יותר. שפיון שנתנה האשה בין שתי הזרועות ומתחברת בגוף, לא צריך יותר, ועל כן אנו צריכים לעורר שתי הזרועות בגלל שנתנה בנייהם. פיון שהיא בנייהם, הגוף והאשה, אז דבריהם בלחש שלא להזכיר.

247. ומשום כך, יעקב משמש במרום שנינו. מה זה במרום? כמו שנאמר (תהלים צב) ואתה מרום לעולם ה'. והכל הוא סוד ליוצאי הדין. באו רבי אבא והיהודי שהוא ונשקו את ידו. אמר רבי אבא, עד היום הזה לא למדתי בדבר הזה, רק עכשו. אשרי חלקי שזכיתי לשמע אותו.

248. ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי, הפסוק הזה קשה. האהלה? היה צריך להיות לאהל שרה אמו! מה זה האהלה? שחזרה לשם השכינה. משום שכל זמן ששרה היתה קימת בעולם, לא זזה ממנה השכינה, ונר היה דולק מערב שבת לערב שבת והיה מאיר את כל אותם ימות השבוע. אחר שמתה, כבה אותו הנר. פיון שבאה רבקה, חזרה השכינה והדליקה את הנר. שרה אמו – שדמתה לשרה בכל מעשיה.

249. רבי יהודה אמר, כמו שדמותו של יצחק היתה כדמותו של אברהם, וכל מי שראה את יצחק אמר זה ודאי אברהם שהוליד את יצחק – כך גם דמותה של רבקה

בין הערבים. ואינו מתקרבין בהני תרי זמני דיומא דאינון זמנין לצלותא.

245. אמר ההוא זברא הא בקדמיתא אבות תקנום להני צלותי, ומה דאתקינו אברהם ויצחק הוא עקרא, ומה דאתקין יעקב דאיהו שבזא דאבהן אמאי איהו רשות וכלא עקרא כהני.

246. אמר רבי שמעון הא (רכט ב) אתמר. אבל תא זוזי, הני תרי זמני דתרי צלותי לאו אינון אלא לזברא ליעקב בעדביה, פיון דאתזברו דא בדא אגן לא צריכין יתיר, דכיון דאתיהיבת אתתא בין תרין דרועין ואתזברת בגופא לא אצטרך יתיר, ועל דא אגן בעינן לאתערא תרין דרועין בגין דאתיהיבת בעייהו, פיון דאיהו בעייהו, גופא ואתתא מכלייהו בלזוישו דלא לאדכרא.

247. ובגין כך יעקב משמש במרום תנינן. מאי במרום כמה דאת אמר, (תהלים צב) ואתה מרום לעולם יי. וכלא איהו רוא לידעי מדין. אתו רבי אבא וההוא יודאי ונשקו ידוי. אמר רבי אבא עד יומא דין לא קאימנא במלה דא בר השתא. זכאה זולקתי דזכינא למשמע ליה:

248. ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי הא קרא קשיא. האהלה. לאהל שרה אמו מבעי ליה, מאי האהלה. דאהדרת תמן שכינתא, בגין דכל זמנא דשרה קיימא בעלמא שכינתא לא אעדי מינה, ושרגא הוה דליקת מערב שבת לערב שבת והוה נהיר כל אינון יומי דשבתא, בתר דמיתת, כבתה ההיא שרגא. פיון דאתת רבקה אהדרת שכינתא ושרגא אדליקת. שרה אמו, דדמיא לשרה בכל עובדהא.

249. רבי יהודה אמר כמה דדיוקניה דיצחק הוה כדיוקניה דאברהם, וכל מאן דזומי ליצחק אמר דא אברהם, וודאי אברהם הוליד את יצחק, הכי זמני

ממש היתה כדמותה של שרה, ומשום כך שרה אמו ודאי.

250. אמר רבי אלעזר, בכל כך זה, אבל בא ראה, זהו סוד. שאף על גב ששרה מתה, דמותה לא זזה מן הבית, ולא נראתה שם מיום שמתה עד שבאה רבקה. כיון שנכנסה רבקה, נראתה דמותה של שרה, שכתוב ויבאה יצחק האהלה וגו'. מיד שרה אמו נראתה שם. ולא היה רואה, רק יצחק לבדו כשנכנס לשם, ועל כן וינחם יצחק אחרי אמו. [ס"א מה זה אחרי אמו? אחרין] שאמו נראתה והודמנה בבית, ועל כן לא כתוב אחרי מיתת אמו, אלא אחרי אמו.

251. רבי שמעון אמר, מאי שנא דכתיב ביה ביצחק ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה? כיון שאמר ותהי לו לאשה, לא ידענו שהוא אהב אותה? שהרי כל בני העולם אוהבים את נשותיהם. מה שונה ביצחק שכתוב בו ויאהבה?

252. אלא ודאי התעוררות של האהבה של הזכר לאשה אינה אלא בשמאל, שכתוב (שיר א) שמאלו תחת לראשי. וחשך ולילה הם יחד, והשמאל מעורר תמיד אהבה לנקבה ואוחז בה. ועל כן, אף על גב שאברהם [ס"א היה] אוהב את שרה, לא כתוב בו ויאהבה, אלא ביצחק. ואם תאמר ויאהב יעקב את רחל – הצד של יצחק שהיה בו עשה לו.

253. בא ראה, כשאברהם ראה את שרה [ס"א את רבקה], היה מחבק אותה ולא יותר. אבל יצחק שהוא בעלה, אחז בה ושם את זרועו תחת ראשה, שכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. אחר כך בא יעקב ושמש מטתו, והוליד שנים עשר שבטים, כלם כראוי.

254. ובא וראה, כל האבות הלכו בסוד אחד, וכלם שמשו בארבע נשים כל אחד מהם. אברהם בארבע – שרה והגר ושתי

רבקה דיוקנה ממש הות דיוקנא דשרה, ובגין כך שרה אמו ודאי.

250. אמר רבי אלעזר בכלל הכי הוא, אבל תא זוזי, רוא אינו דאף על גב דשרה מיתת, דיוקנה לא אעדי מן ביתא, ולא אתוזי תמן מיומא דמיתת עד דאתת רבקה, כיון דעאלת רבקה אתוזיאת דיוקנא דשרה, דכתיב ויבאה יצחק האהלה וגו' מיד שרה אמו אתוזיאת תמן, ולא הוה זומי לה בר יצחק בלוזודוי כד אעיל תמן, ועל דא וינחם יצחק אחרי אמו (ס"א מאי אחרי אמו, אחרי) דאמו אתוזיאת ואודמנא בביתא, ועל דא לא כתיב אחרי מיתת אמו, אלא אחרי אמו.

251. רבי שמעון אמר מאי שנא דכתיב ביה ביצחק ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה. כיון דאמר ותהי לו לאשה לא ידענא דהוא רוזים לה, דהא כל בני עולם רוזמי לנשיהו. מאי שנא ביצחק דכתיב ביה ויאהבה.

252. אלא ודאי אתערותא דרוזימו דדכורא לגבי אתתא לאו איהו אלא בשמאל דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי. וזשך ולילה כוזד אינון, ושמאלא אתער רוזימו תדיר לגבי נוקבא ואזייד בה, ועל דא אף על גב דאברהם (ס"א הוה) רוזים לה לשרה לא כתיב ביה ויאהבה אלא ביצחק. ואי תימא ויאהב יעקב את רחל, סטרא דיצחק דהוה ביה קעביד ליה.

253. תא זוזי, אברהם כד זומא לשרה (ס"א לרבקה) הוה מוזבק לה ולא יתיר, אבל יצחק דאיהו בעלה אזייד בה ושני דרועיה תוזות רישה דכתיב שמאלו תוזת לראשי וימינו תוזבקני. לכתר אתא יעקב ושמש ערסא ואוליד תריסר שבטין כללא כדקא יאות.

254. ותא זוזי אבהן כלהו ברוא זודא (דף קלג ע"ב) אזלו. וכלהו שמשו בארבע נשין כל זוד מנייהו, אברהם בארבע שרה והגר ותרי פלגשים. דכתיב

פילגשים, שכתוב ולבני הפילגשים אשר לאברהם. פילגשים – שתיים. הנה ארבע.

ולבני הפלגשים אשר לאברהם, פלגשים תרי הארבע.

255. יצחק בסוד של ארבע של הצד של רבקה, שכתוב ויקח את רבקה – אחד. ותהי לו לאשה – שתיים. ויאהבה – שלש. וינחם יצחק אחרי אמו – הנה ארבע. כנגד זה היו לייעקב ארבע נשים. והכל בסוד אחד.

255. יצחק ברוא דארבע הסטירו דרבקה, דכתיב ויקח את רבקה זוד. ותהי לו לאשה תרי. ויאהבה תלת. וינחם יצחק אחרי אמו הא ארבע. ללב כל הא היו לייעקב ארבע נשים. וכלא ברוא זודא.

256. רבי חייא אמר, אברהם ויצחק שמשו כל אחד עם אשה אחת בסוד של קדש. אברהם עם שרה, יצחק עם רבקה. דכנגד שניהם היו ארבע נשים לייעקב בשני חלקים. רבי שמעון אמר, עלו הדברים למקומם, שהרי הכל נעשה בסוד קדוש, והכל בסוד אחד.

256. רבי חייא אמר אברהם ויצחק שמשו כל זוד באתתא זודא ברוא דקודשא. אברהם בשרה, יצחק ברבקה, וללב כל תרווייהו היו ארבע נשים לייעקב בתרין זולקין. רבי שמעון אמר סליקו מלין לאתרייהו. דהא כלא ברוא קדישא אתעבד וכלא ברוא זודא:

257. ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. קטורה זו היא הגר. שהרי שנינו, אחר שנפרדה הגר מאברהם וטעתה אחר גלולי אביה, אחר כך נקשרה למעשים בשרים, ומשום כך השתנה שמה ונקראה קטורה במעשים בשרים, ושלח אברהם ולקח אותה לאשה. מכאן ששנוי שם מכפר על חטאים, ועל כן השתנה שמה.

257. ויוסף אברהם ויקחו אשה ושמה קטורה. קטורה דא היא הגר. דהא תנינן בתר דאתפרשא הגר מניה דאברהם וטעת בתר גלולי דאבוה, לבתר אתקשרא בעובדין דכשרן, ובגין כך אשתני שמה ואקרי קטורה בעובדין דכשרן, ושדר אברהם ונסבה ליה לאנתו. מכאן דשנוי שמה מכפר זובין, ועל דא אשתני שמה.

258. ויסף אברהם, מאי ויוסף, אי תימא דעל שרה איהו דאוסיה, לאו הכי. אלא ביומיה דשרה אודווג בהדה זמנא זודא, ולבית תריף לה על עסקי דישמעאל, ולבית ויוסף כמלקדמין זמנא אזורא על מה דנסיב לה בקדמיתא. וכפום דשני עובדה הכי גמי שני שמה.

258. ויוסף אברהם, מאי ויוסף, אי תימא דעל שרה איהו דאוסיה, לאו הכי. אלא ביומיה דשרה אודווג בהדה זמנא זודא, ולבית תריף לה על עסקי דישמעאל, ולבית ויוסף כמלקדמין זמנא אזורא על מה דנסיב לה בקדמיתא. וכפום דשני עובדה הכי גמי שני שמה.

259. בא ראה, שאמר רבי אלעזר, ויבאה יצחק האהלה שרה אמו – שהתגלתה דמות שרה, ויצחק התנחם אחרי שהתגלתה אמו ואת דמותה היה רואה כל יום. ואברהם, אף על גב שנשא, לא נכנס לאותו הבית, ולא הכניס את אותה האשה לשם כדי ששפחה לא תירש גברתה. ובאהל שרה לא נראתה אשה אחרת, אלא רבקה.

259. תא זוזי, דאמר רבי אלעזר ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. דאתגליא דיוקנא דשרה ויצחק אתנחם אחרי דאתגליא אמו, ודיוקנא היה זומי כל יומא. ואברהם אף על גב דאינסיב לא עאל בההוא ביתא ולא אעיל לה להאי אתתא תמון, בגין דשפחה לא תירש גברתה. ובאהל דשרה לא אתוזוי אתתא אזורא אלא רבקה.

260. ואף על גב דהוה ידע דדיוקנא דשרה אתגלויא תמן, שבקיה ליצוקהו הוא אהל למוזמי דיוקנא דאמיה כל יומא. יצוקהו ולא אברהם, הדיא הוא דכתוב ויתן אברהם את כל אשר לו ליצוקהו. את כל אשר לו דייקא, דא הוה דיוקנא דשרה בהוה משכנא.

261. דבר אחר ויתן אברהם את כל אשר לו ליצוקהו, סוד האמונה העליונה שידבק יצחק בדרגת חלקו פראוי. בא ראה, כאן נכללו [מים עם אש] אש עם מים. ודאי אש נושא מים. משמע ויתן אברהם את כל אשר לו ליצוקהו, זה המים שנכללים באש. ובראשונה נכללו יחד אש ומים. מתי? בשעה שעקד את יצחק לעשות בו דין, אז נכללה האש במים. וכאן נכללו מים באש, שהכל יהיה בסוד האמונה העליונה.

262. ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן מתנות. מאי מתנות. אלן סטרי דרגין תתאין דאינון שומהן דסטרי ריוז מסאבא בגין לאשכמא דרגין, ואסתלק יצוקהו על כלא במהימנותא עלאה כדקא זוזי.

263. בני הפילגשים – אלו היו בני קטורה. פילגש בראשונה, ופילגש בעת. רבי חייא אמר, פילגשים ממש. וישלחם מעל יצחק בנו – שלא לשלח אצל יצחק. בעודנו חי – בעוד שאברהם היה חי וקיים בעולם, שלא יתגרו בו אחר כך, וכדי שיצחק יתקן בצד הדין הקשה העליון שיתגבר על כלם וכלם יבגו לפניו. קדמה אל ארץ קדם – משום ששם הם צדדי הכשפים הטמאים.

264. בא ראה, בתוב (מלכים א ה) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם. אלו הם שהיו מבני [הם] בני פילגשים של אברהם. והרי בארנו שהרי באותם הררי קדם הם מלמדים בשפים לבני אדם, ומאותה ארץ

260. ואברהם אף על גב דהוה ידע דדיוקנא דשרה אתגלויא תמן, שבקיה ליצוקהו הוא אהל למוזמי דיוקנא דאמיה כל יומא. יצוקהו ולא אברהם, הדיא הוא דכתוב ויתן אברהם את כל אשר לו ליצוקהו. את כל אשר לו דייקא, דא הוה דיוקנא דשרה בהוה משכנא.

261. דבר אחר ויתן אברהם את כל אשר לו ליצוקהו, רוא דמהימנותא עלאה לאתדבקהו יצוקהו בדרגא דזוולקיה כדקא יאות. תא זוזי, הכא אתכליל (o"אמיא באשא) אשא במיא, ודאי אשא נטיל מיא, משמע ויתן אברהם את כל אשר לו ליצוקהו דא מיא דאתכליל באשא. ובקדמיתא אתכליל כזודא אשא במיא. אימתי, בשעתא דעקד ליה ליצוקהו למעבד ביה דינא פדין אתכליל אשא במיא. והשתא אתכלילו מיא באשא, למהוי כלא רוא דמהימנותא עלאה:

262. ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן מתנות. מאי מתנות. אלן סטרי דרגין תתאין דאינון שומהן דסטרי ריוז מסאבא בגין לאשכמא דרגין, ואסתלק יצוקהו על כלא במהימנותא עלאה כדקא זוזי.

263. בני הפילגשים, אלן הוו בני קטורה פלגש בקדמיתא ופלגש השתא. רבי זויא אמר פלגשים ממש. וישלחם מעל יצוקהו בנו, דלא לשלחא לגביה דיצוקהו. בעודנו זוי, בעוד דהוה אברהם זוי וקיים בעלמא דלא יקטרגון ליה לבתר, ובגין דיתתקן יצוקהו בסטר דינא קשיא עלאה לאתתקפא על כלהו, וכלהו אתכפין קמיה. קדמה אל ארץ קדם, בגין דתמן אינון סטרי זורשי מסאבי.

264. תא זוזי, כתיב (מלכים א ה) ותרב חכמת שלמה מוזכמת כל בני קדם. אלן אינון דהוו מבני (אינון) בני פילגשים דאברהם, והא אוקימנא דהא באינון הררי קדם אינון דאולפין זורשין לבני נשא, ומההיא ארץ

קדם יצאו לבן ובעור ובלעם בנז וכלם מכשפים, והרי בארונה.

קדם נפקו לבן ובעור ובלעם בנז וכלהו זורשי והא אוקמוה.

265. רבי חזקיה פתח ואמר, (ישעיה מב) מי נתן למששה יעקב וישראל לבזוים הלא הי' גוי. בא ראה, מזמן שנחרב בית המקדש, הברכות לא שורות בעולם ונמנעות, כביכול נמנעות ממעלה ומטה, וכל אותן שאר הדגות הפחתונות מתגברות והולכות ושולטות על ישראל, משום שהם גרמו בחטאיהם.

265. רבי חזקיה פתח ואמר, (ישעיה מב) מי נתן למשיסה יעקב (דף קלד ע"א) וישראל לבזוים הלא יי וגו'. תא זזוי, מוזמנא דאתזורב בי מקדשא ברקאן לא שריין בעלמא ואתמנעו, כביכול אתמנעו מעילא ותתא, וכל אינון שאר דרגין תתאין מתתקפי ואולי ושלטי עליהו דישראל בגין דאינון גרמו בזובייהו.

266. הפסוק הזה אין מתישבים דבריו, שכתוב מי נתן למששה יעקב. בין שאמר מי נתן למששה יעקב וישראל, מה זה חטאנו לזו? הנה צריך להיות חטאו לזו ואם אמר חטאנו לו, מהו ולא אבו? ולא אבינו צריך להיות!

266. האי קרא לא אתיישבן מליה דכתיב מי נתן למשיסה יעקב, פיון דאמר מי נתן למשיסה יעקב וישראל, מהו זוטאנו לו, זוטאו לו מבעי ליה, ואי אמר זוטאנו לו, מאי ולא אבו, ולא אבינו מבעי ליה.

267. אלא בשעה שנחרב המקדש ונשרף החיכל והעם הגלה, רצתה השכינה להעקר ממקומה וללכת עמהם בגלות. אמרה: אלף בראשונה לראות את ביתי והיכלי, ואפקד את מקומות הכהנים והלוים שהיו עובדים בביתי.

267. אלא בשעתא דאתזורב מקדשא ואתוקד היכלא ועמא אתגלי, בעיא שכינתא לאתעקרא מרוכתה ולבייהך עמהון בגלותא, אמרה איהך בקדמייתא למזומי ביתאי והיכלאי ואפקוד על דוכתי דכהני וליואי דהוו פלזין בביתאי.

268. אמר רבי אלעזר, באותה שעה הסתכלה בנסת ישראל למעלה וראתה את בעלה מסתלק ממנה למעלה למעלה. ירדה למטה, נכנסה לבית והסתכלה בכל אותם המקומות, ונשמע קול למעלה למעלה, ונשמע קול למטה. זהו שכתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו', ובארונה.

268. אמר רבי אלעזר בההיא שעתא אסתפלת בנסת ישראל לעילא וזומאת דבעלה אסתלק מנה לעילא לעילא, זוזתת לתתא עאלת בביתא ואסתפלת בכל אינון דוכתי, ואשתמע קלא לעילא לעילא ואשתמע קלא לתתא. הך הוא דכתיב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו' ואוקמוה.

269. בין שנכנסה לגלות, הסתכלה על העם, וראתה שדוחקים אותם ורומסים אותם בגלות בין רגלי שאר העמים. אז אמרה: (ישעיה מב) מי נתן למששה יעקב וגו'. והם אומרים: הלא הי' זו חטאנו לו. והיא אומרת: ולא אבו בדרכיו הלוף ולא שמעו בתורתו.

269. פיון דעאלת בגלותא אסתפלת בעמא וזומאת דדוחקי לון ורמסי לון בגלותא בין רגליהו די שאר עמין, כדיון אמרת (ישעיה מב) מי נתן למשיסה יעקב וגו'. ואינון אמרין הלא יי זו זוטאנו לו. והיא אמרת ולא אבו בדרכיו הלוף ולא שמעו בתורתו.

270. ובשעה שעתיד הקדוש ברוך הוא לפקד את עמו, בנסת ישראל תשוב מן הגלות בראשונה. [אומר לה הקדוש ברוך הוא]: תלכי לבית בדי שבית המקדש יבנה בהתחלה. ויאמר לה הקדוש ברוך הוא: קומי מן העפר. היא שבה ואומרת: לאיזה מקום אלך? ביתי חרב, והיכלי נשרף באש. עד שהקדוש ברוך הוא יבנה את בית המקדש בראשונה ויתקין את ההיכל ויבנה את קרית ירושלים, ואחר כך יקים אותה מן העפר. זהו שכתוב (תהלים קמז) בונה ירושלים ה' וגו'. בונה ירושלים בראשונה, ואחר כך נדחי ישראל יבנס. ויאמר לה: (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וגו'. ויבנס את גליות ישראל. זהו שכתוב בונה ירושלים ה' – בראשונה, ואחר כך – נדחי ישראל יבנס. ואז הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם, זו תחית המתים, וכתוב (יחזקאל לו) ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו וגו'.

270. ובשעתא דזמין קודשא בריה הוא למפקד על עמיה, בנסת ישראל תיתוב מן גלותא בקדמיתא (אמר ליה קודשא בריך הוא) תיהך לביתא, בגין דבית המקדש יתבני בקדמיתא, ויימא לה קודשא בריה הוא קומי מעפרא. היא תבת ואמרה לאן אתר איהך, ביתאי זורב היכלי אתוקד בגורא. עד דקודשא בריה הוא יבני בי מקדשא בקדמיתא ויתקין היכלא ויבני קרתא דירושלם, ולבתר יוקים לה מעפרא. הדיא הוא דכתוב (תהלים קמז) בונה ירושלים יי וגו'. בונה ירושלים בקדמיתא ולבתר גדווי ישראל יבנס, ויימא לה (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וגו'. ויתבניש גלותהון דישראל. הדיא הוא דכתוב בונה ירושלים יי, בקדמיתא, ולבתר גדווי ישראל יבנס. וכדין הרופא לשבורי לב ומחבש לעצבותם דא תזוית המתים. וכתוב (יחזקאל לו) ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בזוקי תלכו וגו'. (ע"כ פרשת חיי שרה)

ברוך יי לעולם אמן ואמן ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

